Pecyn Dogfen Cyhoeddus

At: Aelodau'r Cyngor Sir

Dyddiad: 6 Ebrill 2016

Rhif Union: 01824712589

ebost: dcc_admin@denbighshire.gov.uk

Annwyl Gynghorydd

Fe'ch gwahoddir i fynychu cyfarfod y **CYNGOR SIR, DYDD MAWRTH, 12 EBRILL 2016** am **10.00 am** yn **SIAMBR Y CYNGOR, NEUADD Y SIR, RHUTHUN LL15 1YN**.

Yn gywir iawn

G Williams
Pennaeth Gwasanaethau Cyfreithiol, AD a Democrataidd

AGENDA

RHAN 1 – GWAHODDIR Y WASG A'R CYHOEDD I FOD YN BRESENNOL AR GYFER Y RHAN HON O'R CYFARFOD

1 YMDDIHEURIADAU

2 DATGAN CYSYLLTIAD

Dylai'r Aelodau ddatgan unrhyw gysylltiad personol neu gysylltiad sy'n rhagfarnu mewn unrhyw fater a nodwyd i'w ystyried yn y cyfarfod hwn.

3 MATERION BRYS FEL Y'U CYTUNWYD GAN Y CADEIRYDD

Rhybudd o eitemau y dylid, ym marn y Cadeirydd, eu hystyried yn y cyfarfod fel materion brys yn unol ag Adran 100B (4) Deddf Llywodraeth Leol, 1972.

4 DYDDIADUR Y CADEIRYDD (Tudalennau 5 - 6)

Nodi ymrwymiadau dinesig a ymgymerwyd gan Gadeirydd y Cyngor (copi ynghlwm).

5 COFNODION (Tudalennau 7 - 16)

Derbyn cofnodion cyfarfod y Cyngor Sir a gynhaliwyd 23 Chwefror 2016 (copi ynghlwm).

6 TREFNIADAU AR GYFER ETHOL CADEIRYDD AC IS-GADEIRYDD Y CYNGOR (Tudalennau 17 - 18)

Ystyried adroddiad gan y Pennaeth Gwasanaethau Cyfreithiol, Ad a Democrataidd (copi ynghlwm) yn argymell bod y Cyngor yn cytuno y bydd y Cadeirydd a’r Is-Gadeirydd arfaethedig ar gyfer blwyddyn gyngor 2016/2017 yn cael eu hethol yn ffurfiol yng nghyfarfod blynyddol y Cyngor ar 10 Mai 2016.

7 POLISI RHANNU PRYDERON (Tudalennau 19 - 44)

I ystyried adroddiad gan y Rheolwr Gwasanaethau AD ac Arbenigwr Recriwtio (copi ynghlwm) yn argymell bod y Cyngor yn cytuno i fabwysiadu'r Polisi Rhannu Pryderon.

8 ADOLYGU’R FFIN RHWNG WARDIAU CANOL PRESTATYN A GALLT MELYD (Tudalennau 45 - 58)

I ystyried adroddiad gan y Rheolwr Gwasanaethau Democrataidd (copi ynghlwm) yn gofyn am i’r Cyngor gymeradwyo’r ffin ward rhwng Ward Canol Prestatyn a Ward Gallt Melyd.

9 ADRODDIAD BLYNYDDOL PANEL ANNIBYNNOL CYMRU AR GYDNABYDDIAETH ARIANNOL 2016/17 (Tudalennau 59 - 148)

I ystyried adroddiad gan y Rheolwr Gwasanaethau Democrataidd (copi ynghlwm) i wneud y Cyngor yn ymwybodol o benderfyniadau'r Banel ar gyfer 2016/17 mewn perthynas â thaliadau i Aelodau ac Aelodau Cyfetholedig.

10 AMSERLEN Y PWYLLGOR 2016/2017, ADOLYGIAD BLYNYDDOL O GYDBWYSEDD GWLEIDYDDOL, A PHENODI CADEIRYDDION ARCHWILIO (Tudalennau 149 - 170)

Ystyried adroddiad gan Reolwr y Gwasanaethau Democrataidd (copi ynghlwm) yn gofyn am benderfyniadau ar faterion sy’n ymwneud â’r Pwyllgor.

11 RHAGLEN GWAITH I’R DYFODOL Y CYNGOR SIR (Tudalennau 171 - 174)

Ystyried Rhaglen Gwaith i’r Dyfodol y Cyngor (copi ynghlwm).

AELODAETH

Y Cynghorwyr

Y Cynghorydd Gwyneth Kensler (Cadeirydd)	Y Cynghorydd Ann Davies (Is-Gadeirydd)
Ian Armstrong	Jason McLellan

Raymond Bartley
Brian Blakeley
Joan Butterfield
Jeanette Chamberlain-Jones
Bill Cowie
Meirick Davies
Stuart Davies
Peter Duffy
Peter Arnold Evans
Hugh Evans
Bobby Feeley
Carys Guy
Huw Hilditch-Roberts
Martyn Holland
Colin Hughes
Rhys Hughes
Hugh Irving
Alice Jones
Huw Jones
Pat Jones
Geraint Lloyd-Williams
Barry Mellor
Win Mullen-James
Bob Murray
Dewi Owens
Merfyn Parry
Paul Penlington
Pete Prendergast
Arwel Roberts
Anton Sampson
Gareth Sandilands
David Simmons
Barbara Smith
David Smith
Bill Tasker
Julian Thompson-Hill
Joe Welch
Cefyn Williams
Cheryl Williams
Eryl Williams
Huw Williams

COPIAU I'R:

Y Wasg a'r Llyfrgelloedd
Cynghorau Tref a Chymuned

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

Digwyddiadau wedi eu mynychu gan y Cadeirydd / Events attended by Chairman

Dyddiad/Date	Digwyddiad/Event	Lleoliad/Location
28/02/16	Gwasanaeth Dinesig Cadeirydd Conwy Chairman of Conwy's Civic Service	Betws-y-Coed
01/03/16	Cystadleuaeth Dydd Gŵyl Dewi yn 2016 St. David's Day 2016 Competition	Rhuthun/Ruthin
04/03/16	Dawns Elusennol Maer Llanelwy Mayor of St. Asaph's Charity Ball (Is-Gadeirydd wedi mynychu / Vice-Chair attended)	Llanelwy/St. Asaph
04/03/16	Gwobrau Cymunedol Uchel Siryf Clwyd 2016 High Sheriff of Clwyd's Awards 2016	Llandudno
13/03/16	Digwyddiad Dydd Gwyl Dewi, Canolfan Cymunedol St. David's Day Event, Community Centre	Bodelwyddan
14/03/16	Ymweliad Ysgolion I Neuadd y Sir School Council visits to County Hall	Rhuthun/Ruthin
15/03/16	Cinio Elusennol Cadeirydd Cyngor Sir y Fflint Chairman of Flintshire County Council's Charity Dinner	Yr Wyddgrug/Mold
23/03/16	Cyngerdd Elusennol y Cadeirydd, Pafiliwn Llangollen Chairman's Charity Concert, Llangollen Pavilion	Llangollen
29/03/16	Penblwydd Priodas 60 mlynedd Mr & Mrs Barrett 60th Wedding Anniversary of Mr & Mrs Barrett	Rhuddlan
31/03/16	Noson Wobrwyo Gala Maer Y Rhyl Mayor of Rhyl's Gala Awards Evening (Is-Gadeirydd wedi mynychu / Vice-Chair attended)	Y Rhyl/Rhyl

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

CYNGOR SIR

Cofnodion cyfarfod o'r Cyngor Sir a gynhaliwyd yn SIAMBR Y CYNGOR, NEUADD Y SIR, RHUTHUN LL15 1YN, Dydd Mawrth, 23 Chwefror 2016 am 10.00 am.

YN BRESENNOL

Y Cynghorwyr Raymond Bartley, Brian Blakeley, Joan Butterfield, Bill Cowie, Ann Davies (Is-Gadeirydd), Stuart Davies, Peter Arnold Evans, Hugh Evans, Bobby Feeley, Carys Guy, Huw Hilditch-Roberts, Martyn Holland, Rhys Hughes, Alice Jones, Huw Jones, Pat Jones, Gwyneth Kensler (Cadeirydd), Geraint Lloyd-Williams, Barry Mellor, Win Mullen-James, Dewi Owens, Merfyn Parry, Paul Penlington, Pete Prendergast, Arwel Roberts, Anton Sampson, Barbara Smith, David Smith, Julian Thompson-Hill, Joe Welch, Cefyn Williams, Cheryl Williams, Eryl Williams a/ac Huw Williams

HEFYD YN BRESENNOL

Prif Weithredwr (MM), Cyfarwyddwr Corfforaethol: Cymunedau (NS), Pennaeth Gwasanaethau Cyfreithiol, AD a Democrataidd (GW), Pennaeth Dros Dro Asedau a Cyllid (JG), Prif Swyddog Cyllid (RW), Rheolwr Rhaglenni – Caffael (TB) a/ac Gweinyddwr Pwyllgor (SLW).

1 YMDDIHEURIADAU

Derbyniwyd ymddiheuriadau am absenoldeb oddi wrth y Cynghorwr(wyr) Ian Armstrong, Jeanette Chamberlain-Jones, Meirick Davies, Richard Davies, Colin Hughes, Hugh Irving, Jason McLellan, Bob Murray, Peter Owen, Gareth Sandilands a/ac Bill Tasker

2 DATGAN CYSYLLTIAD

Datganodd y Cynghorydd Huw Williams gysylltiad personol yn Eitem Rhif 9 – Strategaeth Rheoli Trysorlys.

Datganodd y Cynghorwyr Bobby Feeley, Merfyn Parry a Huw Hilditch-Roberts gysylltiad personol yn Eitem Rhif 10 – Cynllun Cyfalaf.

Ar y pwynt hwn nododd y Cadeirydd bod yr Aelodau'n anfon eu dymuniadau gorau at y Cynghorydd Richard Davies, oedd yn anffodus, yn yr ysbyty.
Mynegwyd cydymdeimlad hefyd tuag at y Cynghorydd Meirick Lloyd Davies wedi iddo golli ei chwaer.

3 MATERION BRYS FEL Y'U CYTUNWYD GAN Y CADEIRYDD

Cadarnhaodd Pennaeth y Gwasanaethau Cyfreithiol, Adnoddau Dynol a Democrataidd bod dau fater brys:

(i) Gofynnodd y Cynghorydd Joan Butterfield am gael trafod absenoldeb aelod ar ddiwedd y cyfarfod. Cytunwyd ar hyn.
(ii) Nododd yr Aelod Arweiniol dros Wasanaethau Gofal Cymdeithasol, Oedolion a Phlant, y Cynghorydd Bobby Feeley bod y Cyngor wedi arwyddo Datganiad Dulyn yn 2015 oedd yn dangos ymrwymiad i holl hawliau ac anghenion ein pobl hŷn. Cyflwynwyd y Datganiad wedi ei arwyddo, oedd wedi ei gynhyrchu yn Gymraeg ac yn Saesneg, i Gadeirydd y Cyngor, y Cynghorydd Gwyneth Kensler er mwyn ei arddangos yn nerbynfa Neuadd y Sir.

4 DYDDIADUR Y CADEIRYDD

Roedd rhestr o ddigwyddiadau dinesig a fynychwyd gan y Cadeirydd ar gyfer y cyfnod rhwng 29 Ionawr 2016 ac 11 Chwefror 2016 wedi'i dosbarthu cyn y cyfarfod.

PENDERFYNWYD *derbyn y rhestr o ymrwymiadau dinesig a fynychwyd gan y Cadeirydd.*

5 COFNODION

Cyflwynwyd cofnodion cyfarfod y Cyngor a gynhaliwyd ar 26 Ionawr 2016.

Materion yn codi

Tudalen 8, Eitem 5 – Cadarnhaodd y Cynghorydd Alice Jones ei bod wedi derbyn ateb gan Simon Dean o Fwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr ynglŷn â'r dystiolaeth o ofal gwael a roddwyd i rai cleifion yr oedd wedi ei ddarparu.

Gofynnodd y Cynghorydd Alice Jones hefyd am ddiweddariad ar ddyfodol Tawelfan yn ogystal â'r ddarpariaeth iechyd meddwl yn Ysbyty Frenhinol Alexandra, y Rhyl.

Cadarnhaodd y Prif Weithredwr bod diweddariad ynglŷn ag Ysbyty Frenhinol Alexandra wedi ei roi i Aelodau yn dilyn cyfarfod diweddar gyda Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr oedd wedi dod i'r canlyniad nad oeddynt yn barod i gychwyn y prosiect gan nad oedd cynllun busnes prosiect yn ei le eto. Cadarnhaodd swyddogion Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr ymrwymiad i Ysbyty Frenhinol Alexandra ac roedd cyllideb wedi ei dyrannu.

Cadarnhaodd Cyfarwyddwr Corfforaethol Cymunedau bod Swyddogion o Fwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr yn bwriadu mynychu Pwyllgor Archwilio Partneriaethau ddydd Iau 25 Chwefror, 2016 er mwyn trafod datblygiad yr Ysbyty Cymunedol yn y Rhyl a byddai Aelodau'n cael cyfle i ofyn cwestiynau yn y cyfarfod hwnnw.

Tudalen 9 – Nododd y Cynghorydd Eryl Williams bod y pwynt bwled cyntaf yn nodi bod amryw o awgrymiadau wedi eu codi yn y sesiynau cyllid blaenorol. Mynegodd y Cynghorydd Williams farn y dylai'r awgrymiadau fod wedi eu nodi er mwyn i Aelodau fod yn ymwybodol o beth oeddynt.

Tudalen 11 – Ymholodd y Cynghorydd Eryl Williams ynghylch y swm o doriadau a ddisgwylir i'r grantiau. Gofynnodd y Cynghorydd Williams pe gallai'r aelodau dderbyn rhestr o'r holl grantiau a oedd yn mynd i gael eu derbyn gan gynnwys y rheiny oedd yn mynd i gael eu torri.

Cadarnhaodd y Prif Swyddog Cyllid y byddai crynodeb fanwl o'r adroddiad cyllido yn cael ei gyflwyno yng nghyfarfod nesaf y Cabinet. Byddai'r grant gorfodi unigol yn cael ei leihau, a byddai lleihad hefyd yn y grant gwella addysg. Doedd rhai grantiau heb eu cyhoeddi eto.

Eglurodd y Prif Weithredwr nad oedd y Cyngor eto wedi derbyn gwybodaeth am bob grant. Roedd posibilrwydd na fyddai rhai yn cael eu cyhoeddi hyd nes y flwyddyn ariannol newydd. Unwaith bydd yr holl wybodaeth wedi ei gasglu, caiff y wybodaeth ei basio ymlaen at yr holl Aelodau.

Ategodd y Cadeirydd bod y Cynghorydd Eryl Williams wedi cynnig bod yr holl Gynghorwyr yn derbyn rhestr o grantiau ar ddiwedd y flwyddyn ariannol yn ogystal ag unrhyw doriadau sydd wedi eu cynnig. Cafodd hyn ei eilio gan y Cynghorydd Martyn Holland. Cododd pawb eu dwylo i gytuno â hynny'n unfrydol.

Nododd y Prif Swyddog Cyllid bod cyllid grant wedi ei drafod yn y Gweithdy Cyllid ym mis Tachwedd 2015 oedd yn cynnwys rhestr gyfredol o'r holl grantiau. Byddai'r rhestr grantiau yn cael ei ddiweddaru a'i anfon at yr holl Gynghorwyr.

Tudalen 12, Eitem 8 – Nododd y Cynghorydd Huw Hilditch-Roberts nad oedd y drafodaeth ystyrlon a gafwyd wedi cael ei hadlewyrchu'n gywir yn y cofnodion. Cynigiodd addasiad er mwyn adlewyrchu beth oedd wedi cael ei ddweud yn Siambr y Cyngor ar y pwnc hwnnw.

Eglurodd Pennaeth y Gwasanaethau Cyfreithiol, Adnoddau Dynol a Democrataidd nad oedd y cyflwyniad a roddodd wedi ei gwblhau gan fod yr Aelodau wedi gofyn i'r eitem gael ei gohirio er mwyn cael trafodaeth ddyfnach.

Eglurodd y Cynghorydd Stuart Davies bod y Cyngor, yn y flwyddyn 2010, wedi trafod y dull o gofnodi a fyddai'n cael eu defnyddio ar gyfer yr holl gyfarfodydd. Gan fod sylwadau yn cael eu derbyn gan aelodau ynghylch y dull cofnodi, awgrymodd bod hyn yn cael ei ddadansoddi ar gyfer diweddariad y byddai Aelodau'n ei ffafrio.

Cadarnhaodd Pennaeth y Gwasanaethau Cyfreithiol, Adnoddau Dynol a Democrataidd bod dull o gofnodi'r Cyngor wedi ei gytuno arno yn 2010, ac o'r herwydd, byddai adroddiad yn cael ei gyflwyno i'r Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd ym mis Mai 2016. Pe byddai unrhyw newidiadau yn cael eu hargymell, byddent yn cael eu hymchwilio.

Ar y pwynt hwn manteisiodd y Cadeirydd ar y cyfle i ddiolch i holl glercod y cofnodion am eu gwaith caled.

Tudalen 13 – Gofynnodd y Cynghorydd Cefyn Williams am ddiweddariad yn dilyn y Rhybudd o Gynnig a gyflwynwyd ynghylch yr Hawl i Brynu.

Cadarnhaodd Pennaeth y Gwasanaethau Cyfreithiol, Adnoddau Dynol a Democrataidd y byddai'n holi am ddiweddariad gan y Pennaeth Cyllid ac Asedau dros dro ynghylch yr achos busnes.

PENDERFYNWYD *yn amodol ar yr uchod, cadarnhau cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 26 Ionawr 2016 fel cofnod cywir a bod y Cadeirydd yn eu llofnodi.*

6 RHYBUDD O GYNNIG

Cyflwynodd y Cynghorydd Martyn Holland y Rhybudd o Gynnig canlynol i'w ystyried gan y Cyngor Llawn:

"Mae Grŵp y Ceidwadwyr Cymreig yn credu y dylai'r sir ddarparu gwe ddarllediadau o holl gyfarfodydd y Cabinet ac Archwilio yn y dyfodol, er mwyn gwella canfyddiad y cyhoedd o'r Cyngor Sir".

Ar yr adeg yma, nododd y Cynghorydd Martyn Holland y dylid addasu ychydig ar y Rhybudd o Gynnig fel ei fod yn nodi "... darparu gwe ddarllediadau o holl gyfarfodydd y Cabinet, Archwilio a Phwyllgorau Llywodraethu Corfforaethol a gynhelir yn Neuadd y Sir, Rhuthun".

Cafwyd trafodaeth ar y mater a nododd Aelodau nad o un lleoliad yn unig y dylid gwe ddarlledu cyfarfodydd, ond ledled y sir.

Eglurodd yr Aelod Arweiniol dros Foderneiddio a Thai, y Cynghorydd Barbara Smith, bod gwe ddarlledu wedi ei drafod cyn cyflwyno'r Rhybudd o Gynnig. Byddai cyllid grant Llywodraeth Cymru ar gyfer gwe ddarlledu yn dod i ben ym mis Mehefin 2016 ac wedi hynny byddai'n rhaid i'r Cyngor dalu am y gost.

Cadarnhaodd Pennaeth y Gwasanaethau Cyfreithiol, Adnoddau Dynol a Democrataidd bod gwaith yn cael ei wneud er mwyn asesu'r holl opsiynau sydd ar gael. Yn y man cyntaf Ystafell Gynadledda 1A ac ad-drefnu Siambr y Cyngor. Byddai cost sylweddol i ddarlledu o bob lleoliad. Byddai'r eitem yn cael ei chyflwyno i'r Bwrdd Moderneiddio ac adroddiad yn cynnwys costau pob opsiwn wedyn yn cael ei gyflwyno i'r Cyngor Llawn er mwyn i'r Aelodau ei ystyried.

Cynigiodd y Cynghorydd Eryl Williams bod adroddiad yn cynnwys yr holl opsiynau sydd ar gael a'u costau yn cael ei gyflwyno yn ôl i'r Cyngor Llawn yn dilyn cyflwyniad i'r Bwrdd Moderneiddio. Cafodd hyn ei eilio gan y Cynghorydd David Smith.

PENDERFYNWYD *bod y mater o We ddarlledu cyfarfodydd yn y dyfodol yn cael ei gyflwyno i'r Bwrdd Moderneiddio, yna bod adroddiad yn cynnwys yr holl opsiynau yn ogystal â'r costau llawn yn cael ei gyflwyno yn ôl yn y Cyngor Llawn.*

7 RHYBUDD O GYNNIG

Cyflwynodd y Cynghorydd Dewi Owens y Rhybudd o Gynnig canlynol i'w ystyried gan y Cyngor Llawn.

“Mae Cyngor Sir Ddinbych

- Yn gwerthfawrogi gwaith Cyngor Iechyd Cymuned Gogledd Cymru.
- Yn mynegi pryder dros symud adnoddau o Gyngor Iechyd Cymuned Gogledd Cymru i Fwrdd Cynghorau Iechyd Cymuned yng Nghymru
- Yn galw ar Lywodraeth Cymru i weithredu er mwyn gwarchod annibyniaeth Cynghorau Iechyd Cymuned unigol Cymru”.

Yn dilyn trafodaeth cynigwyd addasiad gan y Cynghorydd Huw Hilditch-Roberts bod y pwynt bwled cyntaf yn cael ei gytuno arno ond y dylid gohirio’r ail a’r trydydd pwynt bwled hyd nes byddai Cyngor Iechyd Cymuned yn rhoi cyflwyniad yng nghyfarfod Briffio’r Cyngor oedd i’w gynnal ar 7 Mawrth, 2016. Cafodd hyn ei eilio gan y Cynghorydd Raymond Bartley.

PENDERFYNWYD *bod Aelodau yn:*

- *Gwerthfawrogi gwaith Cyngor Iechyd Cymuned Gogledd Cymru.*
- *Cytunwyd gohirio:*
    - *Mynegi pryder dros symud adnoddau o Gyngor Iechyd Cymuned Gogledd Cymru i Fwrdd Cynghorau Iechyd Cymuned yng Nghymru, a*
    - *Galw ar Lywodraeth Cymru i weithredu er mwyn gwarchod annibyniaeth Cynghorau Iechyd Cymuned unigol Cymru”.*

  hyd nes byddai cyflwyniad wedi ei roi gan Gyngor Iechyd Cymuned yng nghyfarfod Briffio’r Cyngor ar 7 Mawrth, 2016.

8 TRETH Y CYNGOR

Cyflwynodd yr Aelod Arweiniol dros Gyllid ac Asedau, y Cynghorydd Julian Thompson-Hill Adroddiad Treth Cyngor 2016/17 a Materion Perthnasol (a ddosbarthwyd yn flaenorol).

Tynnodd y Cynghorydd Thompson-Hill sylw arbennig at:

- Brif nodweddion y gyllideb fel y cafodd ei chymeradwyo ar 26 Ionawr 2016
- Sylwadau’r Prif Swyddog Cyllid ar gryfder yr amcangyfrifon cyllidebol
- Dadansoddiad o'r praeseptau gan Gynghorau Tref/Cymuned a Chomisiynydd yr Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru, ac
- Argymhellion er mwyn gosod lefelau Treth y Cyngor ar gyfer 2016/17.

Yn dilyn trafodaeth:

PENDERFYNWYD *bod y Cyngor yn unfrydol:*

(i) yn nodi ei bod yn ofynnol i'r Cyngor Sir, fel yr Awdurdod Bilio i ystyried y praeseptau a dderbyniwyd gan Gomisiynydd yr Heddlu a Throseddu Gogledd Cymru a'r Cynghorau Dinas/Tref/Cymuned a datgan lefelau Treth y Cyngor ar gyfer blwyddyn ariannol 2016/2017.

(ii) yn cymeradwyo'r argymhelliad bod y symiau a gyfrifwyd gan y Cyngor ar gyfer blwyddyn ariannol 2016/17, yn unol ag Adrannau 32 i 34 (1) o Ddeddf Cyllid Llywodraeth Leol 1992 (y Ddeddf) a'r Rheoliadau Addasu Cyfrifiadau Angenrheidiol (Cymru) 2008 fel adran 3 Atodiad A.

(iii) yn cymeradwyo'r argymhelliad bod y symiau a gyfrifwyd gan y Cyngor ar gyfer blwyddyn ariannol 2016/17, yn unol ag Adrannau 34 (2) i 36 (1) o Ddeddf Cyllid Llywodraeth Leol 1992 (y Ddeddf) fel Atodiad A adran 4.
(iv) yn cymeradwyo bod symiau Treth y Cyngor ar gyfer blwyddyn ariannol 2016/17 ar gyfer pob un o'r categorïau o anheddau wedi eu dangos yn Atodiad C.
(v) yn cymeradwyo bod lefel y disgownt ar gyfer Dosbarth A, B ac C fel y rhagnodir o dan y Rheoliadau Treth Cyngor (Dosbarth Rhagnodedig ar Anheddau) (Cymru) 2004 yn cael eu gosod ar sero ar gyfer blwyddyn ariannol 2016/2017 trwy fod yn dymor y Cyngor hwn gyda'r cafeat bod hyn yn ddibynnol ar ddim newidiadau i Ddeddfwriaeth neu amodau lleol.

9 STRATEGAETH RHEOLI TRYSORLYS

Cyflwynodd y Cynghorydd Julian Thompson-Hill, Aelod Arweiniol Cyllid ac Asedau, yr Adroddiad Strategaeth Rheoli Trysorlys (a ddosbarthwyd eisoes) yn gofyn am gymeradwyaeth ar gyfer Datganiad Strategaeth Rheoli'r Trysorlys (DSRhT) ar gyfer 2016/17 a gosod Dangosyddion Darbodus 2016/17 hyd at 2018/19.

Mae Cod Ymarfer y Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth ar Reoli Trysorlys yn gofyn i'r Cyngor gymeradwyo'r DSRhT a'r Dangosyddion Darbodus yn flynyddol.

Mae'r DSRhT yn dangos sut bydd y Cyngor yn rheoli ei fuddsoddiadau a'i fenthyciadau ar gyfer y flwyddyn i ddod ac yn gosod polisïau ar gyfer gweithredu swyddogaeth Rheoli'r Trysorlys (RhT). Roedd yr adroddiad hefyd yn amlinellu effaith debygol y Cynllun Corfforaethol ar y strategaeth hon ac ar y Dangosyddion Darbodus.

Ystyriodd y Cyngor yr adroddiad ac yn dilyn trafodaeth -

PENDERFYNWYD *bod y Cyngor yn cymeradwyo:*
(i) Datganiad Strategaeth Rheoli Trysorlys ar gyfer 2016/17 a fanylir yn Atodiad 1 yr adroddiad.
(ii) Gosod Dangosyddion Darbodus ar gyfer 2016/17. 2017/18 a 2018/19 a fanylir yn Atodiad 1 Ychwanegiad A yr adroddiad
(iii) Y Datganiad Darpariaeth Isafswm Refeniw fel y manylir yn Atodiad 1 Adran 6 yr adroddiad.

Ar y pwynt hwn (11.22 am) cafwyd egwyl o 20 munud.

Ailddechreuodd y cyfarfod am 11.42 a.m.

10 CYNLLUN CYFALAF

Cyflwynodd Aelod Arweiniol Cyllid ac Asedau, y Cynghorydd Julian Thompson-Hill, yr adroddiad ar Gynllun Cyfalaf 2015/16 (a ddosbarthwyd yn flaenorol) i ddarparu'r

wybodaeth ddiweddaraf i'r Aelodau ynghylch y Cynllun Cyfalaf a ddiweddarwyd, gan gynnwys prosiectau mawr a'r Cynllun Corfforaethol.

Aeth â’r aelodau drwy'r adroddiad gan dynnu sylw at yr adrannau canlynol -

- Crynodeb o gyllid cynllun cyfalaf
- Crynodeb o gynllun cyfalaf gan Bennaeth Gwasanaeth
- Manylion amcangyfrifon cynllun
- Diweddariad ar brosiectau cyfalaf mawr
- Manylion argymhellion gan y Grŵp Buddsoddi Strategol
- Bidiau Cyfalaf a argymhellir i'w cymeradwyo
- Crynodeb o Achosion Busnes ar gyfer buddsoddi yn Ardal Gynradd Rhuthun.

Fis Chwefror 2015 oedd y tro diwethaf i’r Cynllun Cyfalaf gael ei adrodd i’r Cyngor. Roedd diweddariadau misol wedi eu rhoi i’r Cabinet. Mae'r Cynllun Cyfalaf amcangyfrifedig bellach yn £46.9 miliwn. Mae'r Cynllun wedi cael ei ddiweddaru ychydig ers adrodd arno i'r Cabinet ar 16 Chwefror 2016.

Ymatebodd y Cynghorydd Thompson-Hill i gwestiynau a godwyd ynghylch gwahanol agweddau ar y Cynllun Cyfalaf a dyraniadau penodol, gan gynnwys cynnydd gyda gwahanol gynlluniau. Roedd prif feysydd trafod yn canolbwyntio ar y canlynol -

- Atal Llifogydd – a fyddai Llanelwy yn cael ei gynnwys o dan “Dinbych ac eraill”. Cadarnhawyd y byddai’r wybodaeth yma’n cael ei ganfod ac yn cael ei anfon at Gynghorwyr.
- Datblygiad Harbwr Y Rhyl – roedd arian yn cael ei ddal yn ôl ar gyfer delio gyda mân broblemau yn dilyn cwblhau’r prosiect.
- Gwelliant Tai Gorllewin Y Rhyl – byddai mwy o wybodaeth yn cael ei ganfod a’i anfon at Gynghorwyr.
- Pontydd – roedd nifer o bontydd oedd angen gwaith gwella ar draws y sir. Cadarnhaodd y Cynghorydd Martyn Holland y byddai’n cyflwyno ffurflen gynnig ar gyfer trafod y mater hwn yn y Pwyllgor Archwilio.
- Gofynnod y Cynghorydd Eryl Williams pe gellid nodi ei ddiolch i swyddogion am eu gwaith gyda’r prosiectau ysgol.
- Bu i'r Cynghorydd Joan Butterrfield hefyd longyfarch swyddogion ar eu gwaith ar y Cynllun Cyfalaf. Yna nododd y Cynghorydd Butterfield y dylai Grwpiau Ardal yr Aelodau elwa o rai o’r arbedion. Gofynnodd am gael trafod hyn mewn gweithdy cyllido. Cafodd hyn ei eilio hyn gan y Cynghorydd Cefyn Williams

Nododd yr Arweinydd, y Cynghorydd Hugh Evans, bod hwn wedi bod yn adroddiad hynod o gadarnhaol. Roedd penderfyniadau anodd wedi cael eu gwneud ac roedd y Cyngor wedi gwneud arbedion/toriadau o £28 miliwn. Roedd prosesau ariannol cryf yn eu lle ac roedd rheolaeth prosiect dda wedi galluogi buddsoddiad parhaol yn y gymuned.

PENDERFYNWYD:

(i) *Bod Aelodau yn nodi'r diweddaraf ar elfen Cynllun Cyfalaf 2015/16 a'r diweddariad ar brosiectau mawr.*

(ii) *Bod Aelodau yn cefnogi argymhelliad y Cabinet fel y manylir yn Atodiad 5 ac sydd wedi ei grynhoi yn Atodiad 6*

(iii) *Cymeradwyo Cynllun Cyfalaf 2016/17.*

11 YSTYRIED Y STRATEGAETH GAFFAEL DDRAFFT DERFYNOL A CPR

Cyflwynodd yr Aelod Arweiniol dros Gyllid ac Asedau, y Cynghorydd Julian Thompson-Hill Ddrafft Terfynol y Strategaeth Gaffael ac adroddiad CPRs (wedi ei ddosbarthu eisoes) ar gyfer eu cymeradwyo a'u mabwysiadu.

Roedd y Strategaeth Gaffael newydd wedi ei datblygu yn dilyn ymgynghori dwys. Roedd yn dilyn fformat dogfennau strategaeth eraill y Cyngor yn fras, ac roedd wedi ei gynllunio i fod yn fyr, o lefel uchel, ond yn gyflawnadwy. Roedd y Strategaeth yn cael ei chynnal gan saith egwyddor allweddol oedd i arwain yr holl weithgaredd caffael, oedd yn cynnwys dyletswyddau o dan Ddeddf Lles Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, ac anghenraid i sicrhau bod sylw dyledus yn cael ei roi i ffyniant economaidd lleol ym mhob penderfyniad prynu.

Mae gwaith datblygu'r Strategaeth Gaffael newydd a'r CPR's diwygiedig wedi cael ei arwain gan y Bwrdd Trawsnewid Caffael mewnol y mae ei aelodaeth yn cynnwys Cadeirydd y Pwyllgor Archwilio Perfformiad a Chadeirydd y Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol. Cafwyd cyfranogiad parhaus yn y datblygiad gan y Ffederasiwn Busnesau Bach, Cyngor Busnes Gogledd Cymru a Busnes Cymru.

Roedd adroddiadau wedi eu cyflwyno i'r Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol, Bwrdd Uchelgais Economaidd a Chymunedol, Uwch Dîm Arweinyddiaeth a chyfarfod Briffio Cabinet. Cynhaliwyd cyfarfodydd gyda phob Grŵp gwleidyddol a'r holl Arweinwyr Grŵp, cyfarfodydd unigol rheolaidd gyda budd-ddeiliaid mewnol allweddol a chynhaliwyd proses ymgynghori ffurfiol gyda budd-ddeiliaid mewnol ac allanol a ddaeth i ben ar 31 Rhagfyr 2015.

PENDERFYNWYD *bod Aelodau yn:*

(i) *Cymeradwyo a mabwysiadu'r Strategaeth Gaffael*

(ii) *Cymeradwyo a mabwysiadu'r CPRs diwygiedig*

Bydd y ddwy ddogfen yn "mynd yn fyw" ar 1 Ebrill 2016.

12 RHAGLEN GWAITH I'R DYFODOL Y CYNGOR SIR

Cyflwynodd Pennaeth y Gwasanaethau Cyfreithiol, Adnoddau Dynol a Democrataidd Raglen Gwaith i'r Dyfodol y Cyngor (dosbarthwyd eisoes).

PENDERFYNWYD *– cymeradwyo a nodi Rhaglen Gwaith i'r Dyfodol y Cyngor.*

MATER BRYS

Gofynnodd y Cynghorydd Joan Butterfield am ganiatâd y Cyngor dros absenoldeb y

Cynghorydd Ian Armstrong tan ddiwedd Mai 2016 oherwydd ei salwch diweddar.

Eglurodd Pennaeth y Gwasanaethau Cyfreithiol, Adnoddau Dynol a Democrataidd bod hyn oherwydd os nad yw Aelod yn mynychu cyfarfod o fewn chwe mis i ddyddiad y cyfarfod diwethaf iddynt fynychu, yna nad ydynt yn Aelod mwyach. Byddai absenoldeb y Cynghorydd Ian Armstrong yn cyrraedd cyfnod o chwe mis ar 7 Ebrill 2016. Gofynnodd y Cynghorydd Joan Butterfield am gymeradwyo'r absenoldeb fel nad oedd y rheol chwe mis yn berthnasol.

Cafodd yr argymhelliad ei gynnig gan y Cynghorydd Stuart Davies a'i eilio gan y Cynghorydd Cefyn Williams.

PENDERFYNWYD *bod yr Aelodau yn cytuno'n unfrydol i gymeradwyo absenoldeb y Cynghorydd Ian Armstrong tan ddiwedd Mai 2016.*

Ar y pwynt hwn, anfonwyd dymuniadau gorau at y Cynghorwyr Ian Armstrong a Peter Owen gan holl Aelodau'r Cyngor.

Daeth y cyfarfod i ben am 12.20pm.

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

Adroddiad i'r: **Cyngor Sir**

Dyddiad y Cyfarfod: **12 Ebrill 2016**

Swyddog Arweiniol: **Pennaeth y Gyfraith, Adnoddau Dynol a'r Gwasanaethau Democrataidd**

Awdur yr Adroddiad: **Gary Williams, Pennaeth y Gwasanaethau Cyfreithiol, AD a Democrataidd**

Teitl: **Trefniadau ar gyfer Ethol Cadeirydd ac Is-gadeirydd yng Nghyfarfod Blynyddol y Cyngor**

---

1 Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

1.1 Y trefniadau ar gyfer ethol Cadeirydd ac Is-gadeirydd y Cyngor ar gyfer blwyddyn ddinesig 2016/17.

2 Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

2.1 Bydd Cadeirydd ac Is-gadeirydd y Cyngor yn cael eu hethol yng Nghyfarfod Cyffredinol Blynyddol y Cyngor ym mis Mai. Pwrpas yr adroddiad yw cytuno ar y Cadeirydd a'r Is-Gadeirydd arfaethedig ar gyfer blwyddyn ddinesig 2016/17 sydd i'w hethol yn ffurfiol yn y Cyfarfod Cyffredinol Blynyddol.

3 Beth yw'r Argymhellion?

3.1 Bod y Cyngor yn cytuno y bydd y Cadeirydd a'r Is-Gadeirydd arfaethedig ar gyfer blwyddyn gyngor 2016/17 yn cael eu hethol yn ffurfiol yng nghyfarfod blynyddol y Cyngor ar 10 Mai 2016.

4 Manylion yr Adroddiad

4.1 Yn 2006 cytunodd y Cyngor gyda chasgliadau'r Panel Moderneiddio blaenorol bod y weithdrefn flaenorol pan gynhelid cyfarfod Blynyddol y Cyngor heb unrhyw sicrwydd go iawn ynglŷn â phwy fyddai'n cael eu hethol yn Gadeirydd ac Is-gadeirydd y Cyngor yn tynnu oddi wrth urddas yr achlysur.

4.2 Penderfynodd y Cyngor y dylid mynd i'r afael â'r trefniadau ar gyfer ethol Cadeirydd ac Is-gadeirydd yn y cyfarfod a gynhelir cyn Cyfarfod Blynyddol y Cyngor.

4.3 Is-Gadeirydd presennol y Cyngor yw'r Cynghorydd Ann Davies. Y traddodiad yw bod Is-Gadeirydd presennol y Cyngor yn cael ei ethol yn Gadeirydd y Cyngor ar gyfer y flwyddyn ddinesig nesaf.

4.4 Gofynnwyd i Arweinwyr Grŵp ddarparu enwebiadau ar gyfer rôl Is-gadeirydd y Cyngor gogyfer â’r flwyddyn ddinesig nesaf. Ar adeg ysgrifennu'r adroddiad hwn, mae un enwebiad wedi dod i law. Y Cynghorydd Win Mullen-James sydd wedi cael ei enwebu.

5 Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

5.1 Nid yw rolau Cadeirydd ac Is-gadeirydd y Cyngor yn effeithio'n uniongyrchol ar y blaenoriaethau corfforaethol.

6 Faint fydd hyn yn ei gostio a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

6.1 Ar hyn o bryd telir cyflogau uwch o £21,500 ac £14,000 i Gadeirydd ac Is-gadeirydd y Cyngor yn y drefn honno. Mae'r ffigurau hyn yn cynnwys y cyflog sylfaenol a delir i bob aelod.

7 Pa ymgynghori a wnaed?

7.1 Ymgynghorwyd ag Arweinwyr Grŵp ynghylch enwebu aelodau i rôl Is-Gadeirydd y Cyngor.

8 Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

8.1 Nid oes unrhyw gostau ychwanegol yn deillio o'r argymhelliad hwn.

9. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

9.1 Mae risg i enw da i'r Cyngor os nad oes sicrwydd pwy gaiff eu hethol yn Gadeirydd ac Is-gadeirydd y Cyngor yn y Cyfarfod Blynyddol.

10 Pŵer i wneud y Penderfyniad?

10.1 Erthygl 5 Cyfansoddiad y Cyngor.
Adran 4 Deddf Llywodraeth Leol 1972

Adroddiad I'r:	Cyngor
Dyddiad y Cyfarfod:	12 Ebrill 2016
Aelod / Swyddog Arweiniol:	Y Cynghorydd Barbara Smith
Awdur yr Adroddiad:	Catrin Roberts / Andrea Malam
Teitl:	**Polisi Rhannu Pryderon**

1. Am beth mae’r adroddiad yn sôn?

Mae’r Polisi Rhannu Pryderon wedi cael ei ddiwygio, ei ddiweddaru a’i adolygu yn unol â deddfwriaeth.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio’r adroddiad hwn?

Cael cytundeb y Cyngor i fabwysiadu'r polisi hwn.

3. Beth yw'r Argymhellion?

Bod y Cyngor yn mabwysiadu'r polisi hwn.

4. Manylion yr Adroddiad

Polisi Rhannu Pryderon

Mae'r polisi wedi cael ei ddiweddaru a’i ailfformatio i gynnwys rolau a chyfrifoldebau cliriach a’r newidiadau deddfwriaethol. Daeth y Ddeddf Menter a Diwygio Rheoleiddio (2013) â nifer o newidiadau sy'n effeithio ar rannu pryderon. Y tri newid allweddol yw’r canlynol:

a) Dim ond datgeliadau a wnaed ‘er budd y cyhoedd’ sy’n cael eu gwarchod. Erbyn hyn mae’n rhaid i weithwyr ddangos eu bod ‘yn rhesymol gredu’ bod y datgeliad maent yn ei wneud er ‘lles y cyhoedd’.
b) Cael gwared ar y gofyniad i ddatgeliadau gael eu gwneud yn ‘ddidwyll’ er mwyn eu diogelu.
c) Gwneud cyflogwyr yn atebol am weithredoedd y gweithwyr (megis aflonyddu cydweithiwr sydd wedi codi pryder) a gwneud gweithwyr yn atebol yn bersonol.

Cyfeiriwch at y polisi a gynhwysir yn yr atodiad.

Bydd y polisi yn cael ei gyfleu i bob gweithiwr, gan gynnwys ysgolion, trwy'r fewnrwyd, hyfforddiant, oriau pŵer /gweithdai a hefyd byddant yn mynd i gyfarfodydd rheoli drwy Bartneriaid Busnes Adnoddau Dynol. Gall ysgolion fabwysiadu polisi corfforaethol os dymunant a byddwn yn annog ysgolion i fabwysiadu’r polisi hwn.

5. **Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?**

Bydd y Polisi Rhannu Pryderon yn cynorthwyo'r Blaenoriaethau Corfforaethol drwy helpu i foderneiddio'r cyngor drwy sicrhau bod rheolwyr a gweithwyr yn ymwybodol o'u rhwymedigaethau yn unol â deddfwriaeth ac arferion da.

6. **Faint fydd hyn yn ei gostio a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?**

Nid oes angen adnoddau ychwanegol, felly ni fydd unrhyw gostau ynghlwm wrth weithredu'r polisi hwn. Ni fydd unrhyw effaith benodol ar adran arbennig. Bydd y polisïau yn berthnasol i bob aelod o staff (lle nodir).

7. **Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o Effaith ar Gydraddoldeb (AoEaG) a gynhaliwyd ar y penderfyniad? Dylai fod templed o'r Asesiad o Effaith ar Gydraddoldeb wedi ei lenwi a'i atodi i'r adroddiad.**

Gweler yr Asesiad o Effaith ar Gydraddoldeb yn amgaeedig. Nid oes unrhyw faterion sylfaenol a amlygwyd gyda'r Asesiad o Effaith ar Gydraddoldeb.

8. **Pa ymgynghoriadau a gynhaliwyd gyda'r Pwyllgorau Archwilio ac eraill?**

Mae'r polisïau i gyd wedi bod i'r Cyd Gyfarfod Corfforaethol dydd Iau 17 Medi a dydd Mercher 4 Tachwedd ar gyfer sylwadau ac wedi cael eu e-bostio i'r Cyd Gyfarfod Corfforaethol am adborth gan aelodau'r Cyd Gyfarfod Corfforaethol nad oedd wedi mynychu'r cyfarfodydd hynny ac felly mae'r holl aelodau wedi cael cyfle i roi adborth. Aeth y Polisi i'r CBYLl ar 10 Chwefror 2016 a chytunwyd arno mewn egwyddor, fodd bynnag, nid oedd y cyfarfod yn gwneud cworwm. Aeth y Polisi i'r pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol er gwybodaeth hefyd ar 23 Mawrth 2016.

9. **Datganiad y Prif Swyddog Cyllid**

Amherthnasol.

10. **Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?**

Mae'r risgiau ond yn gysylltiedig â pheidio â gweithredu'r polisi sydd ynghlwm. Mae'r fersiynau presennol o'r polisi wedi dyddio'n fawr iawn o ran deddfwriaeth a rhaid i ni sicrhau bod y polisi'n cael ei weithredu'n gywir ac yn gyson.

11. **Pŵer i wneud y Penderfyniad**

Amherthnasol.

Cyngor sir ddinbych denbighshire County Council

WHISTLEBLOWING POLICY

This document is subject to the policy statement included in the Employee Handbook

This document is subject to the standard policy statements

This policy has an appeals process applied to it

To view FAQs click here

CYSWLLTAD HRDIRECT

Date agreed & Implemented:	
Agreed by:	
Review date:	
Frequency:	

Ver	*Status*	*Date*	*Reason for Change*	*Authorised*

To provide feedback on this document please click here

Whistleblowing flowchart

One page whistleblowing overview

1. **Introduction**
2. **Aims and scope of the policy**
   - Employment issues
   - Elected members conduct
   - Complaints
   - Other services
3. **Safeguards**
   - Your legal rights
   - Support to you
4. **Confidentiality**
5. **Anonymous disclosures**
6. **Untrue disclosures**
7. **How to raise a concern**
8. **How the council will respond**
9. **Independent advice**
10. **Maintenance and operation of policy**
11. **How the matter can be taken further**
    - Internal contact list
    - External contact list
    - Whistleblowing policy report form
12. **Additional Information**
13. **Internal contact list**
14. **External contact list**

TIMESCALES

The person who you report your concerns under this policy must report them to the Monitoring Officer.	Within 3 working days
You will receive a letter (or information in your preferred format)	Within 10 working days of your concern being raised.

Whistleblowing Process

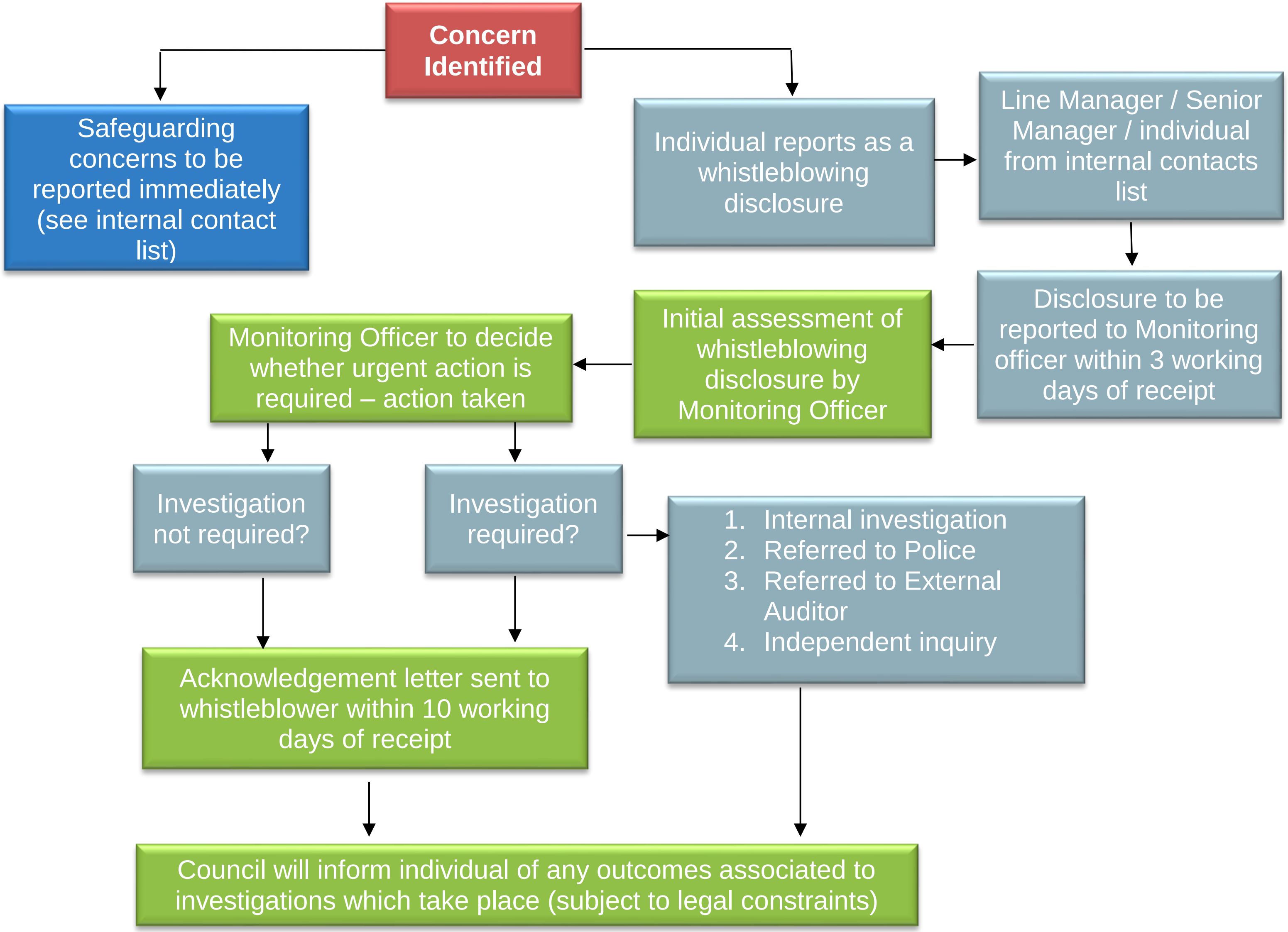

One page whistleblowing overview

Whistleblowing is for:

- All employees, including contractors, voluntary workers, consultants and those providing services via contract or other agreements.
- Genuine concerns about malpractice or impropriety that you believe to be in the public interest, including but is not limited to fraud, theft, mismanagement, bribery and health and safety failures.

Whistleblowing is not for:

- Raising employment concerns
- Complaints related to bullying, harassment and victimisation issues
- Questioning financial and/or business decisions made by Denbighshire County Council
- Raising issues that have already been addressed under the disciplinary, grievance or other procedures. An individual can however raise a concern about failure to follow these procedures

Who can I contact to blow the whistle?

- Your Line Manager
- A Senior Manager
- Chief Executive, Monitoring Officer, Chief Finance Officer, Head of Internal Audit
- Any person listed in the internal **contacts list.**

Details on how to raise a concern can be found in **How to raise a concern**.

Can I keep my identity a secret?

You are encouraged to give your name when making a disclosure. You can make an anonymous disclosure but these will be less credible. Any concern raised will be treated in confidence and every effort will be made not to reveal the whistleblowers identity.

What will happen to me if I blow the whistle?

The council has a duty to protect whistleblowers and to ensure that any concerns can be raised without recrimination or reprisal.

I don’t feel that I am able to blow the whistle – how can I get help?

- You can contact Public Concern at Work (PCaW) for free confidential advice about the best way to raise a concern. You can contact PCaW via their website **www.pcaw.co.uk**

- Speak to your Trade Union representative

ROLES AND RESPONSIBILITIES

HEAD OF SERVICE AND MONITORING OFFICER

- Responsible for overall maintenance and operation of this policy
- Ensuring the policy is followed and implemented.
- Provide advice and guidance on how matters of concern may be pursued.
- Liaise with the Head of Internal Audit to consider the most appropriate method of investigating the matter of concern.
- Maintain record of concerns and outcomes ensuring that concerns have been investigated in accordance with this policy.
- To report to Corporate Governance Committee on the operation of this policy annually.

INTERNAL AUDIT

- Overall responsibility (along with the Monitoring Officer) for the monitoring of the procedures and advising on the application of this policy, maintaining a register, monitoring all whistleblowing concerns and reporting details to relevant stakeholders.

MANAGERS

- Ensure that any concerns are taken seriously and reported to the Monitoring Officer with immediate effect.
- Ensure that all employees are aware of this policy
- Support employees/workers who raise a concern under this policy to ensure that they do not suffer detriment as a result of their action.

HR DIRECT

- Advise on the application of this policy and the support arrangements for employees.

EMPLOYEES AND OTHER WORKERS

- Use this procedure to raise genuine concerns when they believe that to do so is in the public interest.

1. Introduction

People who work for/or with the council are often the first to realise that there may be something wrong within/or with regards to the Council. However, they may feel unable to express their concerns because they feel that speaking up would be disloyal to their colleagues, managers or to the council. They may also fear harassment or victimisation. They may be worried about raising such issues or they may want to keep the concerns to themselves, perhaps feeling it's none of their business or that it's only a suspicion. They may decide to say something but find that they have spoken to the wrong person or raised the issue in the wrong way and are not sure what to do next.

The council has introduced this policy to enable you to raise your concerns at an early stage and in the right way. We would rather that you raised the matter when it is just a concern rather than wait for proof.

This policy makes it clear that you can raise your concerns without fear of harassment, victimisation, subsequent discrimination or disadvantage and is intended to encourage and enable people working for or with the council to raise concerns within the Council rather than overlooking a problem or "blowing the whistle" outside. If something is troubling you which you think we should know about or look into, please use this policy.

This policy applies to all:

- Employees of Denbighshire County Council
- Employees of contractors working for the council on council premises, for example, agency staff, builders, drivers
- Those providing services under a contract or other agreement with the council in their own premises, for example care homes
- Voluntary workers working with the council
- Consultants engaged by the council

2. Aims and scope of the policy

This policy aims to:

- encourage you to feel confident in raising concerns and to question and act upon concerns about malpractice
- provide avenues for you to raise concerns and receive feedback on any action taken
- ensure that you receive a response to your concerns and that you are aware of how to pursue them if you are not satisfied
- reassure you that you will be protected from reprisals or other action if you have a reasonable belief that you have made any disclosure 'in the public interest.'

The Whistleblowing Policy is intended to cover concerns other than your employment, where the interests of others or of the council itself are at risk. These include (but are not limited to):

- conduct which is an offence or a breach of law
- disclosures related to miscarriages of justice
- health and safety risks, including risks to the public as well as other employees
- unlawful discrimination
- damage to the environment
- the unauthorised use of public funds
- possible fraud and corruption
- sexual or physical abuse of clients,
- the neglect, emotional, physical or sexual abuse of children or other inappropriate behaviour towards them
- general safeguarding concerns
- other unethical conduct
- a deliberate attempt to conceal any of the above

Any concerns that you have about any aspect of service provision or the conduct of officers or members of the Council or others acting on behalf of the council can be reported under the Whistleblowing Policy. This may be about something that:

- makes you feel uncomfortable in terms of known standards, your experience or the standards you believe the Council subscribes to; or
- is against the council's Standing Orders, Financial Regulations and policies;

  or
- falls below established standards of practice; or
- amounts to improper conduct.

The Officers Code of Conduct provides that if an employee becomes aware of activities which he or she believes to be illegal, improper or unethical, the employee should report the matter in accordance with this procedure.

<u>This policy does not apply in the following circumstances:</u>

Employment Issues
If you are an employee, there are existing procedures in place to enable you to raise concerns relating to your own employment. Refer to the Grievance policy.

Elected Members Conduct
General concerns relating to the behaviour and/or conduct of elected Members should be raised in accordance with the Member's Code of Conduct.

Complaints
This policy does not replace the Corporate Complaints Procedure which is concerned with addressing complaints about council services.

Other Services
If you have any concerns about another organisation that provides services on behalf of the council you should contact the service provider in the first instance. In cases where the council contracts with a private organisation it may be appropriate to notify the relevant Service Area of the council. In some cases it may also be necessary to inform the appropriate regulatory organisation.

Please note that if you are unsure where the issue falls then speak to the responsible officer.

3. Safeguards – our assurances to you

The council is committed to good practice and high standards and wants to be supportive of employees and others using this policy.

Your legal rights

The Public Interest Disclosure Act (PIDA) (1998) was introduced to protect employees who want to raise a concern about something happening in work in a responsible manner. The Act makes it unlawful for the council to dismiss anyone or allow them to be penalised or victimised on the basis that they have made an appropriate lawful disclosure in accordance with the Act.

The Enterprise and Regulatory Reform Act (2013) brought about a number of changes which impact on whistleblowing. The three key changes are the following:

1. Only disclosures made ‘in the public interest’ are protected. Employees now have to show that they ‘reasonably believe’ that the disclosure they are making is in the ‘public interest.’
2. The removal of the requirement for disclosures to be made in ‘good faith’ in order to be protected.
3. Making employers liable for the acts of employees (such as harassing a colleague who has raised a concern) and making employees personally liable. For further information and support on the above please contact your line manager, HR Direct, The Monitoring Officer, PCaW or your Trade Union Representative.

Support to you

The council recognises that the decision to report a concern can be a difficult one to make. If you believe what you are saying is true, you have nothing to fear because you will be doing your duty to your employer and those for whom you are providing a service. You will not be at risk of losing your job or suffering any form of punishment as a result.

The council will not tolerate discrimination, harassment or victimisation (including informal pressures) and will take appropriate action, including disciplinary action to protect you when you raise a concern ‘in the public interest’.

Any investigations into allegations of potential malpractice raised by you will not influence or be influenced by other procedures such as investigations and hearings under the disciplinary, sickness, capability, redundancy or any other procedures that already affect you or may affect you in the future.

At all times during the raising and investigation of your concerns:

- you will be given full support from Senior Management
- your concerns will be taken seriously
- the council will do all it can to help you throughout the investigation, e.g. provide advocacy services, interpreters etc.

If appropriate, after full consultation, the council will consider temporarily redeploying you or others for the period of the investigation.

4. Confidentiality

All concerns will be treated in confidence and every effort will be made not to reveal your identity if you so wish. If the situation arises where we are not able to resolve the concern without revealing your identity you will be informed of this and the reasons why.

5. Anonymous disclosures

This policy encourages you to put your name to your disclosure whenever possible.

Concerns expressed anonymously are much less powerful, but will be considered at the discretion of the Monitoring Officer.

In exercising this discretion, the factors to be taken into account would include:

- the seriousness of the issues raised
- the credibility of the concern; and
- the likelihood of confirming the disclosure from attributable sources.

Remember that if you do not tell us who you are, it will be much more difficult for us to look into the matter, or to protect your position, or to give you feedback. Accordingly, this policy is better suited to concerns not raised anonymously.

If the Monitoring Officer decides not to pursue an anonymous disclosure he/she will record the reasons for this decision in writing. These decisions will be included in the Monitoring Officer's annual report to Corporate Governance Committee referred to in section 10 below.

6. Untrue disclosures

If you make a disclosure 'in the public interest', but it is not confirmed by the investigation, no action will be taken against you. If, however, you make a disclosure frivolously, maliciously or for personal gain, disciplinary action may be taken against you.

The question of whether or not a disclosure has been made frivolously, maliciously or for personal gain will be determined by the outcome of the investigation into your concern.

7. How to raise a concern

The council wishes to ensure that people who have concerns that should be raised under this policy do so. The paragraphs below give examples of how to raise a concern, but are not compulsory. You should raise your concern with whomever you feel most comfortable raising it.

As a first step, we hope you will feel able to raise concerns with your immediate manager.

In some cases it may be more appropriate to raise concerns with someone more senior or directly with one of the internal contacts listed at the end of this document.

This depends, however, on the seriousness and sensitivity of the issues involved and who is suspected of the malpractice. For example, if you believe that your management is involved you should approach the Chief Executive, the Monitoring Officer, the Chief Finance and Performance Officer or the Head of Internal Audit.

If any information raises concern about harm or potential harm to either children or adults at risk, then these concerns should be reported immediately to the appropriate team. For concerns relating to children contact the Children's' Gateway (01824 712200). For concerns relating to adults at risk, contact or the Single Point of Access Team (0300 456 1000).

If you have serious concerns which you feel unable for whatever reason to raise within the council, you should raise the matter with one of the external contact points referred to at the end of this document.

Concerns may be expressed verbally or in writing. If you wish to make a written report you are invited to use the following format:

- The background and history of the concern (giving relevant dates)
- The reason why you are particularly concerned about the situation

If you prefer you may use the Whistleblowing policy report form attached to this document and give this to the person with whom you raise your concern.

The earlier you express your concern the easier it is to take action.

Although you are not expected to prove the truth of an allegation, you will need to demonstrate to the person contacted that there are sufficient grounds for your concern. Advice and guidance on how matters of concern may be pursued can be obtained either from your Head of Service, or the Head of Legal and Democratic Services (Monitoring Officer).

You may invite your trade union professional association representative, a friend, or someone from an advocacy or translation service to be present during any meetings or interviews in connection with the concerns you have raised.

8. How the council will respond

The council will respond to your concerns. Do not forget that testing out your concerns is not the same as either accepting or rejecting them.

The person to whom you report your concerns under this policy must, in turn, report them to the Monitoring Officer within three working days.

The Monitoring Officer will liaise with the Head of Internal Audit to consider the most appropriate method of investigating the matters of concern raised by you. Please do not attempt to investigate these matters yourself once they have been raised as this could compromise any subsequent investigation into your concern.

In order to protect individuals and those accused of misdeeds or possible malpractice, initial enquiries will be made to decide whether an investigation is appropriate and, if so, what form it should take. The overriding principle which the council will have in mind is the public interest. Concerns or allegations which fall within the scope of specific procedures (for example, child protection or discrimination issues) will normally be referred for consideration under those procedures.

Some concerns may be resolved by agreed action without the need for investigation. If urgent action is required this will be taken before any investigation is conducted.

Where appropriate, the matters raised may:

- be investigated internally by management, internal audit, or through the disciplinary process
- be referred to the Police
- be referred to the External Auditor
- form the subject of an independent inquiry

Within ten working days of a concern being raised, you will receive a letter (or information in your preferred format):

- acknowledging that the concern has been received
- indicating how we propose to deal with the matter
- giving an estimate of how long it will take to provide a final response
- telling you whether any initial enquiries have been made;
- supplying you with information on staff support mechanisms, and
- telling you whether further investigations will take place, and if not, why not.

The amount of contact between the officers considering the issues and you will depend on the nature of the matters raised, the potential difficulties involved and the clarity of the information provided. If necessary, further information will be sought from you.

Where any meeting is arranged, off-site if you so wish, you can be accompanied by a Trade Union representative or workplace colleague.

The council will take steps to minimise any difficulties which you may experience as a result of raising a concern. For instance, if you are required to give evidence in criminal or disciplinary proceedings, the council will advise you about the procedure and provide you with the necessary support.

The council accepts that you need to be assured that the matter has been properly addressed. You will, subject to legal constraints, receive information about the outcome of any investigations.

Whilst we cannot guarantee that we will respond to all matters in the way that you might wish, we will try to handle the matter fairly, properly and without undue delay. By using this policy, you will help us to achieve this.

9. Independent advice

If you are still unsure whether or how to raise a concern or you want confidential advice, you can contact the independent charity Public Concern at Work on 020 7404 6609 or at www.pcaw.co.uk

Their Lawyers can give you free confidential advice on how to raise a concern about serious malpractice at work.

You may prefer to speak to your Trade Union to seek advice about how to raise a concern under this policy. The contact details for the trade unions recognised by the council for collective bargaining purposes are contained in the External contact list attached.

10. Maintenance and operation of policy

- The Monitoring Officer (Head of Legal and Democratic Services) has overall responsibility for the maintenance and operation of this policy.

- The Monitoring Officer maintains a record of concerns raised and the outcomes of investigations in a form which does not endanger your confidentiality.

- The person who receives your concerns must report them to the Monitoring Officer in accordance section 8 above.

- The person who receives the report into the investigation of your concerns must report the outcomes to the Monitoring Officer.

- The Monitoring Officer will pursue the outcomes of the investigation if they are not reported promptly in accordance with section 10 above.

- The Monitoring Officer will review all concerns and outcomes on a periodic basis to ensure that they have all been investigated in accordance with this policy.

- The Monitoring Officer will report, in a format that does not compromise confidentiality, at least once a year to the Corporate Governance Committee on the operation of this policy, the outcome of the reviews conducted under section 10 above and any changes in practice introduced as a result of a concern raised under this policy.

11. How the matter will be taken further

This policy is intended to provide you with an avenue within the council to raise concerns. The council hopes you will be satisfied with any action taken. If you are not and if you feel it is right to take the matter outside the council, further possible contact points are given in the External Contact List attached to this document.

If you do take the matter outside the council, you should ensure that you do not disclose information which should properly remain confidential. You will need to confirm this with the person or organisation you decide to contact.

12. Additional information

Grievance raised during other proceedings e.g. disciplinary, redundancy etc

There may be occasions where an employee, who is subject to another procedure, raises a grievance. The way in which this is handled will depend on the facts of each case. An assessment of the facts should take into account how the grievance is related (if at all) to the matter in hand.

Whether or not the grievance and the ongoing case are associated will be determined by the appointed Deciding Officer of the case.

Where the grievance and the other case are related

In exceptional circumstances it may be appropriate to temporarily hold the ongoing proceedings while the grievance matter is investigated further. The aim here is to establish whether the complaint has a material impact on the case and eventual outcome.

Be mindful that other ongoing proceedings should not be delayed unnecessarily.

Where the grievance and the other case are not considered to be related

In such cases it is advised that both cases are dealt with separately and that they run concurrently. The proceedings of the case in question may not be impacted by the grievance raised and should therefore be able to continue as planned.

13. Internal contact list

Advice or guidance about how to pursue matters of concern may be obtained from any of the people named below:

- Chief Executive
- Corporate Director (Economic and Community Ambition)
- Corporate Director (Communities)
- Monitoring Officer, Head of Legal and Democratic Services
- Deputy Monitoring Officer
- Head of Finance and Assets
- Head of Internal Audit
- Chair of Corporate Governance Committee
- Any Head of Service or any local trade union official

Concerns about harm or potential harm to either children or adults at risk should be reported immediately to:

- Children's and Families Gateway (Children) – 01824 712200
- Single Point of Access (Adults) - 0300 456 1000
  or
- Emergency Duty Team (out of hours) - Tel. No. 0845 0533116

14. External contact list

If you have used the appropriate internal procedures and are not satisfied with any action taken in relation to your concerns and if you feel it is right to take the matter outside the Council, further possible contact points are given below. It is stressed that the list below is not exhaustive and you are free to contact any organisation which you feel will be able to deal properly with your concerns.

Organisation	Contact Details
Public Services Ombudsman for Wales	0300 790 0203
Wales Audit Office	02920 320500
North Wales Police	101 or 0300 330 0101
Professional Bodies	
The Chartered Institute of Public Finance and Accountancy	020 7543 5600
Regulatory Organisations	
Environment Agency	03708 506 506
Health and Safety Executive	0300 003 1747
Care and Social Services Inspectorate for Wales	0300 7900 126
Equality and Human Rights Commission	0808 800 0082
Citizens Advice Bureau	08444 772020
Recognised Trade Unions	
UNITE	01352 733611
UNISON	0800 0 857 857
GMB	01492 535313

If you are unsure whether or how to use this procedure or want independent advice, you may contact the independent charity Public Concern at Work on 020 7404 6609 or at **www.pcaw.co.uk.** Their lawyers can give you free confidential advice at any stage on how to raise a concern about serious malpractice at work.

Whistleblowing Disclosure Pro-forma

The Council is committed to the highest possible standards of openness, probity and accountability. In line with that commitment we expect employees and others that we deal with who have concerns to come forward and voice those concerns. It is recognised that many cases will have to proceed on a confidential basis. If you wish to make a report please use this pro-forma.

You are encouraged to put your name to this report. Concerns expressed anonymously are much less powerful but they will be considered so far as is possible by the council. If you feel able to, please give your name and details below:

Name:	
Address:	
Tel No:	**Job Title:**
Email Address:	**Department:**
Line Manager:	**Workplace:**
Nature of disclosure: Please give the background and history of the concern (please give as much information as you can dates, times of incidents, names of others who may have information, names of people involved. Please continue on a separate sheet if necessary)	
The reasons why you are particularly concerned about the situation	
Have you raised this informally with your line manager?	Yes/No (delete as necessary)
If No, why not?	
If yes, what action was taken?	
How would you like this issue to be resolved?	
Are you currently absent from work?	Yes/No (delete as necessary)
Signature:	**Date:**

Cyngor
sir ddinbych
denbighshire
County Council

Whistleblowing Policy
18th January 2016

Equality Impact Assessment

Whistleblowing Policy

Contact:	Andrea Malam, Recruitment Specialist, HR Direct
Updated:	18.01.2016

1. What type of proposal / decision is being assessed?

A revised policy

2. What is the purpose of this proposal / decision, and what change (to staff or the community) will occur as a result of its implementation?

The whistleblowing policy has been updated to reflect the legislation changes under the Enterprise and Regulatory Reform Act (2013) and revised in terms of updates and wording used. The policy highlights the roles and responsibilities and includes support to the person who makes the disclosure, in terms of not being victimised, harassed or bullied for making a disclosure. The policy is intended to ensure that the council meets its legislative obligations under the Public Interest Disclosure Act 1998.

3. Does this proposal / decision require an equality impact assessment? If no, please explain why.

Please note: *if the proposal will have an impact on people (staff or the community) then an equality impact assessment* ***<u>must</u>*** *be undertaken*

Yes	

4. Please provide a summary of the steps taken, and the information used, to carry out this assessment, including any engagement undertaken

(Please refer to section 1 in the toolkit for guidance)

The revised policy has been finalised with the input of HR, Monitoring Officer and Internal Audit. The policy has been through consultation with the recognised Trade Unions as per the usual process. Legislative changes have been made clear in the policy and information gathered via PCAW has been included.

5. Will this proposal / decision have a positive impact on any of the protected characteristics (age; disability; gender-reassignment; marriage and civil partnership; pregnancy and maternity; race; religion or belief; sex; and sexual orientation)?
(Please refer to section 1 in the toolkit for a description of the protected characteristics)

This policy will have a neutral impact on all protected characteristics as it will apply equally to all individuals.

6. Will this proposal / decision have a disproportionate negative impact on any of the protected characteristics (age; disability; gender-reassignment; marriage and civil partnership; pregnancy and maternity; race; religion or belief; sex; and sexual orientation)?

This policy will not have a negative impact as it is a neural policy and no protected characteristic will suffer a detriment.

7. Has the proposal / decision been amended to eliminate or reduce any potential disproportionate negative impact? If no, please explain why.

No	The policy is neutral and therefore no amendments need to be made.

8. Have you identified any further actions to address and / or monitor any potential negative impact(s)?

No	

Action(s)	Owner	By when?
<Please describe>	<Enter Name>	<DD.MM.YY>
<Please describe>	<Enter Name>	<DD.MM.YY>
<Please describe>	<Enter Name>	<DD.MM.YY>
<Please describe>	<Enter Name>	<DD.MM.YY>
<Unrestrict editing to insert additional rows>	<Enter Name>	<DD.MM.YY>

---

9. Declaration

Every reasonable effort has been made to eliminate or reduce any potential disproportionate impact on people sharing protected characteristics. The actual impact of the proposal / decision will be reviewed at the appropriate stage.

Review Date:	18.01.2017

Name of Lead Officer for Equality Impact Assessment	Date
Andrea Malam	18.01.2016

Adroddiad i'r: Cyngor

Dyddiad y Cyfarfod: 12 Ebrill 2016

Aelod / Swyddog Arweiniol: Pennaeth y Gyfraith, Adnoddau Dynol a'r Gwasanaethau Democrataidd

Awdur yr Adroddiad: Rheolwr Gwasanaethau Democrataidd

Teitl: Adolygiad Ffin rhwng Wardiau Prestatyn Canolog a Gallt Melyd

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

Adolygiad o ffin ward rhwng Wardiau Prestatyn Canolog a Gallt Melyd.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

Cynhaliwyd yr adolygiad hwn mewn ymateb i gais ffurfiol gan Gyngor Tref Prestatyn am adolygiad o'r ffin rhwng wardiau Prestatyn Canolog a Gallt Melyd ac i adolygu anghysondeb hanesyddol yn y trefniadau wardio.

3. Beth yw'r Argymhellion?

Bod y Cyngor yn cymeradwyo:

(i) Diwygio ffin y ward rhwng Ward Prestatyn Canolog a ward Gallt Melyd i gynnwys yr eiddo ar Bishopswood Drive a Cambrian Road fel y dangosir ar y map yn Atodiad 1; a

(ii) Bod wardiau etholiadol Prestatyn Canolog a Gallt Melyd ar gyfer y Cyngor Tref a'r Cyngor Sir yn cael eu diwygio yn unol â'r ffin a ddangosir yn Atodiad 1.

4. Manylion yr adroddiad

<u>Cefndir yr Adolygiad:</u>

Mewn ymateb i gais ffurfiol gan y Cyngor Tref ar gyfer adolygiad o'r ffin rhwng wardiau Prestatyn Canol a Gallt Melyd, mae Cyngor Sir Ddinbych wedi cynnal adolygiad o'r ffin yn unol â darpariaethau yn Neddf Llywodraeth Leol (Democratiaeth)(Cymru) 2013.

Roedd yr adolygiad hwn yn cynnwys ymgynghoriad rhagarweiniol oedd yn rhedeg o 5 Mehefin 2015 i 14 Awst 2015 yn ymwneud â'r Cyngor Tref, cynghorwyr sir, aelodau rhanbarthol ac etholaethol y Cynulliad, yr aelod Seneddol dros Ddyffryn Clwyd, Comisiwn Ffiniau a Democratiaeth Leol Cymru, Comisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru ac ymgynghoriad cyhoeddus drwy wefan gyhoeddus y Cyngor.

Cynhaliwyd ail ymgynghoriad ar gynigion drafft rhwng 30 Hydref 2015 a 11 Rhagfyr 2015 gyda'r ymgynghoreion blaenorol a phreswylwyr Bishopswood Road a Cambrian Drive a fyddai'n cael eu heffeithio gan y cynigion drafft. Mae'r ymatebion a gafwyd i'r ymgynghoriad yn cael eu dangos yn Atodiad 2 a 3. Mae'r cynigion drafft yr ymgynghorwyd arnynt yn ffurfio'r argymhellion sy'n cael eu gwneud i'r Cyngor heddiw, ond hefyd yn cynnwys diwygiad a awgrymwyd gan y Comisiwn Ffiniau ar y sail y byddai'n hawdd eu hadnabod, cynnal y newidiadau a gynigir yn yr ymgynghoriad drafft ac yn cyd-fynd â Chynllun Datblygu Lleol y Cyngor (fel y dangosir yn Atodiad 4).

Y Ffin Bresennol

Mae trefniant presennol y wardiau ar gyfer Cymuned Prestatyn yn deillio o Orchymyn Cymunedau Rhuddlan 1982, ond daeth yn amlwg nad oedd y gofrestr o etholwyr yn adlewyrchu'r ffin a ddangosir (gweler Atodiad 1) o'r blaen, gyda Bishopswood Road a Cambrian Drive yn cael eu cynnwys yn y Ward Ganol ar y gofrestr.

Ymddangosodd y strydoedd hynny yn y Ward Ganol ar y gofrestr yn 1986/1987 am y tro cyntaf, gan nodi bod adolygiad o ffin y ward wedi ei wneud gan Fwrdeistref Rhuddlan. Fodd bynnag, nid oes cofnod o'r adolygiad neu orchymyn diwygio'r ffin ar Orchymyn 1982 wedi ei ganfod ac, yng ngoleuni hyn, y ffin gywir yw'r un sydd wedi ei nodi yng Ngorchymyn 1982 ar hyn o bryd. Diwygiwyd y gofrestr o etholwyr ar gyfer yr ardal ym mis Mawrth 2014 yn unol â'r Gorchymyn.

Mae'r ffin bresennol, felly, yn anghyson o ran rhannu Bishopswood Road a Cambrian Drive yn ddwy ward ar wahân, tra bod y rhwydweithiau ffyrdd yn arwain at y ward Ganol yn unig. Ceir darluniad rhwng y ffiniau datblygu ar gyfer Prestatyn a Gallt Melyd gyda rhwystr o dir gwyrdd a thir agored rhyngddyn nhw, â'r ddwy ffordd wedi'u lleoli'n gyfan gwbl yn ffin datblygu Prestatyn.

Mae'r ymatebion a gafwyd i'r adolygiad yn awgrymu y byddai'n well gan drigolion Bishopswood Road a Cambrian Drive gael eu lleoli o fewn Ward Ganolog, Prestatyn. Roedd hefyd yn ddewis gan y Cyngor Tref a byddai yn datrys yr anghysondeb rhwng Gorchymyn 1982 a'r ymgais ddilynol o 1986/1987 i roi trefniant wardiau ymarferol i breswylwyr, ac am y rhesymau hyn, argymhellir bod y Cyngor yn diwygio'r ffiniau wardiau ar gyfer y ddwy ffordd i fod yn gyfan gwbl o fewn y Ward Ganol.

Meliden Road a The Paddock

Gwnaed awgrym yn ystod yr ymgynghoriadau i gynnwys eiddo ar Meliden Road a The Paddock o fewn ward Prestatyn Canol ac mae arolwg anffurfiol a gynhaliwyd gan y cynigwyr gyda rhai o'r preswywlyr yn ymddangos i ddangos bod y mwyafrif o'r trigolion a holwyd o blaid cael ei gynnwys o fewn y Ward Ganol hefyd. Nid yw'r newid hwn yn ffurfio rhan o'r ffin newydd a argymhellir ar hyn o bryd.

Y rhesymau am hyn yw nad oedd y Cyngor Tref ei hun o blaid gwneud newidiadau i'r llinell ffin ar wahân i'r ardaloedd afreolaidd ar Bishopswood Road a Cambrian Drive.

Mae eiddo Meliden Road / The Paddock yn cael eu cysylltu'n uniongyrchol â Gallt Melyd (eu ward presennol) gan yr A547, yn wahanol i Bishopswood Road a Cambrian Drive lle mae'r rhwydwaith ffyrdd yn rhedeg trwy'r Ward Ganolog yn gyntaf am rywfaint o bellter cyn cyrraedd ward Allt Melyd.

Ni fyddai diwygio'r ffiniau ar Meliden Road ac yn The Paddock yn rheoleiddio anghysondeb hanesyddol neu gamgymeriad ar y cofrestrau etholiadol tra gwnaeth yr ymgynghoriad hefyd ddychwelyd barn ynglŷn â phwysigrwydd hanesyddol Allt Melyd, anheddiad hen iawn, ac osgoi erydiad pellach o ffiniau Gallt Melyd. Mae Bil Llywodraeth Leol (Cymru) yn cynnig y bydd Chomisiwn Democratiaeth Lleol a Ffiniau Cymru yn adolygu'r cymunedau o fewn y siroedd newydd sydd i gael eu sefydlu ym mis Ebrill 2020; gan ganiatáu i adolygiad cynhwysfawr o gymuned gyfan Prestatyn ddigwydd.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

Dim cyfraniad uniongyrchol at y Blaenoriaethau Corfforaethol.

6. Faint fydd hyn yn ei gostio a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

Nid oes costau sylweddol yn deillio o'r argymhellion hyn.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o Effaith ar Gydraddoldeb (AEC) a gynhaliwyd ar y penderfyniad? Dylai'r templed AEC wedi'i lenwi gael ei atodi fel atodiad i'r adroddiad.

Nid yw'r argymhellion hyn yn cynnig polisi newydd neu newidiadau i wasanaethau er y byddai'r newidiadau a argymhellir i'r trefniadau wardio yn gwneud llwybrau priffyrdd i orsaf bleidleisio i rai etholwyr yn fwy cyfleus a hygyrch.

8. Pa ymgynghoriadau a gynhaliwyd gyda'r Pwyllgorau Archwilio ac eraill?

Mae ymgynghoriadau wedi eu cynnal yn unol â darpariaethau statudol.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

Nid oes unrhyw oblygiadau cost amlwg o ganlyniad i'r newid hwn.

10. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

Mae gan y Cyngor ddyletswydd statudol i gynnal trefniadau wardio sy'n ddymunol er budd llywodraeth leol effeithiol a chyfleus ac mae'r sefyllfa anomalaidd bresennol yn Cambrian Drive a Bishopswood Road yn anfoddhaol.

11. Pŵer i wneud y Penderfyniad

Adran 31 a 33 Deddf Llywodraeth Leol (Democratiaeth) (Cymru) 2013.

Mae adran 39 (5) o Ddeddf 2013 yn ei gwneud yn ofynnol i'r Cyngor geisio caniatâd gan Weinidogion Cymru cyn gwneir Gorchymyn i newid y ffiniau ward.

Unwaith y bydd cynigion terfynol wedi eu cytuno gan y Cyngor, bydd hysbysiad cyhoeddus yn cael ei gyhoeddi a gofynnir am gydsyniad gan Weinidogion Cymru, cyn i'r Gorchymyn gael ei wneud.

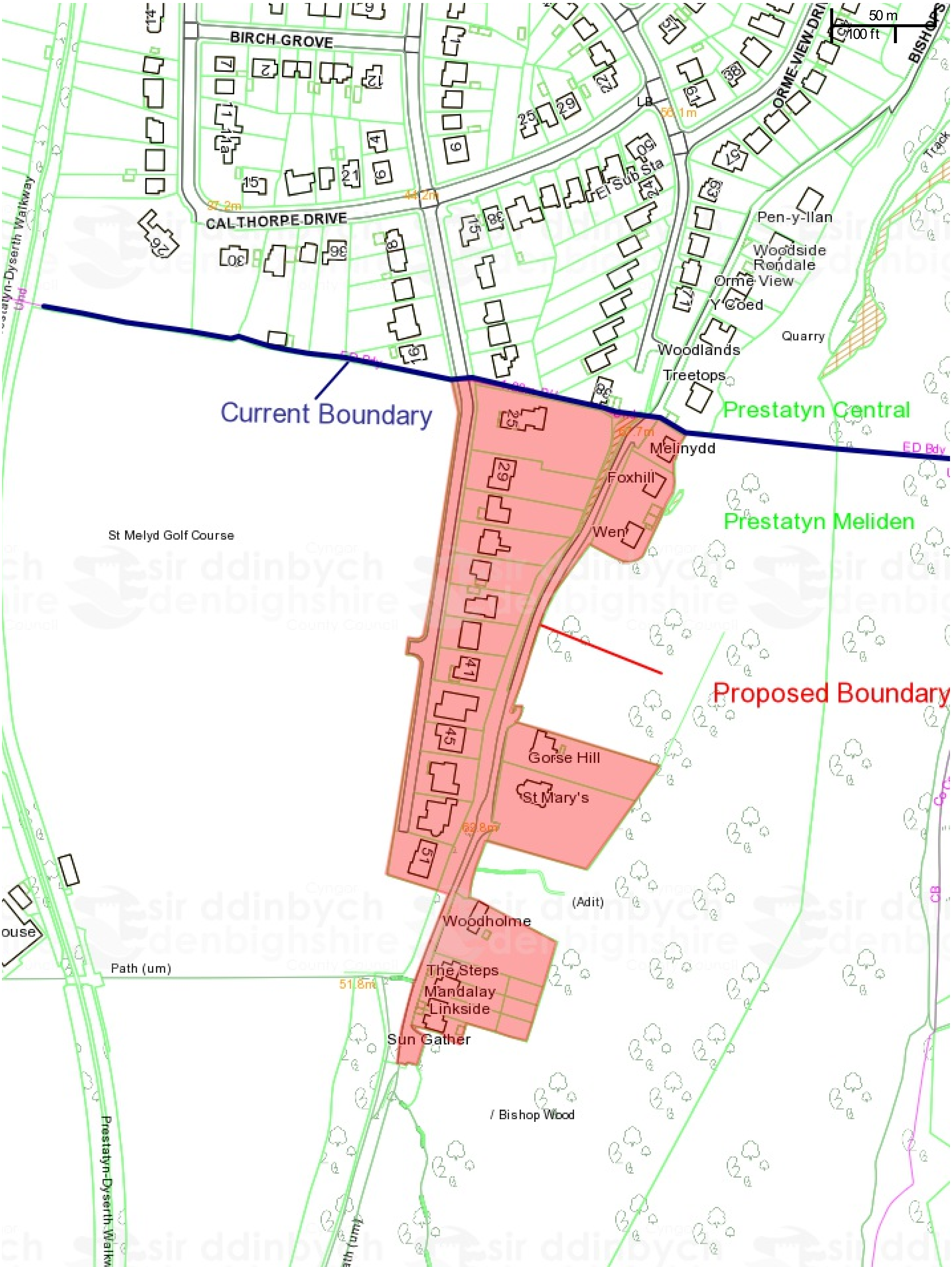

© Crown copyright and database rights 2016 Ordnance Survey 100023408.

Denbighshire Community Review

Scale: 1:2501

Printed on: 30/3/2016 at 8:50 AM

Cyngor sir ddinbych denbighshire County Council

© Denbighshire County Council

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

Appendix 2

Tŷ Hastings
Llys Fitzalan
Caerdydd
CF24 0BL

Comisiwn Ffiniau a Democratiaeth Leol Cymru
Local Democracy and Boundary Commission For Wales

Hastings House
Fitzalan Court
Cardiff
CF24 0BL

E-bost:
cffdl.cymru@cymru.gsi.gov.uk
www.cffd.llyw.cymru

☎ (029) 2046 4819
Ffacs/Fax (029) 2046 4823

E-mail:
ldbc.wales@wales.gsi.gov.uk
www.ldbc.gov.wales

Mr Steve Price
Democratic Services Manager
Council Offices, County Hall
Wynnstay Road
Ruthin
Denbighshire
LL15 1YN

3 December 2015

Dear Mr. Price

Thank you for bringing to our attention your Community Boundary Review.

The Commission has considered your Draft Proposal and agrees that the proposed change is sensible. However, the Commission believes the specific boundary for the change can be improved upon. The Local Government (Democracy) (Wales) Act 2013, in Section 33, specifies the desirability for fixing boundaries which are and will remain easily identifiable. The Commission suggests an amended boundary to the Council's proposal which would see the boundary run to the rear of the property boundary line encompassing the extent of the properties of Bishopswood Road.

Please find the enclosed map which shows the council's proposed change in yellow and the Commission's suggested alternative boundary in blue. We believe that this boundary would be easily identifiable, maintain the proposed change the Council desires and fits in with the Council's Local Development Plan.

The Gorse Hill property on Bishopswood Road appears to have been developed beyond the boundary that appears in the map which appears in your proposals and the latest Ordnance Survey mapping we possess. It is our suggestion that the boundary would need to encompass this extension in addition to that shown in the mapping enclosed.

Yours Sincerely

Chief Executive
Steve Halsall

Mae'r Comisiwn yn croesawu gohebiaeth yn Gymraeg neu Saesneg
The Commission welcomes correspondence in English or Welsh

Denbighshire Community Review: Draft Proposal

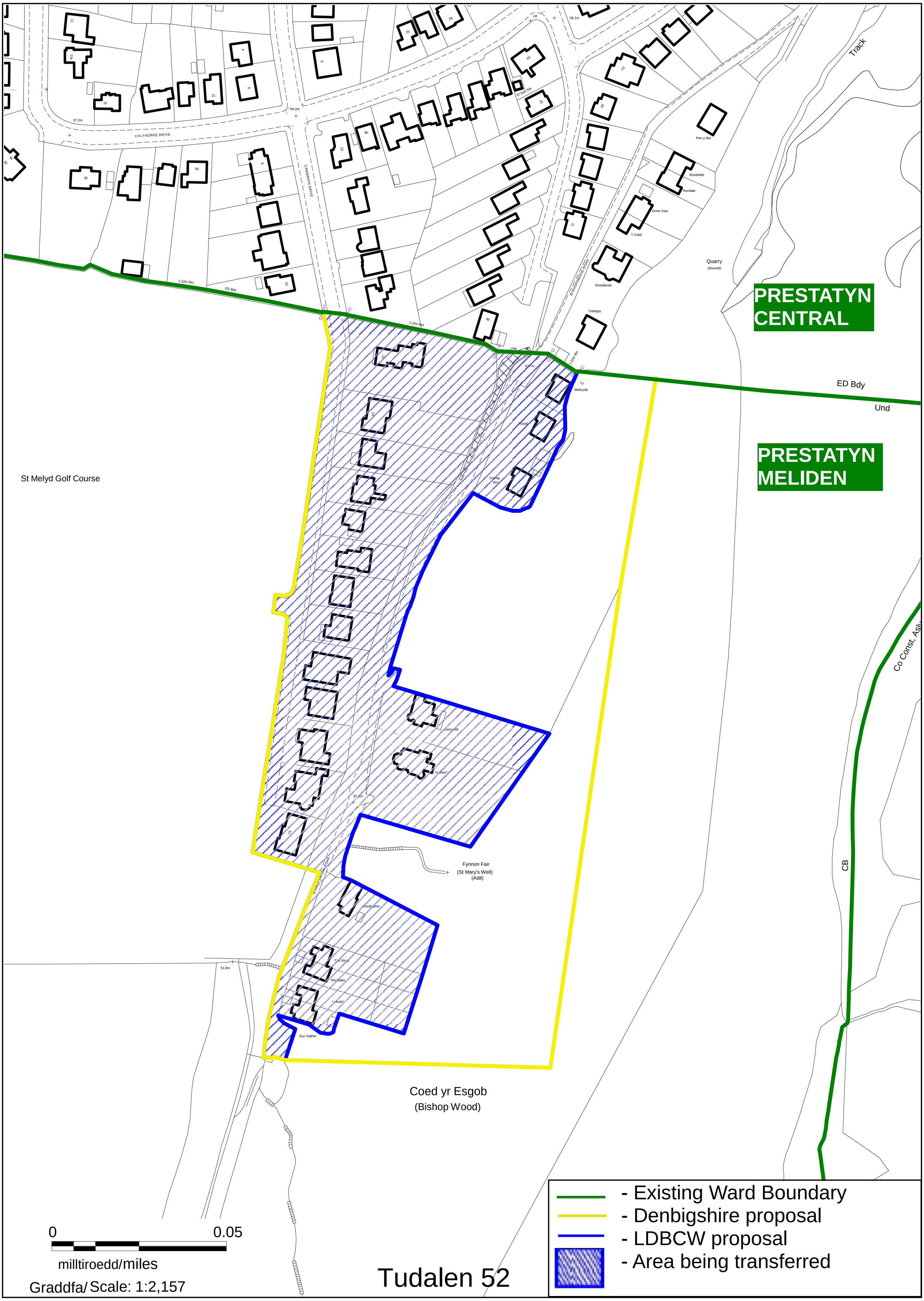

Appendix 3

Responses to the Preliminary Consultation

The initial consultation drew the following summarised responses.

- The Ward Boundary and the Electoral Ward Register should be the same
- That only the small number of residents in Cambrian Drive and Bishopswood Road who are affected by the review should be consulted for their views on inclusion within Central Ward.
- The majority of houses and gardens of Cambrian Drive and Bishopswood Road to remain in the Central Ward
- [After consulting with many residents of Cambrian Drive] Residents consider themselves to be part of the Central Ward and want the boundary to reflect this.
- Houses on Bishopswood Road and Cambrian Drive have no road access to Meliden except through a considerable part of the Central Ward.
- All of the houses in the contested boundary area have Prestatyn as their postal address.
- Residents think that Cambrian Drive and Bishopswood are already part of Central Ward.
- Favours the electoral boundary to run in front of St Melyd’s Golf Club (a public footpath runs from the road to Bishopswood) or the dip where the town/village name place signs are at present (depending on the views of affected households in the Meliden Road and Paddock areas).
- Residents in Bishopswood Road and Cambrian Drive appear unanimous in wanting to continue to vote in Central ward as they consider themselves part of Prestatyn and do not have historical ties to Meliden.
- Suggests that as the boundary sign between Meliden and Prestatyn is in the dip of Meliden Road adjacent to the Golf Club this should form the ward boundary as well. It would be logical for the boundary to be the Golf Club on one side of the road and farmland adjacent to Tiny Tots Day Nursery on the other side of the road.
- Recommends that residents of Bishopswood Road, Cambrian Drive, The Paddock and the relevant houses on Meliden Road should be formally consulted on this proposal if that is thought to be appropriate.
- The properties mentioned all have a natural place within the community of Prestatyn rather than an affinity with Meliden.
- The enquiries I have made with residents confirm that a substantial majority wish to be considered as part of Prestatyn.
- The areas concerned are clearly separated from Meliden by a number of fields and the golf course and have natural links with Central Ward.
- Elections in recent decades have been conducted on the basis that the entirety of Bishopswood Road and Cambrian Drive are located within Prestatyn Central ward.

- I understand that there was a strong opinion last year from residents living within the areas concerned when the electoral register was amended to change this.
- The view being voiced was that residents feel their homes (and indeed much of Bishopswood itself) are located in Prestatyn and not in Meliden; in fact the properties are not accessible by car from Meliden without travelling through Prestatyn Central ward first.
- It would seem nonsensical in the absence of very good reasons to divide properties on these two quiet residential roads between two different electoral wards.
- There has for a number of years been an anomaly whereby the Paddock and the section of Meliden Road from numbers 93/102 have been located in Meliden Ward rather than Central ward. This appears to relate to historical boundaries but has never been addressed to accommodate modern-day realities. Those living in the properties indicate that they live in Prestatyn and not Meliden – in fact there is a band of green barrier land between them and the start of the development boundary of Meliden (where the community boundary signs are located).
- I appreciate the logic of both Bishopswood Road and Cambrian Drive aligning themselves to the The Central Ward as they have no direct road link to the village of Meliden, but the area involved should only be as agreed by the members of Prestatyn Town Council on the evening of 24.6.15 to incorporate the houses and curtilage of the gardens to the above roads only. The remaining boundary line should adhere to the original Meliden Parish/Ward Boundary. As for Meliden Road, The Paddock, and St Melyd Golf Club these should remain in the Meliden Ward, as it has a direct road link A547, which is part of the village.
- Bearing in mind the history of Meliden, it is a very old village mentioned in the Doomsday Book, and in the 16th Century the Bishop of St.Asaph Diocese used to reside in the Bishops Palace now known as Llys Farm, and that is why Coed Yr Esgob has its name. There is a direct path from Llys Farm to the Bishopswood on the hillside upto Offa's Dyke Walkway, which is in the Parish and Ward Boundary of Meliden.
- Considering the history and heritage of the village, right up to the end of the 19th Century when it was one of the biggest Lead and Zinc Mining producers in the country, and we must not forget that Prestatyn was once in the Parish of Meliden up until the Prestatyn Parish Church was built next to the vicarage in the High Street in 1863.
- You don't just move ward boundaries to suit a number of people with possible ulterior motives.
- The importance of taking this stance as the Ward Member for Meliden is because of the existing erosion of Meliden Boundaries over the years to Prestatyn ie: The South West Ward.
- Now that this matter has arisen, it is now the time to relocate the Village Name Signs to the correct locations to prevent future confusion as to where the actual Boundaries are.

Responses to the Draft Proposals Consultation

- The Local Democracy and Boundary Commission agreed that the proposed change is sensible but believed it could be improved upon. See Appendix 2 for their full response.
- The Prestatyn Conservative Group of councillors commented as follows:

  ‘We are pleased that the residents of Bishopswood Road and Cambrian Drive who had been transferred out of the Central ward into Meliden will be returned into Central going forward. This is entirely sensible and logical and represents what these residents wish to happen.

  We are disappointed that the proposals under consultation do not address the historical anomaly which means that a small number of residents on Meliden Road and The Paddock from the junction with Melyd Avenue to The Paddock, who consider themselves to be Prestatyn and not Meliden residents are to be retained with the Meliden ward.

  These houses largely have been constructed in the last 40 years or so when the historical boundary between Prestatyn and Meliden was essentially the line of Melyd Avenue. We note that the reasoning is that they are along a main spine road however if you look at the site physically there is a clearly logical delineation point being the green land adjacent to Tiny Tots Nursery on one side of the road and the Golf Club on the other side of the road. In both cases the land is highly unlikely to be built upon to create additional housing.

  Physically, utilising Google Maps the distance between the last house within "Prestatyn" and the first houses on the slope going into "Meliden" are separated by some 0.4miles which would not suggest that they are connected in any way apart from sharing the same road name. Our albeit informal consultation with the affected residents would tend to support our strong recommendation that you look again at regularising this border between wards on an eminently sensible and defensible line and include these few houses within the Prestatyn Central ward and hence there would be no requirement to have an inset portion on the border line between the two wards.

  We trust that you will reconsider this request within this consultation as we feel that this regularises a long-standing anomaly and would not likely need to be revisited for some time thereafter as the would then be clear green barrier separation between the two communities.’

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

APPENDIX 4

LOCAL DEVELOPMENT PLAN MAP

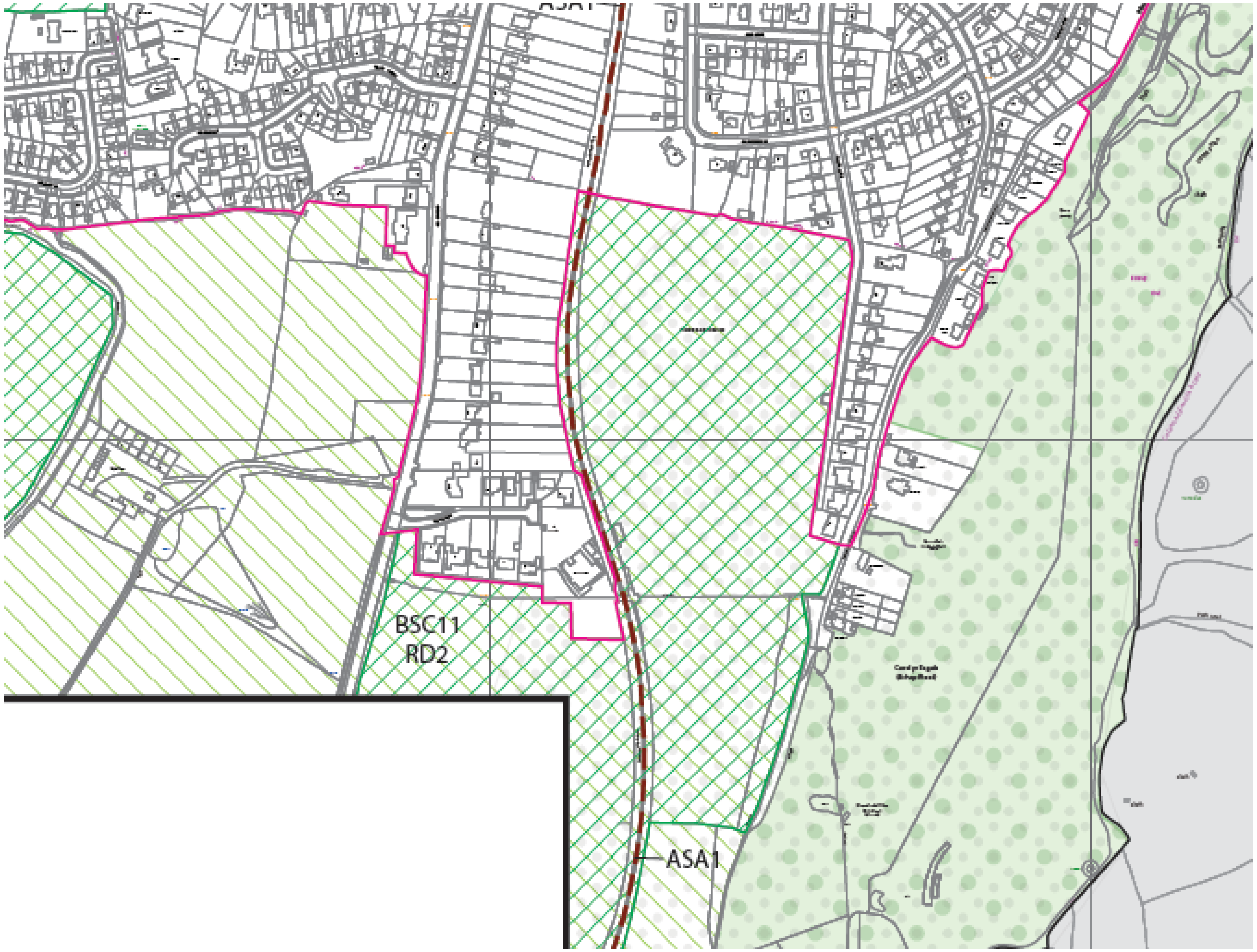

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

Adroddiad i'r:	**Cyngor Sir**
Dyddiad y Cyfarfod:	**12 Ebrill 2016**
Aelod / Swyddog Arweiniol:	**Gary Williams, Pennaeth Gwasanaethau Cyfreithiol, AD & Democrataidd**
Awdur yr Adroddiad:	**Steve Price, Rheolwr Gwasanaethau Democrataidd**
Teitl:	**Adroddiad Blynyddol Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol 2016/17**

---

1 Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

1.1 Mae'r adroddiad yn sôn am adroddiad blynyddol Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol (y' Panel ') ar gyfer 2016/17.

2 Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

2.1 Gwneud y Pwyllgor yn ymwybodol o benderfyniadau'r Panel ar gyfer 2016/17 mewn perthynas â thaliadau i aelodau ac aelodau cyfetholedig.

3 Beth yw'r Argymhellion?

3.1 Bod yr Aelodau'n mabwysiadu penderfyniadau'r Panel am y flwyddyn ddinesig 2016/17 mewn perthynas â thalu Cyflogau Sylfaenol a Chyflogau Uwch a thaliadau i aelodau cyfetholedig.

3.2 Dylai'r Aelodau fabwysiadu'r rhaglen cydnabyddiaeth ariannol fel y nodir yn atodiad 1 (sydd heb newid ers 2015/16) ar gyfer blwyddyn ddinesig 2016/17.

4 Manylion yr adroddiad

4.1 Sefydlwyd Panel Annibynnol Cymru ar gydnabyddiaeth ariannol yn 2008. Cafodd cylch gwaith a swyddogaethau'r Panel eu hymestyn ym Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011. Mae cylch gwaith y Panel yn cynnwys cynghorwyr, aelodau eraill o'r Awdurdodau Parciau Cenedlaethol, Awdurdodau Tân ac Achub Cymru a Chynghorau Tref a Chymuned yn ogystal â chynghorau Sir a Bwrdeistrefi Sirol.

4.2 Mae'r Panel yn gallu pennu swm gwirioneddol y taliad y caiff awdurdod ei wneud i aelod a'r dyletswyddau a chyfrifoldebau a all wneud cynghorwyr yn gymwys i dderbyn taliadau.

4.3 Mae'n ofynnol i'r Panel gynhyrchu adroddiad blynyddol yn nodi lefelau tâl yr aelodau ar gyfer gwahanol ddyletswyddau a chyfrifoldebau ar gyfer y flwyddyn ddinesig i ddod. Mae'r adroddiad hwnnw ynghlwm fel atodiad 2. Mae Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau lleol weithredu argymhellion y Panel.

4.4 Mae'r adroddiad yn nodi tri band y Cyngor, yn nodi nifer y cynghorwyr ym mhob un ac uchafswm nifer yr uwch gyflogau y gall y cyngor perthnasol eu talu. Mae'r grwpiau hyn wedi eu nodi yn Nhabl 1 yr adroddiad sydd ynghlwm. Mae Tabl 2 yn

nodi'r cyflog sylfaenol ac uwch gyflogau fydd yn daladwy i Aelodau Cynghorau yn 2016/17.

4.5 Eleni mae'r Panel wedi penderfynu peidio cynyddu'r tâl oherwydd y toriadau parhaus yng nghronfeydd llywodraeth leol. Mae'r Panel wedi cyflwyno’r posibilrwydd ar gyfer lefelau taliadau is ar gyfer y rhan fwyaf o aelodau'r Cabinet a chadeiryddion pwyllgorau (gweler paragraffau 4.10 a 4.11 isod a llythyr cylch gwaith y Gweinidog dros Wasanaethau Cyhoeddus i'r Panel yn atodiad 5 yr adroddiad atodedig).

4.6 Mae’r Panel yn bendant o’r farn nad yw cynnal gwerthoedd democrataidd llywodraeth leol yn ddigost. Mae tâl a ariennir yn gyhoeddus ar gael i annog amrywiaeth o bobl leol bodlon a medrus i ymgymryd â rôl mewn llywodraeth leol, drwy eu swyddogaethau etholedig, penodedig neu gyfetholedig.

4.7 Pan wnaeth y Panel ei benderfyniadau cychwynnol yn ei adroddiad yn 2009 roedd wedi alinio taliadau i Aelodau gydag enillion gros canolig holl weithwyr llawn amser sy'n byw yng Nghymru. Roedd y cyflog sylfaenol wedi’i osod ar 3/5 o gyflog canolig Cymru Gyfan ac uwch gyflog ar luosrifau o’r cyflog canolig blynyddol hwn. Wrth osod y cyflogau hyn, roedd y Panel yn cydnabod bod cyfraniad gwasanaeth cyhoeddus di-dâl.

4.8 Cyflogau Dinesig - Cyflwynodd y Panel lefelau cyfrifoldeb ar gyfer pob cyngor i bennu lefel y taliadau ar gyfer arweinwyr dinesig a dirprwy arweinwyr dinesig. Ar gyfer Sir Ddinbych mae hyn yn golygu Cadeirydd y Cyngor ac Is-gadeirydd y Cyngor. Mae'r lefelau’n parhau heb eu newid ac wedi’u dangos isod.

	Arweinwyr Dinesig	Dirprwy arweinwyr dinesig
a	£24,000	£18,000
b	£21,500	£16,000
c	£19,000	£14,000

4.9 Ym mis Ebrill 2014, penderfynodd y Cyngor bennu lefel y taliadau ar gyfer Cadeirydd y Cyngor yn £21,500 ac ar gyfer yr Is-gadeirydd yn £14,000. **Mae'r ddau ffigwr yn cynnwys y cyflog sylfaenol y mae gan bob cynghorydd yr hawl iddo sef £13,300**. Nid yw tâl Cyflogau Dinesig wedi’i gynnwys yn y cap ar nifer yr Uwch Gyflogau sydd ar gael i'r awdurdod. Gall y Cyngor benderfynu peidio â thalu unrhyw Gyflogau Dinesig.

4.10 Band Cyflog Uwch 1 a 2 - Mae'r Panel wedi penderfynu ar bum band Uwch Gyflog. Mae Band 1 yn cynnwys yr Arweinydd a’r Dirprwy Arweinydd ac mae Band 2 yn cynnwys Aelodau eraill y Cabinet. Yn nhrafodaethau’r Panel gydag Aelodau etholedig ar draws Cymru yn 2013 y barn yn gyson oedd mai arweinwyr a dirprwy arweinwyr gyda rolau gweithredol oedd â’r atebolrwydd mwyaf. Hefyd cafodd y Panel sylwadau bod yr atebolrwydd yn aml yr un fath beth bynnag yw maint y boblogaeth a wasanaethir gan y Cyngor. Ond, penderfynodd y Panel bod maint y boblogaeth yn parhau i fod yn brif ffactor mewn lefelau cyfrifoldeb a phenderfynodd gynnal y defnydd o'r grwpiau poblogaeth fel y nodir yn Nhabl 1 at ddibenion Uwch Gyflogau ym Mandiau 1 a 2.

Eleni mae'r Panel wedi caniatáu i aelodau Cabinet Band 2 (h.y. aelodau'r Cabinet ar wahân i'r Arweinydd a'r Dirprwy Arweinydd) i gael eu talu (yn cynnwys cyflog sylfaenol) naill ai £26,000 fel ar hyn o bryd neu £23,400. Mater i awdurdodau unigol yw penderfynu ar y lefel briodol. Mae ystyriaethau perthnasol yn cynnwys penderfyniad Sir Ddinbych i leihau maint ei Gabinet o 10 aelod i 8 i arbed arian,

sydd, fel y mae’r Panel yn ei nodi yn ei adroddiad yn arwain at ystod llawer ehangach o gyfrifoldebau portffolio ar gyfer pob aelod o'r Cabinet.

4.11 Band 3 - Yn yr un modd, mae'r Panel wedi rhoi cyfarwyddyd ar gyfer 2016/17 y gall gadeiryddion pwyllgorau gael eu talu naill ai'r gyfradd bresennol o £22,000 (yn cynnwys cyflog sylfaenol) neu £20,000. Unwaith eto, mae hwn yn fater i'w benderfynu'n lleol ac yn achos Sir Ddinbych mae llai o bwyllgorau archwilio nag yn y rhan fwyaf o awdurdodau eraill a dylid cydnabod pwysigrwydd rolau cadeirio ar gyfer pwyllgorau eraill megis y Pwyllgorau Cynllunio a Thrwyddedu.

Mae Sir Ddinbych wedi gosod nifer ei uwch-daliadau (nifer y lwfansau Cabinet a chadeirydd pwyllgor sy’n cael eu talu) 2 yn is na'r uchafswm a ganiateir gan y Panel ar gyfer awdurdod o faint Sir Ddinbych.

4.12 Band 4 a 5 - Mae'r Panel wedi bod o'r farn bod talu arweinydd y grŵp gwrthbleidiol mwyaf yn bwysig i ddemocratiaeth leol. Felly, mae'r Panel wedi parhau â’u penderfyniad blaenorol bod rhaid i’r Uwch Gyflog hwn (band 4) gael ei dalu. Mae'r taliad yn cyfateb i'r lefel uwch o dâl i gadeiryddion pwyllgorau.

4.13 Mae’r Panel yn nodi mai ychydig iawn o arweinwyr grwpiau gwleidyddol eraill sydd wedi cael cyflog yn awdurdodau Cymru. Mae'r Panel wedi penderfynu, lle telir cyflogau o'r fath, dylai’r lefel fod yn £17,000 y flwyddyn fel y nodir yn Nhabl 2.

4.14 Aelodau Cyfetholedig – Mae Tabl 4 adroddiad y Panel yn nodi bod y ffioedd ar gyfer aelodau cyfetholedig gyda hawl pleidleisio yn aros yn ddigyfnewid ers y llynedd ac yn seiliedig ar lwfans mynychu ac amser a ymrwymir hyd at 4 awr (ffi hanner diwrnod) neu dros 4 awr (ffi dyddiol). Mae'r Panel unwaith eto wedi caniatáu i aelodau cyfetholedig â hawl pleidleisio gynnwys amser teithio ac amser rhesymol ar gyfer paratoi cyn cyfarfod, a gall swyddog priodol benderfynu ar hyn cyn y cyfarfod.

4.15 Mae aelodau cyfetholedig hefyd yn gymwys i dderbyn taliadau ffioedd am fynychu cyfarfodydd gweithgor, cyfarfodydd gyda swyddogion, hyfforddiant a mynychu cynadleddau neu unrhyw gyfarfodydd ffurfiol eraill y maent wedi cael gwahoddiad i’w mynychu.

4.16 Milltiredd a Chyfraddau Chynhaliaeth - dim ond ad-dalu costau teithio ar gyfer eu haelodau sy’n ymgymryd â busnes swyddogol y gall yr Awdurdod ei wneud. Nid fydd unrhyw newid i'r cyfraddau milltiredd. Mae'r Panel wedi egluro y dylai aelod sydd wedi bod yn deithiwr mewn cerbyd sy’n cael ei yrru gan rhywun arall gael ei dalu ar y gyfradd rhagnodedig ar yr amod bod yr awdurdod yn fodlon bod y gost wedi cael ei wario gan yr aelod.

4.17 Aelod sy'n llywyddu – Mae Deddf Democratiaeth Llywodraeth Leol 2013 yn caniatáu i awdurdodau lleol benodi aelod sy’n llywyddu a fyddai'n cadeirio cyfarfodydd busnes y Cyngor yn ogystal ag arweinydd dinesig. Gall y Cyngor hefyd benodi dirprwy aelod llywyddu. Lle maent wedi’u penodi, bydd aelod sy'n llywyddu yn cael ei dalu ar lefel cadeirydd pwyllgor uwch a bydd y swydd yn cyfrannu tuag at y cap ar nifer y cyflogau uwch y gellir eu talu. Ni fyddai swydd dirprwy aelod llywyddu yn derbyn taliad.

4.18 Pwyllgorau Archwilio ar y Cyd - Gall dau neu fwy o awdurdodau sefydlu pwyllgorau archwilio ar y cyd a phenderfynu a fydd cadeiryddion y pwyllgorau hynny (neu is-bwyllgor i bwyllgor archwilio ar y cyd) yn cael eu talu. Os penderfynir eu talu bydd y canlynol yn berthnasol:

- Mae Cadeirydd Pwyllgor Archwilio ar y Cyd yn gymwys i gael cyflog sy'n cyfateb i'r rhan honno o lefel is band 3 yr Uwch Gyflog sy'n cael ei dalu i bob Cadeirydd Pwyllgor; sef £6,700
- Mewn achosion lle mae'r cadeirydd eisoes yn derbyn uwch gyflog ar gyfer rôl band 3, 4 neu 5 yna y taliad fydd £3,350
- Mae cadeirydd is-bwyllgor archwilio ar y cyd yn gymwys i gyflog o £1,675.
- Mewn achosion lle mae Cadeirydd yr is-bwyllgor eisoes yn derbyn uwch gyflog ar gyfer rôl band 3, 4 neu 5, y taliad fydd £837.
- Ni fydd is-gadeirydd pwyllgor archwilio ar y cyd neu is-bwyllgor yn derbyn tâl
- Nid yw taliadau i gadeirydd pwyllgor archwilio ar y cyd neu is-bwyllgor yn cael eu cyfrif fel rhan o uchafswm cynghorwyr Sir Ddinbych o gynghorwyr (17) a all dderbyn taliad cyflog uwch er bod terfyn statudol o ganiatáu i ddim mwy na 50% o aelodaeth y cyngor dderbyn taliad cyflog uwch.

4.19 Penaethiaid y Gwasanaeth Cyflogedig a Phrif Swyddogion - Mae'r Panel wedi cael pwerau i ymgynghori ar newidiadau i gyflog pennaeth y gwasanaeth cyflogedig (y Prif Weithredwr), neu i gyflogau prif swyddogion oni bai bod y newid sy'n cael ei ystyried yn gymesur â chynnydd neu ostyngiad cyflog cyffredinol ar gyfer "staff eraill yr awdurdod" ac i awdurdodau roi sylw i argymhellion y Panel.

4.20 Cefnogaeth i Aelodau i gyflawni swyddogaethau - Mae'r Panel yn parhau i fod yn bryderus am yr amrywiaeth eang ac anghysondeb cefnogaeth a ddarperir i aelodau gan wahanol awdurdodau er mwyn eu galluogi i gyflawni eu swyddogaethau yn effeithiol. Mae Sir Ddinbych yn darparu amrywiaeth o gymorth a bydd yn adolygu'r cymorth priodol i aelodau newydd y Cyngor o fis Mai 2017.

5 Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

5.1 Mae'r adroddiad yn amlinellu'r penderfyniadau a wneir gan y Panel ac nid yw ynddo'i hun yn cyfrannu at y Blaenoriaethau corfforaethol.

6 Faint fydd hyn yn ei gostio a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

6.1 Mae adroddiad blynyddol y Panel i raddau helaeth yn parhau â lefelau tâl 2015/2016 sydd wedi'u cynnwys o fewn y cyllidebau presennol.

7 Pa ymgynghori a wnaed ac a gynhaliwyd Sgriniad i Asesu Effaith ar Gydraddoldeb?

7.1 Gwneir yr adroddiad hwn yn unol â rhwymedigaethau statudol. Nid oes angen Asesiad o Effaith ar Gydraddoldeb ar gyfer yr adroddiad hwn.

8 Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

8.1 Mae’r cynigion fel y maent wedi’u rhestru, wedi’u cynnwys o fewn yr adnoddau presennol ac, felly nid ydynt yn creu pwysau ychwanegol ar y gyllideb.

9 Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

9.1 Mae’n rhaid i fwyafrif y taliadau a nodir yn yr adroddiad blynyddol fod ar gael i aelodau ac aelodau cyfetholedig ac mae cyllideb wedi'i ddyrannu i dalu am y taliadau.

10 Pŵer i wneud y Penderfyniad

10.1 Adran 111 Deddf Llywodraeth Leol 1972

10.2 Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

Atodiad 1

CYFLOGAU UWCH	SWM BLYNYDDOL (yn cynnwys cyflog sylfaenol)
SWYDD	
Arweinydd y Cyngor	£43,000
Dirprwy Arweinydd y Cyngor	£30,000
Aelod Gweithredol (Aelod Cabinet)	£26,000
Cadeiryddion Pwyllgorau	£22,000
Arweinydd Grŵp yr Wrthblaid fwyaf	£22,000
CYFLOGAU DINESIG	**SWM BLYNYDDOL (yn cynnwys cyflog sylfaenol)**
SWYDD	
Pennaeth Dinesig (Cadeirydd)	£21,500
Dirprwy Bennaeth Dinesig (Dirprwy Faer / Cadeirydd)	£14,000

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

Panel Annibynnol Cymru
ar Gydnabyddiaeth Ariannol
Independent Remuneration
Panel for Wales

Atodiad 2

Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol

Adroddiad Blynyddol

Chwefror 2016

© Hawlfraint y Goron 2016 WG26505 ISBN digidol 978 1 4734 4636 6

Rhagair

Dyma ein hwythfed Adroddiad Blynyddol ers sefydlu'r Panel yn 2008 a'r pumed Adroddiad Blynyddol ers cymeradwyo Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 ('y Mesur')[1].

Yn 2013 ailymwelon â'r 22 prif cyngor, y 3 Awdurdod Parc Cenedlaethol a'r 3 Awdurdod Tân ac Achub i drafod sut oedd ein penderfyniadau'n gweithio'n ymarferol a pha faterion y dylen ni ymdrin â hwy yn ein Hadroddiad Blynyddol. Arweiniodd hyn at nifer o newidiadau sylweddol i fframwaith cydnabyddiaeth ariannol y Panel yn ein Hadroddiad Blynyddol a gyhoeddwyd ym mis Chwefror 2014, yn cynnwys cynnydd bach yn y cyflog sylfaenol.

Y llynedd, penderfynodd y Panel, o ystyried y cyfyngiadau parhaol ar wariant llywodraeth leol na fydd unrhyw gynnydd mewn tâl yn 2015/16. Yn yr un modd eleni, rydym wedi penderfynu i beidio â chynyddu'r tâl yn 2016/17.

Am y tro gyntaf rhoddwyd llythyr cylch gwaith i'r Panel gan y Gweinidog Gwasanaethau Cyhoeddus lle tynnodd sylw'r Panel at ddymuniad Llywodraeth Cymru i leihau cost gwleidyddiaeth ar bwrs y wlad. Rhoddwyd sylw dyledus i'r llythyr cylch gwaith gan y Panel.
Eleni, mae'r Panel hefyd wedi rhoi ystyriaeth bellach i dâl aelodau cynghorau tref a chymuned yn sgil gwybodaeth ychwanegol y mae ef wedi'i gael am waith y cynghorau hyn, a phenderfynasom i wneud rhai newidiadau i'r fframwaith cydnabyddiaeth ariannol yn y ffordd mae'n berthnasol i'r cynghorau hyn.

Mae'r Panel yn dal i fod yn bryderus am anghysondeb y cymorth a roddir i aelodau i'w galluogi i gyflawni eu swyddogaethau yn effeithiol. Rydym hefyd yn pryderu nad yw rhai cynghorwyr bob amser wedi gwneud defnydd llawn o'r gefnogaeth a ddarparwyd drwy fframwaith cydnabyddiaeth ariannol y Panel ac mae'n annog pawb sy'n gysylltiedig â hyn i sicrhau bod penderfyniadau'r Panel yn cael eu gweithredu'n llawn, a bod cynghorwyr unigol yn cael eu hannog i fanteisio ar yr holl gymorth sydd ar gael gan gynnwys y Lwfans Gofal.

Diwygiodd Llywodraeth Cymru Fesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 drwy fewnosod adran 143A sy'n galluogi'r Panel i ystyried unrhyw newid i gyflog Pennaeth y Gwasanaeth Taledig (y Prif Weithredwr neu'r Prif Swyddog Tân fel arfer) neu unrhyw beth yn Natganiad ar Bolisïau Tâl awdurdod sy'n ymwneud â'r swydd hon. Mae Deddf Llywodraeth Leol (Cymru) 2015 wedi estyn hyn ar sail dros dro, i Benaethiaid Gwasanaeth Cyflogedig y prif gynghorau. Hefyd, mae'r Ddeddf yn gwneud darpariaeth i'r Panel gael y pŵer i benderfynu ar y cydnabyddiaeth ariannol i aelodau awdurdodau cysgodol a phrif gynghorau newydd eu ffurfio.

Mae'r Panel wedi parhau i gyfrannu lle bynnag y bo'n bosibl at wella amrywiaeth mewn llywodraeth leol yng Nghymru trwy ei benderfyniadau. Mae hefyd wedi cymryd

[1] http://www.legislation.gov.uk/mwa/2011/4/contents/enacted.

camau i helpu Llywodraeth Cymru ehangu aelodaeth y Panel pan fydd y cyfle'n ymddangos, ac mae’r Gweinidog wedi penodi Julie May i’r Panel o 1 Ionawr 2016.

Mae'r Panel yn ymwybodol iawn o'r ffordd y mae Llywodraeth Cymru yn bwrw ymlaen â gwaith y Comisiwn ar Lywodraethu a Darparu Gwasanaethau Cyhoeddus a bydd yn cydweithio'n agos â Chomisiwn Ffiniau a Democratiaeth Leol Cymru i baratoi ar gyfer gweithredu'r gwahanol Ddeddfau a fydd yn penderfynu ar ffurf llywodraeth leol yng Nghymru yn y dyfodol.

Mae penderfyniadau’r Panel ar gyfer 2016/17 i’w gweld yn Atodiad 1.

fel mae fy nghyfnod yn y swydd fel Cadeirydd y Panel yn dod i ben ar 31 Rhagfyr 2015, ar ôl wyth blynedd diddorol iawn yn y rôl, oedd yn llawn boddhad. Hoffwn ddiolch i fy nghydweithwyr ar y Panel, yn y gorffennol ac yn bresennol, ar gyfer eu cefnogaeth yn ystod y cyfnod hwnnw ac am eu hymrwymiad i waith y Panel. Rwyf yn hapus iawn i groesawu fy nghydweithiwr, John Bader, fel Cadeirydd newydd y Panel ac yn dymuno pob llwyddiant iddo ac aelodau eraill y Panel yn y dyfodol.

I gloi, hoffwn ddatgan ar ran y Panel pa mor ddiolchgar ydym i swyddogion Llywodraeth Cymru, sy’n gweithredu fel ein hysgrifenyddiaeth, am eu cefnogaeth i’n gwaith.

Richard Penn
Cadeirydd
Rhagfyr 2015

Cynnwys

Crynodeb o Daliadau i Aelodau ac Aelodau Cyfetholedig Prif Gynghorau, Awdurdodau Parciau Cenedlaethol ac Awdurdodau Tân ac Achub Cymru yn 2016/17 1

1. Cyflwyniad 5

2. Fframwaith y Panel: egwyddorion cydnabyddiaeth ariannol 10

3. Taliadau i Aelodau Etholedig Prif Gynghorau: Cyflogau Sylfaenol, Uwch a Dinesig 12

4. Cyd-bwyllgorau Trosolwg a Chraffu 24

5. Darpariaeth Pensiwn ar gyfer Aelodau Etholedig Prif Gynghorau 25

6. Taliadau i Aelodau Awdurdodau Parciau Cenedlaethol 26

7. Taliadau i Aelodau Awdurdodau Tân ac Achub Cymru 30

8. Taliadau i Aelodau Cyfetholedig Prif Gynghorau, Awdurdodau Parciau Cenedlaethol ac Awdurdodau Tân ac Achub 34

9. Uwch Gyflogau Penodol neu Ychwanegol 38

10. Taliadau i Aelodau Cynghorau Tref a Chymuned 39

11. Cyflogau Penaethiaid Gwasanaeth Taledig Prif Gynghorau ac Awdurdodau Tân ac Achub a Phrif Swyddogion y Brif Gynghorau 43

Atodiad 1: Penderfyniadau’r Panel ar gyfer 2016/17 46

Atodiad 2: Rheoliadau Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol (IRPW) ar gyfer: (a) darparu cydnabyddiaeth ariannol i aelodau ac aelodau cyfetholedig awdurdodau perthnasol (b) ar gyfer swyddogaethau sy'n ymwneud â chyflogau penaethiaid gwasanaeth taledig yr awdurdodau lleol 51

Atodiad 3: Rhestr Cydnabyddiaeth Ariannol Aelodau 65

Atodiad 4: Gofynion Cyhoeddusrwydd 67

Atodiad 5: Llythyr Cylch Gwaith Gweinidogol i Banel Annibynol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol (Saesneg yn Unig) 68

Atodiad 6: Canllaw Llywodraeth Cymru i Banel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol mewn Cysylltiad â Chyflogau Prif Weithredwyr a Phrif Swyddogion Awdurdodau Lleol 70

Crynodeb o Daliadau i Aelodau ac Aelodau Cyfetholedig Prif Gynghorau, Awdurdodau Parciau Cenedlaethol ac Awdurdodau Tân ac Achub Cymru yn 2016/17

Tabl 1: Nifer yr aelodau cyngor sy'n gymwys i dderbyn uwch gyflog

Cyngor	Nifer y cynghorwyr	Nifer yr uwch gyflogau
Grŵp A		
Caerdydd	75	19
Rhondda Cynon Taf	75	19
Abertawe	72	19
Grŵp B		
Pen-y-bont ar Ogwr	54	18
Caerffili	73	18
Sir Gaerfyrddin	74	18
Conwy	59	18
Sir y Fflint	70	18
Gwynedd	75	18
Castell-nedd Port Talbot	64	18
Casnewydd	50	18
Sir Benfro	60	18
Powys	73	18
Bro Morgannwg	47	18
Wrecsam	52	18
Grŵp C		
Blaenau Gwent	42	17
Ceredigion	42	17
Sir Ddinbych	47	17
Ynys Môn	30	15
Merthyr Tudful	33	16
Sir Fynwy	43	17
Tor-faen	44	17

Nodiadau Tabl 1

(i) Yn ddilyn cychwyn darpariaethau Deddf Llywodraeth Leol (Democratiaeth)(Cymru) 2013, nid oes angen bellach i'r Panel fynegi'r terfyn ar uwch gyflogau mewn canrannau. Dylid cofio, er hynny, fod y Mesur yn cyfyngu uchafswm nifer yr uwch gyflogau i 50% o aelodau'r cyngor, oni bai bod Gweinidogion Cymru'n cytuno y gall y Panel bennu cyfran uwch. Mae i hyn oblygiadau ar gyfer Merthyr Tydful lle'r uchafswm nifer yw 16 ac ar gyfer Ynys Môn lle'r nifer cyfatebol yw 15 (mae'r ddau hynny'n cynnwys cyflogau dinesig mewn perthynas â swyddi pennaeth dinesig a dirprwy bennaeth dinesig.[2]

[2] Gweler Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011: Adran 142; is-adran 5

(ii) Nid yw’r cyflogau dinesig mewn perthynas â phennaeth dinesig a dirprwy bennaeth dinesig yn cyfrif tuag at y gyfran uchaf o uwch gyflogau y caniateir i gyngor eu talu (ar wahân i Ynys Môn a Merthyr Tudful).

Tabl 2: Bydd cyflogau sylfaenol ac uwch gyflogau’n daladwy fel a ganlyn i aelodau prif gynghorau

Cyflog sylfaenol (taladwy i bob aelod etholedig) £13,300			
	Grŵp A (Caerdydd, Rhondda Cynon Taf, Abertawe))	**Grŵp B** (Pen-y-bont ar Ogwr, Caerffili, Sir Gaerfyrddin, Conwy, Sir y Fflint, Gwynedd, Casnewydd, Castell-nedd Port Talbot, Sir Benfro, Powys, Bro Morgannwg, Wrecsam)	**Grŵp C** (Blaenau Gwent, Ceredigion, Sir Ddinbych, Merthyr Tudful, Sir Fynwy, Tor-faen, Ynys Môn)
Uwch gyflogau (yn cynnwys cyflog sylfaenol)			
Band 1 Arweinydd Dirprwy arweinydd	 £53,000 £37,000	 £48,000 £33,500	 £43,000 £30,000
Band 2 Swyddogion Gweithredol – Lefel 1 Swyddogion gweithredol – Lefel 2	£32,000 £28,800	£29,000 £26,100	£26,000 £23,400
Band 3 Cadeiryddion Pwyllgorau (os telir):	Lefel 1 £22,000 Lefel 2 £20,000		
Band 4 Arweinydd grŵp yr wrthblaid fwyaf[3]	£22,000		
Band 5 Arweinydd grwpiau gwleidyddol eraill	£17,000		

[3] Arweinydd grŵp yr wrthblaid fwyaf. Gweler Rheoliadau IRPW, Atodiad 2, Rhan 1(2) ar gyfer diffiniad o “*grŵp yr wrthblaid fwyaf*” a “*grŵp gwleidyddol mwyaf*”.

Nodiadau Tabl 2

(i) Mae'r Panel wedi penderfynu bod yn rhaid i gyngor sicrhau bod uwch gyflog ar gael i arweinydd grŵp yr wrthblaid fwyaf (yn amodol ar y gofyniad 10% o aelodaeth).

Tabl 3: Bydd cyflogau dinesig (lle'u telir) fel a ganlyn i aelodau prif gynghorau

Cydnabyddiaeth ariannol i arweinwyr dinesig a dirprwy arweinwyr dinesig *(yn cynnwys cyflog sylfaenol)*		
Lefel Cyfrifoldeb	Arweinwyr dinesig	Dirprwy arweinwyr dinesig
Lefel a	24,000	18,000
Lefel b	21,500	16,000
Lefel c	19,000	14,000

Tabl 4: Ffioedd ar gyfer aelodau cyfetholedig (gyda hawliau pleidleisio) awdurdodau lleol (gan gynnwys awdurdodau parciau cenedlaethol ac awdurdodau tân ac achub)

Cadeiryddion pwyllgorau safonau a phwyllgorau archwilio	£256 (4 awr a throsodd) £128 (hyd at 4 awr)
Aelodau cyffredin o bwyllgorau safonau sydd hefyd yn cadeirio pwyllgorau safonau ar gyfer cynghorau cymuned a thref.	£226 ffi ddyddiol (4 awr a throsodd) £113 (hyd at 4 awr)
Aelodau cyffredin pwyllgorau safonau; pwyllgor craffu addysg; pwyllgor craffu troseddu ac anhrefn a phwyllgor archwilio	£198 (4 awr a throsodd) £99 (hyd at 4 awr)

Tabl 5: Bydd cyflogau sylfaenol ac uwch gyflogau fel a ganlyn i aelodau Awdurdodau Parciau Cenedlaethol

Cyflog sylfaenol	£3,600
Uwch gyflogau (yn cynnwys cyflog sylfaenol)	
Cadeirydd[4] (Band 3) Dirprwy gadeirydd/ cadeirydd y pwyllgor (gweler nodyn i) Lefel 1 Lefel 2	£12,300 £7,300 £6,000

[4] Bannau Brycheiniog, Arfordir Penfro, Eryri

Tabl 6: Bydd cyflogau sylfaenol ac uwch gyflogau fel a ganlyn i aelodau awdurdodau tân ac achub Cymru

Cyflog sylfaenol	£1,700
Uwch gyflogau	
Cadeirydd[5] (Band 3) Dirprwy gadeirydd / Cadeirydd y pwyllgor (gweler nodyn i)	£10,400 £ 5,400 £ 5,400

Nodiadau Tablau 5 a 6

(i) Gellir talu uwch gyflogau Awdurdodau Parciau Cenedlaethol ac Awdurdodau Tân ac Achub i'r cadeirydd, dirprwy gadeirydd, a hyd at ddau gadeirydd pwyllgor arall.

(ii) Gall Awdurdodau Parciau Cenedlaethol ac Awdurdodau Tân ac Achub Cymru, fel yn achos prif gynghorau, benderfynu ar uchafswm y diwrnodau y gellir talu aelodau cyfetholedig amdanynt mewn blwyddyn.

[5] Y Canolbarth a'r Gorllewin, y Gogledd, y De

1. Cyflwyniad

1.1 Dyma'r wythfed Adroddiad Blynyddol Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol, a'r pumed i gael ei gyhoeddi o dan ofynion y Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011. Ymestynnodd y Mesur gyfrifoldebau'r Panel a'i bwerau dan Adran 142 i benderfynu ar daliadau neu i bennu taliadau i aelodau o awdurdodau perthnasol. Roedd hyn yn galluogi'r Panel i symud y tu hwnt i'r cyfyngiad blaenorol o osod terfynau uchaf ar gyfer taliadau aelodau ac mae'r Panel wedi gallu defnyddio'r pŵer hwn o bennu o Ebrill 2012. Fe wnaeth y Mesur hefyd ymestyn cylch gwaith y Panel i gynnwys cyfrifoldeb am dâl aelodau Awdurdodau Parciau Cenedlaethol (APCau), Awdurdodau Tân ac Achub (ATA) a chynghorau tref a chymuned

1.2 Diwygiodd Adran 63 o Ddeddf Llywodraeth Leol (Democratiaeth) (Cymru) 2013 Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 gan fewnosod Adran 143A. Mae hwn yn ei gwneud hi'n ofynnol i unrhyw brif gyngor neu awdurdod tân ac achub sy'n bwriadu newid cyflog ei Bennaeth Gwasanaeth Cyflogedig ymgynghori â'r Panel oni bai bod y codiad cyflog yn unol â chodiad cyflog i swyddogion eraill. Mae Adran 143A hefyd yn galluogi'r Panel mynegi barn ar unrhyw beth yn Natganiad Polisi Tâl awdurdod sy'n ymwneud â chyflog y Pennaeth Gwasanaeth Cyflogedig (fel arfer y Prif Weithredwr, neu'r Prif Swyddog Tân). Y ffordd mae'r Panel yn defnyddio'r pŵer hwn yn cael ei osod allan yn Adran 11 o'r adroddiad hon ac yn cytuno â'r canllawiau i'r Panel a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru ar Atodiad 6.

1.3 Mae Deddf Llywodraeth Leol (Cymru) 2015 yn darparu pwerau a chyfrifoldebau ychwanegol i'r Panel. Bydd y rhain, ar sail dros dro, yn estyn swyddogaeth y Panel ynglŷn â Phenaethiaid Gwasanaeth Cyflogedig y prif gynghorau. Hefyd, mae'r Ddeddf yn gwneud darpariaeth i'r Panel gael y pŵer i benderfynu ar y cydnabyddiaeth ariannol i aelodau awdurdodau cysgodol a phrif gynghorau newydd eu ffurfio.

1.4 Yn y penderfyniadau ar gyfer yr Adroddiad Blynyddol hwn, mae'r Panel wedi parhau i ystyried fforddiadwyedd a derbynioldeb, o ystyried y cyfangiadau parhaus ar gyllidebau awdurdodau lleol.

1.5 Er y bu cynnydd yn y boblogaeth ledled Cymru, ni nododd cyfrifiad 2011[6] fod hyn wedi bod yn ddigonol i symud unrhyw brif gyngor i grŵp poblogaeth uwch ac nid yw Fframwaith y Panel wedi newid o ran grwpiau poblogaeth.

1.6 Fel gydag adroddiadau blaenorol y Panel, mae ei benderfyniadau ar daliadau aelodau'n seiliedig ar gyfres o egwyddorion a nodir yn Adran 2 yr Adroddiad Blynyddol hwn.

1.7 Mae'r Panel yn parhau'n bendant o'r farn na ellir cynnal gwerthoedd democrataidd llywodraethu leol heb fynd i gostau. Mae aelodau awdurdodau lleol (gan gynnwys aelodau cyfetholedig ac aelodau penodedig) yno i gynrychioli buddiannau pobl leol, llywodraethu cymunedau lleol, a sicrhau gwasanaethau cyhoeddus sy'n cynnig gwerth am arian i drethdalwyr lleol drwy

[6] 2011 Tabl CP04 y Cyfrifiad. Poblogaeth breswyl arferol bod oedran, awdurdodau unedol yng Nghymru

graffu effeithiol. Mae'r rhain yn dasgau pwysig a sylweddol i aelodau awdurdodau perthnasol o fewn cylch gwaith y Panel. Mae cydnabyddiaeth ariannol a gyllidir yn gyhoeddus ar gael i annog amrywiaeth o bobl barod a galluog i fynd ati i lywodraethu'n lleol, drwy'r rolau y cânt eu hethol, eu penodi neu eu cyfethol iddynt.

1.8 Wrth bennu lefel y taliadau i aelodau cynghorau lleol, hyd yma mae'r Panel wedi ceisio cydymffurfio â'r egwyddor o '*dderbynioldeb*' drwy sicrhau nad yw'r rhain '*mor uchel fel bod angen dargyfeirio adnoddau sylweddol o flaenoriaethau allweddol cyngor'*. Ond mae Adran 142(8) o'r Mesur yn fwy eglur ar 'fforddiadwyedd' wrth nodi "*wrth osod swm*[7] *... rhaid i'r Panel ystyried beth yn ei farn ef fydd effaith ariannol debygol gwneud hynny ar awdurdodau perthnasol*". Mae bodloni gofyniad y Mesur o ran fforddiadwyedd wedi bod yn her i'r Panel, yn enwedig oherwydd diddordeb y cyhoedd mewn taliadau a wneir i aelodau. Mae'r Panel yn cydnabod bod y mater o fforddiadwyedd – mewn perthynas â chyllidebau gwasanaethau awdurdodau perthnasol ac i incwm gwario etholwyr – yn debygol o effeithio'n bwerus ar farn y cyhoedd am unrhyw gynnydd i daliadau aelodau.

1.9 Gan mai arian o bwrs y wlad a ddefnyddir, mae'n rhaid i daliadau i aelodau am eu hamser, gwerth a chyfrifoldeb fod yn deg ac yn fforddiadwy. Roedd penderfyniadau'r Panel yn ei Adroddiad 2009 yn cysylltu taliadau ag enillion gros canolrifol gweithwyr llawn amser sy'n byw yng Nghymru, fel yr adroddwyd yn yr Arolwg Blynyddol o Oriau ac Enillion (ASHE). Pennwyd y cyflog sylfaenol ar dair rhan o bump o Gyflog Canolrifol Cymru Gyfan, ac fe bennwyd uwch gyflogau ar luosrifau o'r cyflog canolrifol blynyddol hwn. Wrth bennu'r cyflogau hyn, roedd y Panel yn cydnabod bod yna gyfranogiad gwasanaeth cyhoeddus di-dâl.

1.10 O ystyried y llacio cymedrol iawn yn y cyfyngiadau ar dâl y sector cyhoeddus a hefyd er mwyn atal erydu pellach ar lefelau cymharol y tâl, penderfynodd y Panel y llynedd, o ystyried y cyfyngiadau difrifol parhaol ar adnoddau llywodraeth leol i beidio â chynyddu'r tâl yn 2015/16. Nid oes newid wedi bod yn y sefyllfa hon eleni ac mae'r Panel wedi penderfynu i beidio â chynyddu'r tâl yn 2016/17. Bydd hyn yn amharu ymhellach ar yr aliniad ag enillion gros canolrifol yng Nghymru oedd yn sail i'r cyflog sylfaenol a osodwyd yn 2009. Mae hwn yn fater y mae'r Panel yn bwriadu ailedrych arno ar adeg briodol yn y dyfodol.

1.11 Am y tro gyntaf rhoddwyd llythyr cylch gwaith[8] i'r Panel gan Y Gweinidog Gwasanaethau Cyhoeddus, sy'n arferol i Gyrff a noddir gan Lywodraeth Cymru. Tynnodd y Gweinidog sylw'r Panel at ddymuniad Llywodraeth Cymru i leihau cost gwleidyddiaeth ar bwrs y wlad ac yn cyfeirio at nifer o agweddau o'r fframwaith cydnabyddiaeth ariannol presennol sy angen ystyriaeth. Gofynnodd y Gweinidog hefyd i'r Panel ystyried os yw cyfradd tâl arweinwyr a swyddogion gweithredol yn gyfiawn wrth gymharu â thâl cynghorau tebyg eraill yn y DU. Mae'r Panel wedi rhoi sylw dyledus i'r llythyr cylch gwaith.

1.12 Gafodd y Panel gwybodaeth gymharol o arbenigwr cenedlaethol ar gydnabyddiaeth ariannol a chwrddasant ag ef i drafod ei gasgliadau. O

[7] http://www.legislation.gov.uk/mwa/2011/4/contents/enacted.
[8] Gweler Atodiad 5

ganlyniad, sicrhawyd y Panel bod ei cydnabyddiaeth ariannol yn gyfiawn ac yn briodol o gymharu a chenhedloedd eraill y DU.

1.13 Mae ymatebion i'r ymgynghoriad ar adroddiad blynyddol drafft eleni wedi codi materion ynghylch annibyniaeth y Panel a'r ffordd y mae'r Panel wedi ymateb i'r llythyr cylch gwaith - a'r dystiolaeth y mae'r Panel yn seilio ei benderfyniadau arni. Ynglŷn â’r mater cyntaf, mae'r Panel bob amser wedi’i wneud yn glir ei bod wedi’i greu gan Lywodraeth Cymru a bod y Gweinidog yn penodi Cadeirydd ac aelodau o'r Panel, ac yn darparu ei arian yn ogystal ag Ysgrifenyddiaeth i gefnogi ei waith. Er gwaethaf hyn, mae'r Panel wedi cyrraedd ei benderfyniadau heb gyfarwyddyd gan Lywodraeth Cymru ac mae’r penderfyniadau a nodir yn yr adroddiad drafft 2016 wedi’u datblygu o ganlyniad ystyried parhaol y fframwaith yn gyffredinol ac yn benodol awydd i fanteisio i'r eithaf ar hyblygrwydd lleol.

O ran y sail dystiolaeth a ddefnyddiwyd gan y Panel i wneud ei benderfyniadau, mae'r Panel wedi gwneud yn glir bod hyn yn ei hanfod yn ansoddol, yn hytrach na meintiol. Mae'n deillio o wybodaeth a gasglwyd o'r arolwg holiadur o'r holl gynghorwyr a ddiweddarwyd drwy ymweliadau rheolaidd ag awdurdodau, oedd yn cynnwys cyfarfodydd rhwng y Panel ac Aelodau. Cynhaliwyd cyfarfodydd hefyd gyda grwpiau diddordeb arbennig, a chafwyd cyflwyniadau gan swyddogion, cynghorwyr ac aelodau o'r gymuned ehangach. Mae gan aelodau'r Panel bob un profiad eang a hir naill ai fel cynghorwyr a/neu uwch swyddogion a defnyddir y wybodaeth ansoddol helaeth hon i wneud penderfyniadau perthnasol a phriodol.

1.14 Yn ei adroddiad blynyddol drafft 2015 cynigiodd y Panel ymestyn i gadeiryddion pwyllgorau ac i benaethiaid dinesig y hyblygrwydd a gyflwynodd yn ei adroddiad 2014 o ran y taliadau ar gyfer y rolau cadeirydd pwyllgor a dirprwy gadeiryddion awdurdodau parciau cenedlaethol. Yn dilyn ymgynghoriad ynghylch y cynnig hwn penderfynodd y Panel ohirio gweithredu hyblygrwydd hwn ar gyfer cadeiryddion pwyllgor tra'n ei ystyried bellach. Mae'r Panel wedi penderfynu ymestyn hyblygrwydd i daliadau aelodau gweithredol a chadeiryddion pwyllgorau.

1.15 Mae’r Panel yn dal yn bryderus ynglŷn â’r amrywiadau mawr a’r anghysondeb o ran y cymorth a ddarperir i aelodau i’w galluogi i gyflawni eu swyddogaethau’n effeithiol. Mae’r Panel wedi pennu y dylid darparu cymorth o’r fath heb gost i’r aelod etholedig unigol abod yn rhaid i’r gost cymorth fod yn briodol, yn rhesymol a chael eu datgan yn gyhoeddus. Ni chaiff awdurdodau dynnu symiau o gyflogau aelodau fel cyfraniad at y costau cymorth hynny y mae’r awdurdod yn eu hystyried yn angenrheidiol ar gyfer effeithlonrwydd a/neu effeithiolrwydd aelodau. Ond mae'r Panel yn ymwybodol nad yw nifer o awdurdodau wedi gweithredu penderfyniadau'r Panel yn llawn yn y maes hwn ac y llynedd gwnaeth newidiadau i'w benderfyniadau blaenorol i sicrhau bod mwy o gysondeb ledled Cymru.

Yn bellach i drafodaethau gydag aelodau o Bwyllgorau Gwasanaethau Democrataidd a Phenaethiaid Gwasanaethau Democrataidd yn 2015 mae’r Panel yn pryderu bod yr amrywiadau ac anghysondeb o ran y cymorth a ddarperir i aelodau gan awdurdodau yn parhau. Mae’n bwysig bod awdurdodau

yn ymwybodol bod cymorth annigonol yn gallu tanseilio gallu aelodau etholedig i gyflawni'u dyletswyddau'n effeithiol.

1.16 Mae'r Panel yn disgwyl bod y gefnogaeth a ddarperir yn cymryd i ystyriaeth anghenion arbennig aelodau unigol. Cynhwysir yn swyddogaeth Pwyllgorau Gwasanaethau Democrataidd amod i adolygu'r lefel o gymorth a ddarperir i aelodau i gyflawni'u dyletswyddau a bydd y Panel yn disgwyl i'r pwyllgorau hyn cynnal adolygiadau a dod â chynigion i'r cyngor llawn am beth sy'n rhesymol. Cyfeiriodd aelodau o Bwyllgorau Gwasanaethau Democrataidd a Phenaethiaid Gwasanaethau Democrataidd yn ein cyfarfodydd gyda hwy y bydd o fudd i awdurdodau fod yn rhagweithiol wrth rannu gwybodaeth a gosod meincnodau i lefelau o ddarpariaeth ac arfer da ar sut i gefnogi gwaith aelodau etholedig.

1.17 Mae'r Panel yn nodi nid yw aelodau bob amser yn defnyddio'r cymorth a ddarparwyd drwy fframwaith cydnabyddiaeth ariannol y Panel, yn enwedig o ran y lwfans gofal. Mae rhai aelodau yn amharod i hawlio'r cyfan y mae ganddynt yr hawl i hawlio i gefnogi eu gwaith, yn enwedig y lwfans gofal, oherwydd pryderon am y cyhoeddusrwydd anffafriol a gall hyn ei denu. Dylai pwyllgorau gwasanaethau democrataidd yn cymryd camau i annog a hwyluso Aelodau cymwys i hawlio'r lwfansau hyn.

1.18 Mae'r Panel yn annog pawb sy'n gysylltiedig â hyn i sicrhau bod penderfyniadau'r Panel yn cael eu gweithredu'n llawn, a bod aelodau unigol yn cael eu hannog i fanteisio ar yr holl gymorth sydd ar gael gan gynnwys y Lwfans Gofal, sy wedi cael ei estyn i gynnwys darpariaeth i aelodau sydd angen gofal neu gymorth personol

1.19 Mae'r Panel wedi parhau i gyfrannu lle bynnag y bo'n bosibl at wella amrywiaeth mewn llywodraeth leol yng Nghymru trwy ei benderfyniadau. Mae hefyd wedi cymryd camau ynghyd â'r Uned Penodiadau Cyhoeddus dylai helpu ehangu aelodaeth y Panel pan fydd y cyfle yn ymddangos. Ymatebodd y Panel i wahoddiad gan y Gweinidog Llywodraeth Leol a Busnes y Llywodraeth i adrodd ar ei waith i gynyddu amrywiaeth o fewn ei aelodaeth. Gellir gweld yr adroddiad ar wefan y Panel.[9]

1.20 Mae adran 153 y Mesur yn rhoi pŵer i'r Panel i fonitro cydymffurfiaeth awdurdodau perthnasol â'i ofynion. Datgelodd archwiliad o lefel y cydymffurfio gan brif gynghorau oedd gan dros hanner y cynghorau ddiffygion sylweddol o ran y gofynion sy'n ymwneud â rhestr o gydnabyddiaeth ariannol aelodau a'r gofynion cyhoeddi fel y nodir yn adroddiadau blynyddol. Er fe godwyd pryderon penodol gydag awdurdodau unigol a gymerwyd camau i roi sylw iddynt, mae'r Panel yn parhau i bwysleisio pwysigrwydd darparu gwybodaeth gywir ac amserol ynghylch taliadau i gynghorwyr a'r gallu cael mynediad rhwydd iddynt gan aelodau o'r cyhoedd. Bydd aelodau'r Panel yn parhau i siarad â chynrychiolwyr Pwyllgorau Gwasanaethau Democrataidd a swyddogion i drafod sut i gyflawni gwella cysondeb a rhwyddineb mynediad i'r wybodaeth hwn yn y dyfodol.

1.21 Mae achosion sylweddol o beidio â chydymffurfio gan gynghorau tref a chymuned a fydd yn bwnc archwiliad manwl a gweithredu priodol.

[9] http://wales.gov.uk/irpwsub/home/publication/201415/report-to-minister-on-diversity-irp/?lang=cy

1.22 Mae'r Panel yn cydnabod y pwysigrwydd mae Llywodraeth Cymru yn ei roi ar graffu effeithiol fel elfen hanfodol o'r system gabinet o lywodraeth leol. Bydd y Panel yn cadw mewn cysylltiad â Phanel Cyfeirio Craffu Llywodraeth Cymru er mwyn cadw ei hun yn hysbys o'r swyddogaeth graffu.

1.23 Mae'r Panel yn ymwybodol hefyd o'r modd y mae Llywodraeth Cymru yn symud ymlaen â'r ddeddfwriaeth a fydd yn penderfynu ar ffurf llywodraeth leol yng Nghymru yn y dyfodol, a bydd y Panel yn cydweithio'n agos â Chomisiwn Ffiniau a Democratiaeth Leol Cymru i baratoi ar gyfer ei weithredu.

2. Fframwaith y Panel: egwyddorion cydnabyddiaeth ariannol

Cynnal ymddiriedaeth a hyder

2.1 Mae gan ddinasyddion yr hawl i ddisgwyl bod pawb sy'n dewis gwasanaethu mewn awdurdodau cyhoeddus yn cynnal ymddiriedaeth y cyhoedd drwy goleddu'r gwerthoedd a'r foeseg sy'n ymhlyg mewn gwasanaeth cyhoeddus o'r fath. Dengys yr egwyddorion hyn y cyfraniad a wna gwaith y Panel a'i fframwaith tuag at gynnal ymddiriedaeth a hyder y cyhoedd

Symlrwydd

2.2 Mae'r fframwaith yn glir ac yn ddealladwy. Mae hyn yn hanfodol er mwyn i'r Panel allu cyfleu ei benderfyniadau yn effeithiol i bawb yr effeithir arnynt gan ei waith neu sydd â diddordeb ynddo.

Cydnabyddiaeth ariannol

2.3 Mae'r fframwaith yn darparu ar gyfer talu aelodau awdurdodau cyhoeddus sydd â chyfrifoldeb am wasanaethu eu cymunedau daearyddol neu eu cymunedau buddiant a nodwyd. Ni ddylai lefel y gydnabyddiaeth ariannol fod yn rhwystr i ymgymryd â'r gwaith na pharhau ag ef. Ni ddylai fod unrhyw ofyniad bod adnoddau sy'n angenrheidiol i'w galluogi i gyflawni dyletswyddau yn cael eu hariannu o'r cyflog. Mae'r Fframwaith yn rhoi tâl ychwanegol i'r rhai sy'n cael mwy o gyfrifoldeb.

Amrywiaeth

2.4 Atgyfnerthir democratiaeth pan fydd aelodaeth awdurdodau cyhoeddus yn adlewyrchu'n ddigonol gyfansoddiad demograffig a diwylliannol y cymunedau a wasanaethir gan y cyfryw awdurdodau. Bydd y Panel bob amser yn ystyried pa gyfraniad y gall ei fframwaith ei wneud tuag at annog y rhai heb gynrychiolaeth ddigonol i gymryd rhan ar lefel awdurdod lleol.

Atebolrwydd

2.5 Mae gan drethdalwyr a dinasyddion yr hawl i gael gwerth am arian o arian cyhoeddus sydd wedi'i neilltuo i dalu'r rhai a etholir, a benodir, neu a gyfetholir i wasanaethu er budd y cyhoedd. Mae'r Panel yn disgwyl bod pob prif gyngor yn darparu gwybodaeth am weithgareddau eu haelodau ac yn benodol, yn disgwyl i gynghorwyr pob awdurdod lleol lunio adroddiad blynyddol ar eu gweithgarwch sy'n ymwneud â'r cyngor.

Tegwch

2.6 Fel prawf hanfodol o degwch y fframwaith, mae'r Panel yn sicrhau bod ei benderfyniadau ar gydnabyddiaeth ariannol i aelodau yn ystyried enillion etholwyr Cymru. Bydd yn bosibl cymhwyso'r fframwaith yn gyson i aelodau pob

awdurdod cyhoeddus er mwyn sicrhau bod lefelau cydnabyddiaeth ariannol yn deg, yn fforddiadwy ac yn gyffredinol dderbyniol.

Ansawdd

2.7 Mae'r Panel yn cydnabod bod y gymysgedd gymhleth o ddyletswyddau llywodraethu, craffu a rheoleiddio sydd gan aelodau yn ei gwneud yn ofynnol iddynt ymgysylltu â’r gwaith o wella ansawdd yn barhaus. Mae'r Panel yn disgwyl i aelodau ymgymryd â'r cyfleoedd hyfforddi a datblygiad personol hynny sy'n angenrheidiol i gyflawni'n briodol y dyletswyddau y cânt gydnabyddiaeth ariannol amdanynt.

Tryloywder

2.8 Mae sicrhau tryloywder cydnabyddiaeth ariannol aelodau er budd y cyhoedd. Mae rhai aelodau yn derbyn lefelau ychwanegol o gydnabyddiaeth ariannol am eu bod wedi'u hethol, neu eu penodi, i fwy nag un corff cyhoeddus. Mae'r fframwaith yn fodd o sicrhau bod gwybodaeth am holl gydnabyddiaeth ariannol holl aelodau ar gael yn hawdd i'r cyhoedd.

3. Taliadau i Aelodau Etholedig Prif Gynghorau: Cyflogau Sylfaenol, Uwch a Dinesig

Cyflog Sylfaenol ar gyfer Aelodau Etholedig o Brif Gynghorau

3.1 Yn wyneb gostyngiad parhaus yng nghyllid y sector cyhoeddus mae'r Panel wedi penderfynu na fydd unrhyw gynnydd o wanwyn 2016 ymlaen yn lefel y Cyflog Sylfaenol i aelodau'r prif gynghorau.

Penderfyniad 1: Bydd y cyflog sylfaenol yn 2016/17 ar gyfer aelodau etholedig y prif gynghorau'n aros yn £13,300.

Nodyn ar Benderfyniad 1:

Yn wreiddiol, penderfynodd y Panel (Adroddiad Blynyddol y Panel Adolygu Annibynnol Rhagfyr, 2009) y byddai taliad y cyflog sylfaenol yn cael ei gysoni ag enillion gros canolrifol gweithwyr llawn amser sy'n byw yng Nghymru, fel yr adroddwyd yn yr Arolwg Blynyddol ar Oriau ac Enillion (ASHE). O gofio am y pwysau sydd ar wariant cyhoeddus, nid oedd posib cynnal y cysoni hwn. Bydd y Panel yn edrych eto pan fo'n briodol ar y sail ar gyfer penderfynu ar y cyflog sylfaenol.

Uwch Gyflogau ar gyfer Aelodau Etholedig Prif Gynghorau

3.2 Bydd y cyfyngiad ar nifer yr uwch gyflogau taladwy ('y cap') yn parhau. Yn 2016/17, ni fydd uchafswm yr uwch gyflogau sy'n daladwy ym mhob prif gyngor yn cael ei newid a bydd fel yr hyn a nodir yn Nhabl 1.

Tabl 1: Nifer yr aelodau cyngor sy'n gymwys i dderbyn uwch gyflog

Cyngor	Nifer y cynghorwyr	Nifer yr uwch gyflogau
Grŵp A		
Caerdydd	75	19
Rhondda Cynon Taf	75	19
Abertawe	72	19
Grŵp B:		
Pen-y-bont ar Ogwr	54	18
Caerffili	73	18
Sir Gaerfyrddin	74	18
Conwy	59	18
Sir y Fflint	70	18
Gwynedd	75	18
Castell-nedd Port Talbot	64	18
Casnewydd	50	18
Sir Benfro	60	18
Powys	73	18
Bro Morgannwg	47	18
Wrecsam	52	18
Grŵp C		
Blaenau Gwent	42	17
Ceredigion	42	17
Sir Ddinbych	47	17
Ynys Môn	30	15
Merthyr Tudful	33	16
Sir Fynwy	43	17
Torfaen	44	17

Taliadau i aelodau o'r Weithrediaeth, Cadeiryddion Pwyllgorau, ac Arweinydd yr Wrthblaid

3.3 Mae'r Panel wedi adolygu ei penderfyniadau blaenorol ynglŷn â'r uwch gyflogau a delir i'r aelodau hyn.

(i) Y Gweithrediaeth:

Yn sgil yr ymweliadau i bob un o'r prif gynghorau gan y Panel yn 2009 daeth i'r casgliad dylai aelodau'r gweithrediaeth cael eu hystyried yn gyfateb i weithwyr llawn amser (hyd at 40 awr yr wythnos), nid o reidrwydd naw tan bump. Fodd bynnag, pwysleisiasom bod wrth gyrraedd y penderfyniad hwn roedd cydnabyddiaeth o'r amrywiaeth fawr o drefniadau sy'n rheoli bron i 200 o aelodau gweithrediaethau (ac eithrio arweinwyr) a bydd gan rhai deiliad

portffolio mwy o gyfrifoldeb a llwyth gwaith nag eraill. Ond roedd hyn yn ddibynnol ar drefniadau sefydliadol penodol yn nghabinetau pob awdurdod.

Rydym nawr wedi rhoi ystyriaeth bellach i'r mater hwn yn dilyn ymweliadau mwy diweddar yn ogystal â barnau a gafodd eu mynegi ynglŷn â phriodoldeb talu aelodau cabinet yr un cyflog heb ystyried dyletswyddau'r portffolio a ddelir. Er bod nifer o gynghorau yn gweithredu gyda cabinet o 10, yr uchafswm statudol, mae rhai eraill yn penderfynu i gael cabinetau llai ac felly mae terfynau portffolios unigol yn llawer mwy. Rydym wedi dod i'r casgliad dylai hyn cael ei adlewyrchu yn y fframwaith cydnabyddiaeth ariannol. Nid rôl y Panel yw ef i benderfynu ar strwythur cabinetau awdurdodau lleol, felly mae'r penderfyniadau newydd yn rhoi hyblygrwydd i bob cyngor benderfynu ar ystod addas o bortffolios i gwrdd ag anghenion lleol, yn cydnabod bod amrywiaeth anochel yn lefel dyletswydd a llwyth gwaith.

Gaiff aelodau'r cabinet gael eu talu ar un o'r lefelau cyflog isod:

<u>Lefel 1-</u>
Grŵp A - £32,000
Grŵp B - £29,000
Grŵp C - £26,000

<u>Lefel 2 -</u>
Grŵp A - £28,800
Grŵp B - £26,100
Grŵp C - £23,400

Bydd yn fater i awdurdodau unigol i benderfynu ar weithrediad y penderfyniadau hyn o fewn eu strwythurau cabinet penodol.

(ii) Cadeiryddion Pwyllgorau

Mae'r Panel yn parhau i fod o'r barn nad yw cyfrifoldeb a swyddogaeth cadeirio pwyllgor yn cael ei effeithio gan boblogaeth yr awdurdod yn gyffredinol. Fodd bynnag, mae cydnabyddiaeth bod cyfrifoldeb penodol a llwyth gwaith rhai cadeiryddion yn fwy na rhai eraill. Mae hyn wedi bod yn pwnc trafod parhaol i ni. Rydym yn ystyried bod rhaid adlewyrchu hyn yn y fframwaith cydnabyddiaeth ariannol.

Mae'r Panel, felly, yn awgrymu cyflwyno dau lefel o gydnabyddiaeth ariannol ar gyfer cadeiryddion pwyllgorau:

Cadeiryddion lefel 1 - £22,000
Cadeiryddion lefel 2 - £20,000

Mae'n fater i awdurdodau unigol benderfynu ar ba lefel y ddelir i gadeirydd i adlewyrchu'n briodol y cyfrifoldeb sydd ynghlwm â'r swydd.

Y Bandiau Uwch Gyflog

Penderfyniad 2: Mae'r Panel wedi penderfynu y bydd lefelau uwch gyflog 2016/17 ar gyfer aelodau prif gynghorau bod fel y nodir yn nhabl 2.

Tabl 2: Cyflogau sylfaenol ac uwch gyflogau taladwy i aelodau prif gynghorau

Cyflog sylfaenol (taladwy i'r holl aelodau etholedig) £13,300			
	Grŵp A (Caerdydd, Rhondda Cynon Taf, Abertawe)	**Grŵp B** Pen-y-bont ar Ogwr, Caerffili, Sir Gaerfyrddin, Conwy, Sir y Fflint, Gwynedd, Casnewydd, Castell-nedd Port Talbot, Sir Benfro, Powys, Bro Morgannwg, Wrecsam)	**Grŵp C** (Blaenau Gwent, Ceredigion, Sir Ddinbych, Merthyr Tudful, Sir Fynwy, Torfaen, Ynys Môn)
Uwch gyflogau (yn cynnwys cyflog sylfaenol)			
Band 1			
Arweinydd	£53,000	£48,000	£43,000
Dirprwy arweinydd	£37,000	£33,500	£30,000
Band 2			
Swyddogion Gweithredol – Lefel 1	£32,000	£29,000	£26,000
Swyddogion Gweithredol - Lefel 2	£28,800	£26,100	£23,400
Band 3			
Cadeiryddion pwyllgorau (os yn cael cydnabyddiaeth ariannol): Lefel 1	£22,000		
Cadeiryddion pwyllgorau (os yn cael cydnabyddiaeth ariannol): Lefel 2	£20,000		
Band 4			
Arweinydd y grŵp gwrthbleidiol mwyaf[10]		£22,000	
Band 5			
Arweinydd grwpiau gwleidyddol eraill		£17,000	

Nodiadau Tabl 2:

a. Mae'r Panel yn ystyried mai'r swyddi arweinyddiaeth a gweithredol (cyflogau Band 1 a 2 yn y drefn honno) sydd â'r atebolrwydd unigol mwyaf a bod maint y boblogaeth yn parhau'n ffactor allweddol o ran dylanwadu ar lefelau cyfrifoldeb ac felly mae'r defnydd o'r tri grŵp poblogaeth (A, B ac C) wedi cael ei gadw.

[10] Gweler Rheoliadau'r Panel, Atodiad 2, Rhan 1(2) am ddifiniad " *Arweinydd y grŵp gwrthbleidiol mwyaf*" a " *grwpiau gwleidyddol eraill*".

b. Bydd y cadeiryddion pwyllgorau'n cael eu talu ar Fand 3, naill ai ar lefel 1 neu 2 (i'w penderfynu gan yr awdurdod) ond caiff awdurdod unigol benderfynu peidio â thalu i gadeiryddion penodol.

c. Mae'r Panel yn ymwybodol o'r pwysigrwydd y mae Llywodraeth Cymru yn ei roi i werth y swyddogaeth graffu ar gyfer democratiaeth lleol, ac wedi nodi bod cyfanswm o 91 o gadeiryddion craffu'n cael uwch gyflog hyn o bryd. Mae'r Panel o'r farn bod hyn yn cydnabod yn glir bwysigrwydd y swyddogaeth hon dylid cael ei gynnal.

ch. Mae'r amod bod rhaid i arweinydd grŵp gwrthbleidiol neu unrhyw arweinydd grŵp arall gynrychioli o leiaf 10% o aelodaeth y cyngor cyn cymhwyso am uwch gyflog yn aros yr un fath.

d. Mae'r Panel wedi penderfynu bod rhaid i gyngor dalu uwch gyflog i arweinydd y grŵp gwrthbleidiol mwyaf.

dd. Mae'r Panel wedi penderfynu bod rhaid i uwch gyflog Band 5 gael ei dalu i arweinwyr grwpiau gwleidyddol eraill, os ydynt yn derbyn cydnabyddiaeth ariannol.

e. Gweler Rheoliadau IRPW, Atodiad 2, Rhan 1(2) am ddiffiniad o "*grŵp gwrthbleidiol mwyaf*" a "*grŵp gwleidyddol arall*".

Taliadau i Benaethiaid a Dirprwyon Dinesig (Cyflogau Dinesig)

3.4 Mae'r Panel yn parhau o'r farn ei bod yn briodol i awdurdodau bennu lefelau talu sy'n adlewyrchu gweithgarwch a chyfrifoldeb penaethiaid a dirprwyon dinesig yn hytrach na phoblogaeth leol. Mae'r Panel yn ymwybodol ond wedi'i synnu bod nifer o gynghorau wedi gosod cyflogau eu penaethiaid a dirprwyon dinesig yn unol â'r grwpiau poblogaidd yn hytrach na adlewyrchu cyfrifoldebau penodol sy'n perthyn a'r rolau. Felly, nid oes rhaid defnyddio'r tri grŵp sefydlog o brif gynghorau ar sail poblogaeth ynglŷn â phenderfynu ar daliadau i benaethiaid a dirprwyon dinesig.

3.5 Mae'r Panel wedi pennu tair lefel posib o gyflog dinesig – uwch, canolig ac is. Bydd rhaid i bob awdurdod penderfynu pa lefel (os o gwbl) bydd yn cael ei dalu ar gyfer pob un o'r swyddogaethau hyn yn ôl ffactorau lleol. Er enghraifft, gallai pennaeth dinesig cyngor bach gael ei dalu ar y gyfradd uchaf, tra gallai pennaeth dinesig cyngor mawr gael ei dalu ar y gyfradd isaf. Gallai cyfraddau tâl i ddirprwy benaethiaid dinesig amrywio yn yr un modd. Mae hyn yn galluogi i benaethiaid dinesig a'u dirprwyon yn yr un awdurdod gael eu talu ar wahanol lefelau.

3.6 Gall cyngor benderfynu peidio â rhoi cyflog dinesig i swyddi pennaeth dinesig a/neu ddirprwy bennaeth dinesig.

Penderfyniad 3: Mae'r Panel wedi penderfynu bod cyflogau dinesig (lle y'u telir) ar y lefelau canlynol yn daladwy (Tabl 3) a byddant yn cael eu cymhwyso gan awdurdodau fel yr ystyriant yn briodol, gan ystyried llwythi gwaith a chyfrifoldebau disgwyliedig.

Tabl 3: Bydd cyflogau dinesig (lle y'u telir) yn daladwy fel a ganlyn i aelodau prif gynghorau

Cydnabyddiaeth ariannol i benaethiaid dinesig a dirprwy benaethiaid dinesig *(yn cynnwys cyflogau sylfaenol)*		
Lefel cyfrifoldeb	Penaethiaid dinesig	Dirprwy benaethiaid dinesig
Lefel 1	£24,000	£18,000
Lefel 2	£21,500	£16,000
Lefel 3	£19,000	£14,000

Nodiadau Tabl 3:

a. Nid yw swyddi'r pennaeth dinesig a'r dirprwy bennaeth dinesig wedi'u cynnwys yn y cap (ac eithrio Cynghorau Ynys Môn a Merthyr Tudful)

b. Mae gofynion y Panel na ddylai aelodau orfod talu am gost cymorth (gweler penderfyniad 7) sy'n angenrheidiol i gyflawni eu dyletswyddau yn berthnasol yn achos penaethiaid dinesig. Mae'r Panel yn cydnabod yr ystod o wahanol lefelau o ddarpariaeth a wneir ar gyfer penaethiaid dinesig o ran trafnidiaeth, cymorth ysgrifenyddol, rhoi tuag at elusen neu ddillad. Nid yw'r Panel o'r farn ei bod yn briodol i gynghorau ddisgwyl neu fynnu bod cyfraniadau tuag at y ddarpariaeth hon yn cael eu gwneud gan ddefnyddio'r uwch gyflogau net a delir i benaethiaid dinesig.

3.7 Mae swyddi dinesig yn uwch swyddi mewn cynghorau sy'n wahanol i arweinyddiaeth wleidyddol neu weithredol. Yn ogystal â chadeirio cyfarfodydd pwysig, y pennaeth dinesig yw 'dinesydd cyntaf' a 'llysgennad' yr awdurdod, gan gynrychioli'r cyngor i bob math o sefydliadau, ac mae angen i ddeiliad y swydd fod yn enghraifft o ddinasyddiaeth dda a'i hyrwyddo.

3.8 Yn aml, mae dirprwy benaethiaid dinesig yn 'ddarpar benaethiaid dinesig' ar gyfer y flwyddyn ganlynol, gan 'ddysgu eu crefft' drwy gymryd rhan mewn amserlen ar wahân o ddigwyddiadau, yn ogystal â dirprwyo ar gyfer yr arweinydd dinesig.

3.9 Bwriad y lwfans dinesig fel y'i diffinnir gan adrannau 22(5) a 24(4) Deddf Llywodraeth Leol 1972 yw parhau i alluogi i gynghorau dalu lwfans i gadeirydd ac is-gadeirydd cyngor sy'n addas at ddibenion talu am gostau'r swyddi hynny ym marn y cyngor.

3.10 Mewn sawl achos, mae penaethiaid dinesig yn derbyn cymorth ysgrifenyddol, yn cael cludiant ar gyfer dyletswyddau swyddogol, ac yn gallu manteisio ar gyllideb lletygarwch ar wahân sy'n cael ei rheoli gan swyddogion y cyngor.

3.11 Mae'r cymorth a roddir, y gwariant ariannol personol a'r lefel o weithgarwch yn ystod y flwyddyn yn y swydd yn amrywio'n sylweddol rhwng awdurdodau ac nid yw maint yr awdurdod yn ddangosydd dibynadwy o'r ymrwymiad sy'n ofynnol neu a roddir gan benaethiaid dinesig.

3.12 Mae gan yr holl brif gynghorau nifer o gynghorau cymuned yn eu hardaloedd ac nifer yn cynnwys cynghorau tref. Lle mae gan gyngor benaethiaid dinesig gweithredol iawn, bydd hyn yn cael rhywfaint o effaith ar lwyth gwaith penaethiaid dinesig prif gynghorau.

3.13 Mae Deddf Llywodraeth Leol (Democratiaeth) (Cymru) 2013 yn galluogi cynghorau i benodi aelod llywyddol sy'n gyfrifol am gadeirio cyfarfodydd y cyngor cyfan. Lle penodir un, bydd gan y pennaeth dinesig lai o gyfrifoldebau o ganlyniad i hynny.

<u>Taliadau i Aelodau Llywyddol</u>

Penderfyniad 4: Mae'r Panel wedi penderfynu y bydd yn rhaid i aelod llywyddol, os penodwyd un ac os yw'n cael cydnabyddiaeth ariannol, gael ei dalu ar lefel uwch gyflog Band 3, lefel 1. Bydd y swydd hon yn cyfrif tuag at y cap.

Penderfyniad 5: Mae'r Panel wedi penderfynu na fydd swydd dirprwy aelod llywyddol yn derbyn cydnabyddiaeth ariannol.

Y ffactorau allweddol sy'n sail i benderfyniadau'r Panel:

3.14 Y cyflog sylfaenol, a delir i bob aelod etholedig, yw'r gydnabyddiaeth ariannol am y cyfrifoldeb o gynrychiolaeth gymunedol a chymryd rhan yn y gwaith o graffu, rheoleiddio neu swyddogaethau cysylltiedig llywodraethu lleol am gyfnod sy'n gyfwerth â thri diwrnod yr wythnos. Mae unrhyw ymrwymiad amser y tu hwnt i dri diwrnod yn gyfraniad gwasanaeth cyhoeddus di-dâl.

3.15 Mae'n rhaid talu'r cyflog a'r costau sydd wedi'u pennu yn llawn i bob aelod, ac eithrio bod unigolyn wedi dewis yn annibynnol a gwirfoddol yn ysgrifenedig i swyddog priodol yr awdurdod i ildio'r holl daliad neu unrhyw elfen ohono.

Rhaid gweithredu'r canlynol:

3.16 Ni all aelod etholedig gael cydnabyddiaeth ariannol am fwy nag un swydd uwch o fewn ei awdurdod ef neu hi (ond gweler adran 4 ar JOSC).

3.17 Ni ellir talu uwch gyflog a chyflog dinesig i aelod etholedig.

3.18 Mae’r cyflog sylfaenol yn gynwysedig ym mhob uwch gyflog a chyflog dinesig a delir.

3.19 Os yw cyngor yn dewis cael mwy nag un dirprwy arweinydd sy’n derbyn cydnabyddiaeth ariannol, dylid rhannu’r gwahaniaeth rhwng uwch gyflog y dirprwy arweinydd ac aelodau gweithredol eraill gyda nifer y dirprwy arweinwyr a’i ychwanegu at uwch gyflog aelodau gweithredol eraill er mwyn cyfrifo’r uwch gyflog sy’n daladwy i bob dirprwy arweinydd.

3.20 Ni all aelodau sy’n derbyn uwch gyflog Band 1 neu Fand 2 dderbyn cyflog gan unrhyw Awdurdod Parc Cenedlaethol neu Awdurdod Tân ac Achub y maent wedi’u penodi ar eu cyfer.

Cynorthwyo Gwaith Aelodau Etholedig Awdurdod Lleol

3.21 Cynhaliodd y Panel gyfres o gyfarfodydd yn 2015 gyda Chadeiryddion ac aelodau Pwyllgorau Gwasanaethau Democrataidd a Phenaethiaid Gwasanaethau Democrataidd. Mae’r amrywiadau eang a’r anghysondeb yn y cymorth a ddarperir i aelodau yn parhau i beri pryder i’r Panel. Mae’n bwysig i awdurdodau bod yn ymwybodol bod cymorth annigonol yn gallu tanseilio gallu Aelodau i gyflawni eu dyletswyddau sylfaenol yn effeithiol.

3.22 Mae’r Panel yn disgwyl i’r cymorth a ddarperir ystyried anghenion penodol aelodau unigol. Mae swyddogaethau Pwyllgorau'r Gwasanaethau Democrataidd yn cynnwys gofyniad i adolygu lefel y cymorth a roddir i aelodau i gyflawni eu dyletswyddau a byddai'r Panel yn disgwyl i'r pwyllgorau hyn wneud hynny a chyflwyno cynigion i'r cyngor llawn ynghylch yr hyn a ystyrir yn rhesymol. Yn y cyfarfod gyda’r Panel yn 2015 awgrymodd Penaethiaid Gwasanaeth Democrataidd bydd hi’n fuddiol i awdurdodau rannu gwybodaeth a sefydlu meincnodau ar gyfer lefel o gymorth ac arfer da am sut mae awdurdodau yn cefnogi gwaith aelodau etholedig.

3.23 Mae’r Panel o’r farn ei fod yn angenrheidiol i bob aelod etholedig gael defnydd hwylus o ffôn a gwasanaethau e-bost a chael mynediad electronig at wybodaeth briodol drwy gyswllt â’r Rhyngrwyd. Mae hyn yn cynnwys y ddarpariaeth angenrheidiol i aelod fod mewn cyswllt priodol â gwasanaethau’r cyngor a chynnal cyswllt â’r rhai maent yn eu cynrychioli. Mae llawer o gynghorau yng Nghymru wedi ymrwymo i ‘weithio’n ddi-bapur’ a heb fynediad electronig o’r fath, byddai aelod wedi’i gyfyngu’n sylweddol o ran ei allu i gyflawni ei ddyletswyddau. Fel y dynodwyd uchod, cyfrifoldeb pob cyngor trwy ei Bwyllgor Gwasanaethau Democrataidd yw sefydlu darpariaeth cymorth i aelodau ar asesu anghenion ei aelodau. Ni fyddai’n briodol i gyfleusterau o’r fath fod ar gael yn swyddfeydd y cyngor yn ystod oriau swyddfa yn unig. Pan mae hyfforddiant penodol, anghenion ychwanegol neu faterion anabledd yn berthnasol, bydd rhaid i bob awdurdod asesu unrhyw ofynion penodol sydd gan unigolion.

Penderfyniad 6: Mae'r Panel wedi penderfynu y dylai pob awdurdod sicrhau, drwy ei Bwyllgor Gwasanaethau Democrataidd, bod ei holl aelodau'n cael cymaint o gymorth ag sydd angen i'w galluogi i gyflawni eu dyletswyddau'n effeithiol. Dylid darparu cyfleusterau ffôn ac e-bost digonol i bob aelod etholedig, a mynediad electronig at wybodaeth briodol.

Penderfyniad 7: Mae'r Panel wedi penderfynu y dylid darparu cymorth o'r fath heb gostau i'r aelod unigol. Ni ellir gwneud didyniadau o gyflogau aelodau gan yr awdurdod priodol fel cyfraniad at y costau cymorth y mae'r awdurdod wedi eu penderfynu'n angenrheidiol ar gyfer effeithlonrwydd a/neu effeithiolrwydd aelodau.

Ad-dalu Costau Teithio, Cynhaliaeth a Gofal pan ar Fusnes Swyddogol

Ad-dalu Costau Milltiroedd

3.24 Mae'r Panel wedi penderfynu na fydd unrhyw newid i'r cyfraddau milltiredd y mae gan aelodau hawl i'w hawlio. Dim ond ad-dalu costau teithio i'w aelodau am gyflawni busnes swyddogol o fewn a/neu'r tu allan i ffiniau'r awdurdod y gall pob awdurdod ei wneud, ar gyfraddau cyfredol Cyllid a Thollau Ei Mawrhydi sef:

45c y filltir	Hyd at 10,000 milltir mewn blwyddyn mewn car
25c y filltir	Mwy na 10,000 milltir mewn blwyddyn mewn car
5c y teithiwr y filltir	Tâl ychwanegol am deithwyr eraill
24c y filltir	Beiciau modur
20c y filltir	Beiciau

3.25 Dylai awdurdodau dalu'r cyfraddau milltiroedd a ragnodir i aelod sydd wedi bod yn deithiwr mewn cerbyd sy'n cael ei yrru gan rywun arall cyn belled ag y bo'r awdurdod yn fodlon fod cost wedi'i gwario gan yr aelod. Mae treuliau teithio a delir i gynghorwyr gan eu hawdurdod lleol wedi'u heithrio o dreth incwm a chyfraniadau yswiriant gwladol.

Ad-dalu Costau Teithio Eraill

3.26 Dim ond wrth gyflwyno derbynebau'n dangos yr union wariant yr ad-delir unrhyw hawliadau eraill am gostau teithio, a bydd yn amodol ar unrhyw ofynion neu gyfyngiadau pellach y gall awdurdod eu pennu. Dylai aelodau geisio dewis y dull mwyaf cost-effeithiol o deithio bob amser.

3.27 Nododd y Panel bod Aelodau ag anableddau, mewn rhai achosion, wedi bod yn amharod i hawlio costau teithio dilys oherwydd ymateb andwyol yn dilyn cyhoeddiad eu costau teithio. Nid yw hyn yn wir am awdurdodau lle mae trefniadau teithio'n cael eu gwneud yn uniongyrchol gan yr awdurdod.

Ad-dalu Costau Cynhaliaeth

£28 y diwrnod	Lwfans dydd am brydau, gan gynnwys brecwast, lle nad oedd wedi'i gynnwys yn y taliad dros nos
£200 y noson	Llundain
£95 y noson	Rhywle arall
£30 y noson	Aros gyda ffrindiau a/neu deulu

3.28 Mae'r cyfraddau hyn yn cydymffurfio â chyfraddau Llywodraeth Cymru. Argymhellir bod llety dros nos yn cael ei archebu a thalu amdano ar ran aelodau gan yr awdurdod perthnasol, felly gall awdurdod bennu ei derfynau rhesymol ei hun ac nid yw'r terfynau sy'n berthnasol pan fo aelod unigol yn hawlio ôl-daliadau am gostau llety dros nos yn berthnasol wedyn.

3.29 Mae'n rhaid i bob awdurdod barhau i dalu costau cynhaliaeth ar gyfer eu haelodau hyd at y cyfraddau uchaf a nodir uchod ar sail hawliadau gyda derbynebau, ac eithrio ar achlysuron lle mae aelodau'n aros gyda ffrindiau a/neu deulu.

3.30 Efallai y bydd achosion lle bydd awdurdod wedi pennu bod costau teithio o fewn ei ffiniau'n daladwy a bod angen ailadrodd y daith ar ddiwrnodau olynol. Lle ei bod yn rhesymol a chost-effeithiol i dalu costau llety dros nos yn hytrach na chostau milltiredd dyddiol dro ar ôl tro, ceir caniatâd i wneud hynny.

3.31 Nid oes angen dyrannu'r gyfradd ddyddiol uchaf (£28 y dydd) rhwng gwahanol brydau, gan fod y gyfradd ddyddiol uchaf ad-daladwy yn cwmpasu cyfnod o 24 awr a gellir ei hawlio am unrhyw bryd os yw hynny'n berthnasol, cyn belled ag y cyflwynir derbynebau gyda hawliad o'r fath.

Ad-dalu Costau Gofal

Penderfyniad 8: Rhaid i bob awdurdod ddarparu ar gyfer ad-dalu costau angenrheidiol i ofalu am blant ac oedolion dibynnol (a ddarperir gan ofalwyr anffurfiol neu ffurfiol) hyd at uchafswm o £403 y mis. Dim ond wrth weld derbynebau y darparwr gofal y gwneir ad-daliadau.

Penderfyniad 9: Rhaid i bob awdurdod ddarparu ar gyfer ad-dalu costau angenrheidiol anghenion gofal personol (a ddarperir gan ofalwyr anffurfiol neu ffurfiol) hyd at uchafswm o £403 y mis. Dim ond wrth weld derbynebau y darparwr gofal y gwneir ad-daliadau.

3.32 Bwriad ad-dalu costau lwfans gofal yw galluogi unrhyw unigolyn y byddai ei allu i gymryd rhan fel aelod o awdurdod yn cael ei gyfyngu gan ei gyfrifoldebau fel gofalwr neu ei anghenion ar gyfer gofal neu gymorth personol. Mae'r Panel

yn cydnabod bod rhywfaint o sensitifrwydd yn ymwneud â chyhoeddi’r costau dilys hyn. Fodd bynnag, mae’r Panel yn cymell awdurdodau i annog mwy o bobl i fanteisio ar y cymorth hwn er mwyn hwyluso amrywiaeth gynyddol ymysg aelodau awdurdodau.

3.33 Byddai darpariaeth o’r fath yn berthnasol iawn i’r unigolion hynny mewn sectorau o’r boblogaeth sy’n cael eu tangynrychioli mewn llywodraeth leol ar hyn o bryd, ond a allai ymgysylltu pan fydd ymwybyddiaeth ehangach o’r cymorth sydd ar gael ar gyfer costau gofal.

Chydnabyddiaeth Ariannol ar gyfer Absenoldeb Teuluol

3.34 Ym mis Tachwedd 2013, cymeradwyodd Cynulliad Cenedlaethol Cymru’r rheoliadau oedd yn ymdrin ag Absenoldeb Teuluol ar gyfer aelodau etholedig prif gynghorau yng Nghymru.

3.35 Mae’r Panel wedi ystyried goblygiadau’r rheoliadau hyn ar gydnabyddiaeth ariannol y cyfryw aelodau sy’n cymryd absenoldeb o’u swydd fel aelod o dan delerau rheoliadau Llywodraeth Cymru ac mae penderfyniadau’r Panel wedi’u nodi isod.

Penderfyniad 10: Mae gan aelod hawl i gadw cyflog sylfaenol pan fydd yn cymryd Absenoldeb Teuluol o dan y rheoliadau, beth bynnag yw’r cofnod presenoldeb yn syth cyn cychwyn yr Absenoldeb Teuluol.

Penderfyniad 11: Pan fydd uwch ddeiliad cyflog yn gymwys i gael Absenoldeb Teuluol, bydd yn gallu parhau i dderbyn y cyflog drwy gydol yr absenoldeb.

Penderfyniad 12: Mater i’r awdurdod yw penderfynu penodi dirprwy ai peidio. Bydd yr aelod sy’n dirprwyo ar ran uwch ddeiliad cyflog sy’n cymryd Absenoldeb Teuluol yn gymwys i gael cyflog uwch os yw’r awdurdod yn penderfynu hynny.

Penderfyniad 13: Os yw talu i’r dirprwy yn golygu bod yr awdurdod yn talu mwy na’r uchafswm o uwch gyflogau sy’n ymwneud ag e, fel y nodir yn Adroddiad Blynyddol y Panel, caniateir ychwanegiad i’r uchafswm tra bydd y dirprwy yn y swydd. Ni all Cynghorau Ynys Môn na Merthyr Tudful wneud hyn, fodd bynnag, pe byddai’n golygu bod nifer yr uwch gyflogau yn fwy na hanner cant y cant o aelodaeth y Cyngor. Byddai angen cymeradwyaeth benodol gan Weinidogion Cymru yn yr achos hynny.

Penderfyniad 14: Pan fydd cyngor yn cytuno ar ddirprwy ar gyfer Absenoldeb Teuluol, rhaid hysbysu'r Panel o'r manylion o fewn 14 diwrnod o ddyddiad y penderfyniad. Mae hyn yn cynnwys manylion y swydd benodol ac am ba hyd y penodwyd y dirprwy.

Penderfyniad 15: Rhaid diwygio'r atodlen cydnabyddiaeth ariannol y cyngor er mwyn adlewyrchu goblygiadau'r Absenoldeb Teuluol.

4. Cyd-bwyllgorau Trosolwg a Chraffu

4.1 Mae’r Panel yn nodi’r trefniadau ar gyfer cydnabyddiaeth ariannol i gadeiryddion Cyd-bwyllgorau ac Is-bwyllgorau Trosolwg a Chraffu. Mae’r taliadau yn cyd-fynd â rhai cadeiryddion pwyllgorau prif gynghorau a nodir yn Adran 3 (Lefel 2).

Mae’r penderfyniadau canlynol yn gymwys iddynt:

Penderfyniad 16: Mae cadeirydd Cyd-bwyllgor Trosolwg a Chraffu yn gymwys am gyflog sy’n gyfwerth â’r rhan o uwch gyflog Band 3 Lefel 2 sy’n rhoi cydnabyddiaeth ariannol i gadeirydd pwyllgor prif awdurdod (£6,700).

Penderfyniad 17: Mewn achosion lle mae’r cadeirydd eisoes yn derbyn uwch gyflog ar gyfer rôl Band 3, 4 neu 5, bydd y taliad ar £3,350.

Penderfyniad 18: Mae cadeirydd is-bwyllgor Cyd-bwyllgor Trosolwg a Chraffu yn gymwys am gyflog ar £1,675.

Penderfyniad 19: Mewn achosion lle mae cadeirydd yr is-bwyllgor eisoes yn derbyn uwch gyflog ar gyfer rôl Band 3, 4 neu 5, bydd y taliad ar £837.

Penderfyniad 20: Bydd taliadau i gadeiryddion is-bwyllgorau gorchwyl a gorffen ar sail pro rata am gyfnod y dasg.

Penderfyniad 21: Mae taliadau a wneir i gadeirydd Cyd-bwyllgor Trosolwg a Chraffu neu gadeirydd is-bwyllgor Cyd-bwyllgor Trosolwg a Chraffu yn ychwanegol at y gyfran uchaf o aelodaeth yr awdurdod sy’n gymwys am uwch gyflog. Dylid nodi fod y terfyn statudol o uchafswm o 50% o aelodaeth cyngor yn derbyn uwch gyflog yn gymwys (adran 142(5) o’r Mesur).

Penderfyniad 22: Nid yw dirprwy gadeirydd Cyd-bwyllgor Trosolwg a Chraffu yn gymwys am daliad.

Penderfyniad 23: Nid yw aelodau cyfetholedig o Gyd-bwyllgor Trosolwg a Chraffu neu is-bwyllgor yn gymwys i dderbyn ffi aelod cyfetholedig, oni bai eu bod wedi’u penodi gan awdurdod o dan Adran 144(5) y Mesur.

4.2 Nid yw cydnabyddiaeth ariannol cadeiryddion JOSCs (neu is-bwyllgor o JOSCs) wedi'i rhagnodi a mater i'r cynghorau cyfansoddol fydd penderfynu a fydd swydd o'r fath yn cael ei thalu. Ond os yw uwch cyflog yn cael ei dalu, rhaid iddo fod ar y lefel a nodir yn adran 4 yr adroddiad hwn.

5. Darpariaeth Pensiwn ar gyfer Aelodau Etholedig Prif Gynghorau

Mae Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 ("*Y Mesur*") yn rhoi pŵer i'r Panel wneud penderfyniadau am hawliau pensiwn ar gyfer aelodau etholedig prif gynghorau.

Penderfyniad 25: Bydd yr hawl i ymuno â Chynllun Pensiwn Llywodraeth Leol yn gymwys i holl aelodau etholedig cymwys prif gynghorau.

6. Taliadau i Aelodau Awdurdodau Parciau Cenedlaethol

6.1 Yn wyneb gostyngiad parhaus yng nghyllid y sector cyhoeddus mae'r Panel wedi penderfynu na fydd unrhyw gynnydd o wanwyn 2016 ymlaen yn lefel y cyflog sylfaenol i aelodau Awdurdodau Parciau Cenedlaethol.

6.2 Mae'r Panel yn seilio ei benderfyniadau ar y pwyntiau allweddol canlynol:

- Mae aelodau Awdurdodau Parciau Cenedlaethol yn dod o ddwy ffynhonnell. Swyddogion a benodir gan Lywodraeth Cymru yw traean yr aelodau, ac mae dwy ran o dair yn aelodau awdurdod lleol a enwebir gan awdurdodau cyfansoddol.

- Yn ogystal, mae gan bwyllgorau safonau awdurdodau Parciau Cenedlaethol aelodau cyfetholedig a chaiff eu cydnabyddiaeth ariannol nhw ei chynnwys yn y fframwaith.

- Mae aelodau a benodir gan Lywodraeth Cymru ac aelodau a enwebir gan gynghorau yn cael eu trin yn gyfartal o safbwynt cydnabyddiaeth ariannol.

- Mae awdurdodau Parciau Cenedlaethol yn rheoli eu gwaith drwy gyfarfodydd Awdurdod ffurfiol, pwyllgorau a grwpiau gorchwyl a gorffen. Mae gan bob un Bwyllgor Datblygu/ Rheoli/ Cynllunio ac mae pwyllgorau eraill yn cynnwys Perfformiad ac Adnoddau ac Archwilio a Chraffu. Mae aelodau cyffredin o awdurdodau Parciau Cenedlaethol yn aelodau o un pwyllgor o leiaf, yn ogystal â chymryd rhan mewn ymweliadau â safleoedd a phaneli archwilio.

- Mae disgwyl i aelodau gymryd rhan mewn gweithgareddau hyfforddi a datblygu.

- Mae gan gadeirydd awdurdod Parc Cenedlaethol rôl arweinyddiaeth a dylanwadu yn yr awdurdod, rôl gynrychiadol sy'n debyg i ryw raddau i rôl pennaeth dinesig ac atebolrwydd sylweddol iawn, Nid arweinydd yr Awdurdod yn unig yw'r cadeirydd, ond mae hefyd yn wyneb cyhoeddus y Parc Cenedlaethol dan sylw a'r cysylltiad rhwng y Gweinidog ac ACau y maent yn cyfarfod yn gyson â nhw. Mae'r rôl yn gofyn am lawer o ymrwymiad ac amser.

Cyflogau Sylfaenol ac Uwch

6.3 Yn flaenorol penderfynodd y Panel fod rôl aelodau cyffredin Awdurdod Parc Cenedlaethol yn haeddu bod yn gyson â chyflog sylfaenol aelod prif gyngor, dylid eu talu am ymrwymiad amser o 42 diwrnod y flwyddyn. Mae hyn yn parhau i fod yn sail i'w benderfyniad.

6.4 Dylid pennu taliad cadeiryddion Awdurdodau Parciau Cenedlaethol ac Awdurdodau Tân ac Achub ar yr un sail (Gweler Adran 7). Cafodd

cydnabyddiaeth ariannol y cadeirydd ei haleinio â’r rhan honno o uwch gyflog Band 3 Level 1 a derbynnir gan gadeirydd pwyllgor prif awdurdod.

6.5 Penderfynodd y Panel yn 2014 ddarparu hyblygrwydd lleol fel y gall Awdurdod Parc Cenedlaethol benderfynu ar ba un o ddwy lefel y gellir rhoi cydnabyddiaeth ariannol i rolau dirprwy gadeirydd a chadeiryddion pwyllgorau eraill. Gall Awdurdod Parc Cenedlaethol ddewis talu ei ddirprwy gadeirydd a/neu gadeiryddion pwyllgor gyflog o naill ai £7,300, neu £6,000 yn gymesur â’r dyletswyddau sydd angen eu cyflawni mewn rôl benodol.

6.6 Penderfynodd y Panel gall hyd at ddau gadeirydd pwyllgor awdurdod tân ac achub gael eu talu.

Mae’r Panel wedi gwneud y penderfyniadau canlynol:

Penderfyniad 25: Dylai’r cyflog sylfaenol ar gyfer aelodau cyffredin awdurdod Parc Cenedlaethol fod yn £3,600 (42/156 x £13,300)

Penderfyniad 26: Gall uwch gyflog awdurdod Parc Cenedlaethol yn cael eu talu i’r gadeirydd, dirprwy gadeirydd a hyd at ddau gadeirydd pwyllgor.

Penderfyniad 27: Dylai’r uwch gyflog ar gyfer cadeirydd awdurdod Parc Cenedlaethol fod yn £12,300

Penderfyniad 28: Gellir talu uwch gyflog ar gyfer dirprwy gadeirydd a chadeiryddion pwyllgorau awdurdodau Parciau Cenedlaethol ar un o’r lefelau canlynol, i’w pennu gan yr awdurdod i adlewyrchu’r cyfrifoldeb priodol:

£7,300 neu £6,000

Penderfyniad 29: Ni chaiff aelodau dderbyn mwy nag un uwch gyflog awdurdod Parc Cenedlaethol.

Penderfyniad 30: Telir uwch gyflog awdurdod Parc Cenedlaethol yn cynnwys cyflog sylfaenol yr awdurdod Parc Cenedlaethol.

Penderfyniad 31: Ni chaiff aelodau prif awdurdodau lleol sy’n derbyn uwch gyflog Band 1 neu Fand 2 dderbyn cyflog gan unrhyw awdurdod Parc Cenedlaethol arall y maent yn cael eu penodi iddo.

Ad-dalu Costau Teithio, Cynhaliaeth a Gofal pan ar Fusnes Swyddogol

Ad-dalu Costau Milltiroedd

6.7 Mae’r Panel wedi penderfynu na fydd unrhyw newid i’r cyfraddau milltiredd y mae gan aelodau hawl i’w hawlio. Dim ond ad-dalu costau teithio i’w aelodau am gyflawni busnes swyddogol o fewn a/neu’r tu allan i ffiniau’r awdurdod y gall pob awdurdod ei wneud, ar gyfraddau cyfredol Cyllid a Thollau Ei Mawrhydi sef:

45c y filltir	Hyd at 10,000 milltir mewn blwyddyn mewn car
25c y filltir	Mwy na 10,000 milltir mewn blwyddyn mewn car
5c y teithiwr y filltir	Tâl ychwanegol am deithwyr eraill
24c y filltir	Beiciau modur
20c y filltir	Beiciau

6.8 Dylai awdurdodau dalu'r cyfraddau milltiroedd a ragnodir i aelod sydd wedi bod yn deithiwr mewn cerbyd sy'n cael ei yrru gan rywun arall cyn belled ag y bo'r awdurdod yn fodlon fod cost wedi'i gwario gan yr aelod. Mae treuliau teithio a delir i gynghorwyr gan eu hawdurdod lleol wedi'u heithrio o dreth incwm a chyfraniadau yswiriant gwladol.

Ad-dalu Costau Teithio Eraill

6.9 Dim ond wrth gyflwyno derbynebau'n dangos yr union wariant yr ad-delir unrhyw hawliadau eraill am gostau teithio, a bydd yn amodol ar unrhyw ofynion neu gyfyngiadau pellach y gall awdurdod eu pennu. Dylai aelodau geisio dewis y dull mwyaf cost-effeithiol o deithio bob amser.

6.10 Nododd y Panel bod Aelodau ag anableddau, mewn rhai achosion, wedi bod yn amharod i hawlio costau teithio dilys oherwydd ymateb andwyol yn dilyn cyhoeddiad eu costau teithio. Nid yw hyn yn wir am awdurdodau lle mae trefniadau teithio'n cael eu gwneud yn uniongyrchol gan yr awdurdod.

Ad-dalu Costau Cynhaliaeth

£28 y diwrnod	Lwfans dydd am brydau, gan gynnwys brecwast, lle nad oedd wedi'i gynnwys yn y taliad dros nos
£200 y noson	Llundain
£95 y noson	Rhywle arall
£30 y noson	Aros gyda ffrindiau a/neu deulu

6.11 Mae'r cyfraddau hyn yn cydymffurfio â chyfraddau Llywodraeth Cymru. Argymhellir bod llety dros nos yn cael ei archebu a thalu amdano ar ran aelodau gan yr awdurdod perthnasol, felly gall awdurdod bennu ei derfynau rhesymol ei hun ac nid yw'r terfynau sy'n berthnasol pan fo aelod unigol yn hawlio ôl-daliadau am gostau llety dros nos yn berthnasol wedyn.

6.12 Mae'n rhaid i bob awdurdod barhau i dalu costau cynhaliaeth ar gyfer eu haelodau hyd at y cyfraddau uchaf a nodir uchod ar sail hawliadau gyda derbynebau, ac eithrio ar achlysuron lle mae aelodau'n aros gyda ffrindiau a/neu deulu.

6.13 Efallai y bydd achosion lle bydd awdurdod wedi pennu bod costau teithio o

fewn ei ffiniau’n daladwy a bod angen ailadrodd y daith ar ddiwrnodau olynol. Lle ei bod yn rhesymol a chost-effeithiol i dalu costau llety dros nos yn hytrach na chostau milltiredd dyddiol dro ar ôl tro, ceir caniatâd i wneud hynny.

6.14 Nid oes angen dyrannu’r gyfradd ddyddiol uchaf (£28 y dydd) rhwng gwahanol brydau, gan fod y gyfradd ddyddiol uchaf ad-daladwy yn cwmpasu cyfnod o 24 awr a gellir ei hawlio am unrhyw bryd os yw hynny’n berthnasol, cyn belled ag y cyflwynir derbynebau gyda hawliad o’r fath.

Ad-dalu Costau Gofal

6.15 Rhaid i bob awdurdod ddarparu ar gyfer ad-dalu costau angenrheidiol i ofalu am blant ac oedolion dibynnol (a ddarperir gan ofalwyr anffurfiol neu ffurfiol) ac am anghenion cymorth personol hyd at uchafswm o £403 y mis. Dim ond pan fydd y gofalwr yn dangos derbynebau y gwneir ad-daliadau. (Gweler Penderfyniadau 8 & 9).

6.16 Bwriad ad-dalu costau lwfans gofal yw galluogi unrhyw unigolyn y byddai ei allu i gymryd rhan fel aelod o awdurdod yn cael ei gyfyngu gan ei gyfrifoldebau fel gofalwr neu ei anghenion ar gyfer gofal neu gymorth personol. Mae’r Panel yn cydnabod bod rhywfaint o sensitifrwydd yn ymwneud â chyhoeddi’r costau dilys hyn. Fodd bynnag, mae’r Panel yn cymell awdurdodau i annog mwy o bobl i fanteisio ar y cymorth hwn er mwyn hwyluso amrywiaeth gynyddol ymysg aelodau awdurdodau.

6.17 Byddai darpariaeth o’r fath yn berthnasol iawn i’r unigolion hynny mewn sectorau o’r boblogaeth sy’n cael eu tangynrychioli mewn llywodraeth leol ar hyn o bryd, ond a allai ymgysylltu pan fydd ymwybyddiaeth ehangach o’r cymorth sydd ar gael ar gyfer costau gofal.

7. Taliadau i Aelodau Awdurdodau Tân ac Achub Cymru

7.1 Yn wyneb gostyngiad parhaus yng nghyllid y sector cyhoeddus mae’r Panel wedi penderfynu na fydd unrhyw gynnydd o wanwyn 2016 ymlaen yn lefel y cyflog sylfaenol i aelodau Awdurdodau Tân ac Achub.

7.2 Dyma’r pwyntiau allweddol sy’n parhau i fod yn sail i benderfyniadau’r Panel ar gyfer rhoi cydnabyddiaeth ariannol i aelodau awdurdodau tân ac achub yn 2016/17:

- Mae gan gadeirydd rôl arweinyddiaeth a dylanwadu yn yr awdurdod, ac atebolrwydd sylweddol iawn, yn enwedig wrth i faterion dadleuol godi sy’n ymwneud â’r gwasanaeth brys. Yn ogystal â chyfarfodydd yr Awdurdod Tân, mae gan bob awdurdod tân ac achub bwyllgorau sy’n cynnwys, mewn gwahanol gyfuniadau; archwilio, rheoli perfformiad, craffu, adnoddau dynol, rheoli adnoddau yn ogystal â grwpiau gorchwyl a gorffen a phaneli disgyblu. Yn ogystal â mynychu chyfarfodydd ffurfiol yr awdurdod a'r pwyllgorau, mae aelodau yn cael eu hannog i ymgymryd â rôl ymgysylltu â'r gymuned, gan gynnwys ymweld â gorsafoedd tân.

- Mae ethos hyfforddi cryf mewn awdurdodau tân ac achub. Disgwylir i aelodau gymryd rhan mewn gweithgareddau hyfforddi a datblygu. Mae rhaglenni sefydlu ar gael, yn ogystal â hyfforddiant arbenigol ar gyfer apeliadau a gwrandawiadau disgyblu.

- Ychwanegir sesiynau hyfforddi’n aml at gyfarfodydd Awdurdod i sicrhau bod hyfforddiant yn hygyrch.

Cyflogau Sylfaenol ac Uwch

7.3 Yn y gorffennol, mae’r Panel wedi penderfynu dylai cydnabyddiaeth ariannol aelodau cyffredin o awdurdod tân ac achub bod yn gyson â chyflog sylfaenol aelod prif gyngor a bod yr ymrwymiad amser sy’n ofynnol yn agosach at 20 diwrnod y flwyddyn. Mae hyn yn parhau i fod yn sail i’w benderfyniad.

7.4 Penderfynodd y Panel dylai cydnabyddiaeth ariannol cadeirydd awdurdod tân ac achub bod yn gyson â rhan o uwch gyflog Band 3 Lefel 1 sy’n rhoi cydnabyddiaeth ariannol i gadeirydd pwyllgor prif gyngor.

7.5 Penderfynodd y Panel y bydd cydnabyddiaeth ariannol dirprwy gadeirydd awdurdod tân ac achub lle mae cyfrifoldeb sylweddol a pharhaus ar lefel uwch yn cael ei chysoni â’r uwch gyflog Band 5.

7.6 Penderfynodd y Panel gall hyd at ddau gadeirydd pwyllgor awdurdod tân ac achub yn cael eu talu.

Felly, mae’r Panel wedi penderfynu:

Penderfyniad 32: Dylai'r cyflog sylfaenol ar gyfer aelodau cyffredin awdurdod tân ac achub fod yn £1,700 (20/156 x £13,300)

Penderfyniad 33: Gall uwch gyflog awdurdod tân ac achub yn cael eu talu i'r gadeirydd, dirprwy gadeirydd a hyd at ddau gadeirydd pwyllgor.

Penderfyniad 34: Dylai'r uwch gyflog ar gyfer cadeirydd awdurdod tân ac achub fod yn £10,400.

Penderfyniad 35: Dylai'r uwch gyflog ar gyfer dirprwy gadeirydd awdurdod tân ac achub gyda chyfrifoldeb uwch parhaol fod yn £5,400.

Penderfyniad 36: Dylai uwch gyflog cadeirydd awdurdod tân ac achub fod yn £5,400

Penderfyniad 37: Ni chaiff aelodau dderbyn mwy nag un uwch gyflog awdurdod tân ac achub.

Penderfyniad 38: Telir uwch gyflog awdurdod tân ac achub yn cynnwys cyflog sylfaenol yr awdurdod tân ac achub.

Penderfyniad 39: Ni chaiff aelodau prif awdurdodau lleol sy'n derbyn uwch gyflog Band 1 neu Fand 2 dderbyn cyflog gan awdurdod tân ac achub arall y maent yn cael eu penodi iddo.

Ad-dalu Costau Teithio, Cynhaliaeth a Gofal pan ar Fusnes Swyddogol

Ad-dalu Costau Milltiroedd

7.7 Mae'r Panel wedi penderfynu na fydd unrhyw newid i'r cyfraddau milltiredd y mae gan aelodau hawl i'w hawlio. Dim ond ad-dalu costau teithio i'w aelodau am gyflawni busnes swyddogol o fewn a/neu'r tu allan i ffiniau'r awdurdod y gall pob awdurdod ei wneud, ar gyfraddau cyfredol Cyllid a Thollau Ei Mawrhydi sef:

45c y filltir	Hyd at 10,000 milltir mewn blwyddyn mewn car
25c y filltir	Mwy na 10,000 milltir mewn blwyddyn mewn car
5c y teithiwr y filltir	Tâl ychwanegol am deithwyr eraill
24c y filltir	Beiciau modur
20c y filltir	Beiciau

7.8 Dylai awdurdodau dalu'r cyfraddau milltiroedd a ragnodir i aelod sydd wedi bod yn deithiwr mewn cerbyd sy'n cael ei yrru gan rywun arall cyn belled ag y bo'r awdurdod yn fodlon fod cost wedi'i gwario gan yr aelod. Mae treuliau teithio a delir i gynghorwyr gan eu hawdurdod lleol wedi'u heithrio o dreth incwm a chyfraniadau yswiriant gwladol.

Ad-dalu Costau Teithio Eraill

7.9 Dim ond wrth gyflwyno derbynebau'n dangos yr union wariant yr ad-delir unrhyw hawliadau eraill am gostau teithio, a bydd yn amodol ar unrhyw ofynion neu gyfyngiadau pellach y gall awdurdod eu pennu. Dylai aelodau geisio dewis y dull mwyaf cost-effeithiol o deithio bob amser.

7.10 Nododd y Panel bod Aelodau ag anableddau, mewn rhai achosion, wedi bod yn amharod i hawlio costau teithio dilys oherwydd ymateb andwyol yn dilyn cyhoeddiad eu costau teithio. Nid yw hyn yn wir am awdurdodau lle mae trefniadau teithio'n cael eu gwneud yn uniongyrchol gan yr awdurdod.

Ad-dalu Costau Cynhaliaeth

£28 y diwrnod	Lwfans dydd am brydau, gan gynnwys brecwast, lle nad oedd wedi'i gynnwys yn y taliad dros nos
£200 y noson	Llundain
£95 y noson	Rhywle arall
£30 y noson	Aros gyda ffrindiau a/neu deulu

7.11 Mae'r cyfraddau hyn yn cydymffurfio â chyfraddau Llywodraeth Cymru. Argymhellir bod llety dros nos yn cael ei archebu a thalu amdano ar ran aelodau gan yr awdurdod perthnasol, felly gall awdurdod bennu ei derfynau rhesymol ei hun ac nid yw'r terfynau sy'n berthnasol pan fo aelod unigol yn hawlio ôl-daliadau am gostau llety dros nos yn berthnasol wedyn.

7.12 Mae'n rhaid i bob awdurdod barhau i dalu costau cynhaliaeth ar gyfer eu haelodau hyd at y cyfraddau uchaf a nodir uchod ar sail hawliadau gyda derbynebau, ac eithrio ar achlysuron lle mae aelodau'n aros gyda ffrindiau a/neu deulu.

7.13 Efallai y bydd achosion lle bydd awdurdod wedi pennu bod costau teithio o fewn ei ffiniau'n daladwy a bod angen ailadrodd y daith ar ddiwrnodau olynol. Lle ei bod yn rhesymol a chost-effeithiol i dalu costau llety dros nos yn hytrach na chostau milltiredd dyddiol dro ar ôl tro, ceir caniatâd i wneud hynny.

7.14 Nid oes angen dyrannu'r gyfradd ddyddiol uchaf (£28 y dydd) rhwng gwahanol brydau, gan fod y gyfradd ddyddiol uchaf ad-daladwy yn cwmpasu cyfnod o 24 awr a gellir ei hawlio am unrhyw bryd os yw hynny'n berthnasol, cyn belled ag y cyflwynir derbynebau gyda hawliad o'r fath.

Ad-dalu Costau Gofal

7.15 Rhaid i bob awdurdod ddarparu ar gyfer ad-dalu costau angenrheidiol i ofalu am blant ac oedolion dibynnol ac ar gyfer anghenion cymorth personol (a ddarperir gan ofalwyr anffurfiol neu ffurfiol) hyd at uchafswm o £403 y mis. Dim ond pan fydd y gofalwr yn dangos derbynebau y gwneir ad-daliadau. (Gweler Penderfyniadau 8 & 9).

7.16 Bwriad ad-dalu costau lwfans gofal yw galluogi unrhyw unigolyn y byddai ei allu i gymryd rhan fel aelod o awdurdod yn cael ei gyfyngu gan ei gyfrifoldebau fel gofalwr neu ei anghenion gofal neu gymorth personol. Mae’r Panel yn cydnabod bod rhywfaint o sensitifrwydd yn ymwneud â chyhoeddi’r costau dilys hyn. Fodd bynnag, mae’r Panel yn cymell awdurdodau i annog mwy o bobl i fanteisio ar y cymorth hwn er mwyn hwyluso amrywiaeth gynyddol ymysg aelodau awdurdodau.

7.17 Byddai darpariaeth o’r fath yn berthnasol iawn i’r unigolion hynny mewn sectorau o’r boblogaeth sy’n cael eu tangynrychioli mewn llywodraeth leol ar hyn o bryd, ond a allai ymgysylltu pan fydd ymwybyddiaeth ehangach o’r cymorth sydd ar gael ar gyfer costau gofal.

8. Taliadau i Aelodau Cyfetholedig Prif Gynghorau, Awdurdodau Parciau Cenedlaethol ac Awdurdodau Tân ac Achub[11]

8.1 Mae'r Panel wedi penderfynu bod ffi dyddiol/am hanner diwrnod yn ddull priodol o gydnabod y rôl bwysig a gyflawnir gan aelodau cyfetholedig awdurdodau. Mae lefel y taliadau yn gyfwerth â'r cyfraddau dyddiol cyfredol ar gyfer cadeiryddion ac aelodau cyrff Band 2 a noddir gan Lywodraeth Cymru. Nodir gan y Panel nid oes cynnydd wedi bod yn y lefelau tâl hyn i'r fath cyrff ers 2010.

8.2 Gallai prif gynghorau, awdurdodau parciau cenedlaethol ac awdurdodau tân ac achub benderfynu ar nifer mwyaf y dyddiau mewn unrhyw un flwyddyn y gallai aelodau cyfetholedig gael eu talu amdanynt.

8.3 Nodir y penderfyniadau diwygiedig isod:

Penderfyniad 40: Mae'n rhaid i brif gynghorau, APC ac ATA dalu'r ffioedd canlynol i aelodau cyfetholedig (tabl 4) (sydd â hawliau pleidleisio)

Tabl 4: Ffioedd ar gyfer aelodau cyfetholedig (sydd â hawliau pleidleisio)

Cadeiryddion pwyllgorau safonau a phwyllgorau archwilio	£256 (4 awr a throsodd) £128 (hyd at 4 awr)
Aelodau cyffredin o bwyllgorau safonau sydd hefyd yn cadeirio pwyllgorau safonau ar gyfer cynghorau cymuned a thref.	£226 ffi ddyddiol (4 awr a throsodd) £113 (hyd at 4 awr)
Aelodau cyffredin pwyllgorau safonau; pwyllgor craffu addysg; pwyllgor craffu troseddau ac anhrefn a phwyllgor archwilio	£198 (4 awr a throsodd) £99 (hyd at 4 awr)

Penderfyniad 41: Mae amser rhesymol i baratoi cyn cyfarfodydd yn gymwys i'w gynnwys mewn hawliadau a wneir gan aelodau cyfetholedig – gall swyddog priodol benderfynu faint cyn y cyfarfod.

Penderfyniad 42: Gellir cynnwys amser teithio i'r cyfarfod ac oddi yno yn yr hawliadau am daliadau a wneir gan aelodau cyfetholedig (hyd at uchafswm y gyfradd ddyddiol).

[11] Nid yw'r adran hon yn berthnasol i aelodau cyfetholedig cynghorau tref a chymuned.

Penderfyniad 43: Gall y swyddog priodol yn yr awdurdod bennu ymlaen llaw a yw cyfarfod wedi'i drefnu ar gyfer diwrnod llawn a thelir ffi ar sail y penderfyniad hwn, hyd yn oed os yw'r cyfarfod yn gorffen cyn diwedd pedair awr.

Penderfyniad 44: Mae cyfarfodydd sy'n gymwys am daliad ffi yn cynnwys pwyllgorau a gweithgorau eraill (gan gynnwys grwpiau gorchwyl a gorffen), cyfarfodydd rhagarweiniol gyda swyddogion, hyfforddiant a phresenoldeb mewn cynadleddau neu unrhyw gyfarfod ffurfiol arall y mae gofyn i aelodau cyfetholedig eu mynychu.

Ad-dalu Costau Teithio, Cynhaliaeth a Gofal pan ar Fusnes Swyddogol

Ad-dalu Costau Milltiroedd

8.4 Mae'r Panel wedi penderfynu na fydd unrhyw newid i'r cyfraddau milltiredd y mae gan aelodau hawl i'w hawlio. Dim ond ad-dalu costau teithio i'w aelodau am gyflawni busnes swyddogol o fewn a/neu'r tu allan i ffiniau'r awdurdod y gall pob awdurdod ei wneud, ar gyfraddau cyfredol Cyllid a Thollau Ei Mawrhydi sef:

45c y filltir	Hyd at 10,000 milltir mewn blwyddyn mewn car
25c y filltir	Mwy na 10,000 milltir mewn blwyddyn mewn car
5c y teithiwr y filltir	Tâl ychwanegol am deithwyr eraill
24c y filltir	Beiciau modur
20c y filltir	Beiciau

8.5 Dylai awdurdodau dalu'r cyfraddau milltiroedd a ragnodir i aelod sydd wedi bod yn deithiwr mewn cerbyd sy'n cael ei yrru gan rywun arall cyn belled ag y bo'r awdurdod yn fodlon fod cost wedi'i gwario gan yr aelod. Mae treuliau teithio a delir i gynghorwyr gan eu hawdurdod lleol wedi'u heithrio o dreth incwm a chyfraniadau yswiriant gwladol.

Ad-dalu Costau Teithio Eraill

8.6 Dim ond wrth gyflwyno derbynebau'n dangos yr union wariant yr ad-delir unrhyw hawliadau eraill am gostau teithio, a bydd yn amodol ar unrhyw ofynion neu gyfyngiadau pellach y gall awdurdod eu pennu. Dylai aelodau geisio dewis y dull mwyaf cost-effeithiol o deithio bob amser.

8.7 Nododd y Panel bod Aelodau ag anableddau, mewn rhai achosion, wedi bod yn amharod i hawlio costau teithio dilys oherwydd ymateb andwyol yn dilyn cyhoeddiad eu costau teithio. Nid yw hyn yn wir am awdurdodau lle mae trefniadau teithio'n cael eu gwneud yn uniongyrchol gan yr awdurdod.

Ad-dalu Costau Cynhaliaeth

£28 y diwrnod	Lwfans dydd am brydau, gan gynnwys brecwast, lle nad oedd wedi'i gynnwys yn y taliad dros nos
£200 y noson	Llundain
£95 y noson	Rhywle arall
£30 y noson	Aros gyda ffrindiau a/neu deulu

8.8 Mae'r cyfraddau hyn yn cydymffurfio â chyfraddau Llywodraeth Cymru. Argymhellir bod llety dros nos yn cael ei archebu a thalu amdano ar ran aelodau gan yr awdurdod perthnasol, felly gall awdurdod bennu ei derfynau rhesymol ei hun ac nid yw'r terfynau sy'n berthnasol pan fo aelod unigol yn hawlio ôl-daliadau am gostau llety dros nos yn berthnasol wedyn.

8.9 Mae'n rhaid i bob awdurdod barhau i dalu costau cynhaliaeth ar gyfer eu haelodau hyd at y cyfraddau uchaf a nodir uchod ar sail hawliadau gyda derbynebau, ac eithrio ar achlysuron lle mae aelodau'n aros gyda ffrindiau a/neu deulu.

8.10 Efallai y bydd achosion lle bydd awdurdod wedi pennu bod costau teithio o fewn ei ffiniau'n daladwy a bod angen ailadrodd y daith ar ddiwrnodau olynol. Lle ei bod yn rhesymol a chost-effeithiol i dalu costau llety dros nos yn hytrach na chostau milltiredd dyddiol dro ar ôl tro, ceir caniatâd i wneud hynny.

8.11 Nid oes angen dyrannu'r gyfradd ddyddiol uchaf (£28 y dydd) rhwng gwahanol brydau, gan fod y gyfradd ddyddiol uchaf ad-daladwy yn cwmpasu cyfnod o 24 awr a gellir ei hawlio am unrhyw bryd os yw hynny'n berthnasol, cyn belled ag y cyflwynir derbynebau gyda hawliad o'r fath.

Ad-dalu Costau Gofal

8.12 Rhaid i bob awdurdod ddarparu ar gyfer ad-dalu costau angenrheidiol i ofalu am blant ac oedolion dibynnol ac ar gyfer anghenion cymorth personol (a ddarperir gan ofalwyr anffurfiol neu ffurfiol) hyd at uchafswm o £403 y mis. Dim ond pan fydd y gofalwr yn dangos derbynebau y gwneir ad-daliadau. (Gweler Penderfyniadau 8 & 9).

8.13 Bwriad ad-dalu costau lwfans gofal yw galluogi unrhyw unigolyn y byddai ei allu i gymryd rhan fel aelod o awdurdod yn cael ei gyfyngu gan ei gyfrifoldebau fel gofalwr neu ei anghenion ar gyfer gofal neu gymorth personol. Mae'r Panel yn cydnabod bod rhywfaint o sensitifrwydd yn ymwneud â chyhoeddi'r costau dilys hyn. Fodd bynnag, mae'r Panel yn cymell awdurdodau i annog mwy o bobl i fanteisio ar y cymorth hwn er mwyn hwyluso amrywiaeth gynyddol ymysg aelodau awdurdodau.

8.14 Byddai darpariaeth o'r fath yn berthnasol iawn i'r unigolion hynny mewn

sectorau o’r boblogaeth sy’n cael eu tangynrychioli mewn llywodraeth leol ar hyn o bryd , ond a allai ymgysylltu pan fydd ymwybyddiaeth ehangach o’r cymorth sydd ar gael ar gyfer costau gofal.

9. Uwch Gyflogau Penodol neu Ychwanegol

9.1 Mae'r Panel wedi caniatáu ar gyfer mwy o hyblygrwydd drwy ganiatáu i awdurdodau wneud cais am uwch gyflogau penodol neu ychwanegol nad ydynt o fewn y Fframwaith Cydnabyddiaeth Ariannol cyfredol, neu na ellir darparu ar eu cyfer o fewn yr uchafswm o uwch gyflogau sy'n berthnasol i'r awdurdod.

Penderfyniad 45: Mae'r Panel wedi penderfynu cyflwyno darpariaeth i uwch gyflogau penodol neu ychwanegol sy ddim yn cael eu cynnwys o fewn y Fframwaith Cydnabyddiaeth Ariannol presennol.

9.2 Cyhoeddwyd canllawiau i awdurdodau lleol ar y broses ymgeisio yn Ebrill 2014 ac fe'u cynhwyswyd yn yr egwyddorion canlynol.

a. Ni all cyfanswm yr uwch gyflogau fod yn fwy na phum deg y cant[12] o'r aelodaeth (mae hyn yn gymwys i brif gynghorau; bydd cyfyngiadau gwahanol yn gymwys i Awdurdodau Parciau Cenedlaethol ac Awdurdodau Tân ac Achub).

b. Bydd yn rhaid i'r awdurdod yn ei gyfanrwydd gymeradwyo ceisiadau (ni ellir dirprwyo hyn) cyn cael ei gyflwyno i'r Panel.

c. Mae'n rhaid cael tystiolaeth glir bod gan y swydd/swyddi gyfrifoldeb ychwanegol a ddangosir gan ddisgrifiad o'r rôl, ei swyddogaeth a'i hyd.

ch. Bydd yn rhaid i bob cais ddangos yr amserlen ar gyfer adolygiad ffurfiol o'r rôl i'w hystyried gan yr awdurdod yn ei gyfanrwydd.

[12] Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011, adran 142 (5) Ni chaiff y gyfran a bennir gan y Panel yn unol ag is-adran (4) fod yn fwy na hanner cant y cant oni fydd cydsyniad Gweinidogion Cymru wedi ei sicrhau.

10. Taliadau i Aelodau Cynghorau Tref a Chymuned

10.1 Mae’r Panel wedi cael cyfrifoldeb dros gydnabyddiaeth ariannol Cynghorau Tref a Chymuned ers i’r Mesur 2011 dod i rym, a’i benderfyniad cyntaf ar gyfer yr aelodau hynny daeth i rym yn y flwyddyn ariannol 2013/2014.

10.2 Mae penderfyniadau 46 i 54 yn bwerau caniataol, pob un ohonynt sy’n gofyn am benderfyniad ffurfiol gan bob cyngor cymuned neu dref. Pan fydd cyngor cymuned neu dref yn gwneud penderfyniad o’r fath, rhaid iddo fod yn gymwys i bob un o’i aelodau ar y lefelau a bennir gan y Panel. Gall aelod unigol gymryd penderfyniad personol i ddewis peidio â derbyn rhan o’r hawl neu’r holl hawl i dderbyn unrhyw un o’r lwfansau hyn trwy hysbysu swyddog priodol y cyngor yn ysgrifenedig.

10.3 Mae’r Panel wedi gwneud ymdrechion sylweddol i ymgynghori â’r 735 o Gynghorau Tref a Chymuned yng Nghymru dros y tair blynedd diwethaf gyda llwyddiant cyfyngedig. Fe gafodd ei arolwg yn 2014 cyfradd ymateb o ddim ond 11.5%. Mae aelodau o’r Panel wedi ymchwilio gwefannau cynghorau ac wedi mynychu cynadleddau Un Llais Cymru er mwyn ymgysylltu ag aelodau. Ar hyn o bryd mae Un Llais Cymru yn gwneud arolwg pellach ar ran y Panel.

Costau a Threuliau

10.4 Er mwyn ad-dalu aelodau Cynghorau Tref a Chymuned ar gyfer y costau a threuliau sy’n gysylltiedig â chyflawni’u dyletswyddau, mae’r Panel wedi penderfynu dylai cynghorau cael yr awdurdod i wneud taliadau i bob aelod. Mae’n bosib bydd y taliadau hyn yn drethadwy – mae hyn yn fater i bob aelod unigol gadarnhau gyda’u swyddfa dreth.

Penderfyniad 46: Mae gan gynghorau cymuned a thref yr awdurdod i dalu hyd at £100 y flwyddyn i’w haelodau am gostau a gaiff eu gwario yn sgil defnyddio’r ffôn, technoleg gwybodaeth, defnyddiau traul ac ati.

Rolau Uwch

10.5 Mae’r Panel yn cydnabod y gall rolau aelodau penodol o fewn y cynghorau tref a chymuned mwyaf, er enghraifft cadeirydd y cyngor neu gadeirydd pwyllgor, gynnwys mwy o gyfrifoldeb. Felly, mae’r Panel wedi penderfynu dylai cynghorau cael yr awdurdod i dalu hyd at dri taliad cyfrifoldeb i rolau penodol.

Penderfyniad 47: Mae gan gynghorau cymuned a thref yr awdurdod i wneud taliad ychwanegol o hyd at £500 y flwyddyn i hyd at 3 aelod mewn cydnabyddiaeth o gyfrifoldebau penodol.

Lwfans Dinesig

10.6 Yn cydnabod bod rhai meiri a chadeiryddion cynghorau tref a chymuned a’u dirprwyon yn weithgar iawn yn ystod eu blwyddyn yn y swydd (efallai mwy weithgar mewn rhai ffordd na meiri a chadeiryddion prif gynghorau eu hardaloedd), mae’r Panel wedi penderfynu bod gan gynghorau tref a chymuned yr awdurdod i dalu lwfans ar gyfer y rolau hyn.

Penderfyniad 48: Mae gan gynghorau cymuned a thref yr awdurdod i ddarparu lwfans dinesig i faer/gadeirydd a dirprwy faer/gadeirydd y cyngor, sef swm sy’n briodol yn eu tyb nhw i gyflawni swyddogaethau’r swydd honno.

Ad-dalu costau teithio a chynhaliaeth ar gyfer dyletswyddau a gymeradwywyd

10.7 Mae’r Panel wedi penderfynu newid y trefniadau lle y gall cynghorau tref a chymuned ad-dalu costau teithio i’w haelodau ar gyfer dyletswyddau a gymeradwywyd y tu fewn ac y tu allan i ffin y cyngor. (Ynghynt, roedd gan gynghorau tref a chymuned yr awdurdod i ad-dalu costau teithio ar gyfer dyletswyddau a gymeradwywyd y tu allan i ardal y cyngor).

Ad-dalu milltiroedd

Penderfyniad 49: Mae gan gynghorau cymuned a thref yr awdurdod i dalu costau teithio pob aelod ar gyfer mynychu dyletswyddau cymeradwy y tu fewn ac y tu allan i ardal y cyngor.[13] Rhaid i daliadau o’r fath fod yn gostau gwirioneddol teithio ar gludiant cyhoeddus neu lwfansau milltiroedd Cyllid a Thollau Ei Mawrhydi fel y nodir isod:

- **45c y filltir - hyd at 10,000 o filltiroedd**
- **25c y filltir - dros 10,000 o filltiroedd**
- **5c y teithiwr y filltir – tâl atodol ar gyfer cludo teithwyr**
- **24c y filltir – beiciau modur**
- **20c y filltir – beiciau**

[13] Dylai awdurdodau dalu milltiroedd ar y cyfraddau a ragnodir i aelod sydd wedi bod yn deithiwr mewn cerbyd sy'n cael ei yrru gan rywun arall cyn belled ag y bo'r awdurdod yn fodlon fod cost wedi'i gwario gan yr aelod.

Ad-dalu costau teithio eraill

10.8 Ad-dalir pob cais arall am gostau teithio dim ond ar sail derbynebau a gyflwynir yn dangos y cost go iawn. Bydd ceisiadau yn ddarostyngedig i ofynion a chyfyngiadau y cyngor. Dylai aelodau fod yn ymwybodol o ddewis y dull mwyaf cost effeithiol o deithio.

Ad-dalu cynhaliaeth ar gyfer mynychu dyletswyddau a gymeradwywyd

Penderfyniad 50: Mae gan gynghorau cymuned a thref yr awdurdod i ad-dalu treuliau cynhaliaeth i'w haelodau ar gyfer mynychu dyletswyddau cymeradwy y tu allan i ardal y cyngor ar y cyfraddau uchaf a nodir isod, ar sail hawliadau gyda derbynebau:

- **lwfans o £28 y diwrnod ar gyfer prydau bwyd, gan gynnwys brecwast pan na fydd wedi'i gynnwys.**
- **£200 - Llundain dros nos.**
- **£95 - rhywle arall dros nos.**
- **£30 - aros gyda ffrindiau a/neu deulu dros nos.**

Ad-dalu cynhaliaeth

Penderfyniad 51: Mae gan gynghorau cymuned a thref yr awdurdod i dalu Lwfans Mynychu i bob un o'u haelodau am fynychu dyletswyddau cymeradwy y tu allan i ardal y cyngor fel a ganlyn;

- **£16.23 am gyfnod o hyd at 4 awr.**
- **£32.46 am gyfnod sy'n fwy na 4 awr ond sy'n llai na 24 awr.**

Penderfyniad 52: Mae gan gynghorau cymuned a thref yr awdurdod i dalu Lwfans Colled Ariannol i bob aelod sydd wedi cael colled wirioneddol o'r fath ar gyfer mynychu dyletswyddau cymeradwy y tu allan i ardal y canlynol fel a ganlyn:

- **£30.05 am gyfnod o hyd at 4 awr.**
- **£60.11 am gyfnod sy'n fwy na 4 awr ond sy'n llai na 24 awr.**
- **£60.11 ac unrhyw swm sy'n daladwy fel sy'n briodol am gyfnod o dros 24 awr.**

Mae cynghorwyr yn gymwys am naill ai lwfans mynychu neu lwfans colled ariannol, ond nid y ddau ar gyfer yr un dyletswydd a gymeradwywyd.

Lwfans Gofal

10.9 Er mwyn mynd i'r afael â chyfranogiad democratiaeth ac amrywiaeth, mae'r Panel wedi penderfynu i ganiatáu taliadau i aelodau ar gyfer gofal plant dibynnol ac eraill tra'n mynychu cyfarfodydd a dyletswyddau eraill a gymeradwywyd.

Penderfyniad 53: Mae gan gynghorau cymuned a thref yr awdurdod i dalu costau angenrheidiol i ofalu am blant ac oedolion dibynnol (a ddarperir gan ofalwyr anffurfiol neu ffurfiol) hyd at uchafswm o £403 y mis. Dim ond wrth weld derbynebau y darparwr gofal y gwneir ad-daliadau.

Penderfyniad 54: Rhaid i bob awdurdod ddarparu ar gyfer ad-dalu costau angenrheidiol anghenion gofal personol (a ddarperir gan ofalwyr anffurfiol neu ffurfiol) hyd at uchafswm o £403 y mis.
Dim ond wrth weld derbynebau y darparwr gofal y gwneir ad-daliadau.

Gofynion Cyhoeddusrwydd

10.10 Mae gofyniad ar gynghorau tref a chymuned i gyhoeddi manylion pob taliad a gwneir i aelodau unigol. Mae'n rhaid cyhoeddi'r wybodaeth hon (er enghraifft, ar wefan y cyngor) a'i hanfon i'r Panel trwy e-bost neu bost erbyn 30 Medi fan bellaf yn dilyn diwedd y flwyddyn y mae'r taliadau yn ymwneud â hi. Mae'r Panel yn nodi â phryder nid yw nifer o'r cynghorau wedi cydymffurfio a'r gofynion hyn ac yn tynnu sylw at y gofynion yn Atodiad 4.

Y taliadau yw:

- Taliadau ar gyfer costau mewn perthynas â defnyddio ffôn, technoleg gwybodaeth, defnyddiau traul, ac ati.
- Taliadau cyfrifoldeb
- Lwfansau i faer/gadeirydd a dirprwy faer/gadeirydd.
- Lwfans Presenoldeb
- Lwfans Colled Ariannol
- Taliadau ar gyfer costau mewn perthynas â theithio a chynhaliaeth
- Lwfans gofal

11. Cyflogau Penaethiaid Gwasanaeth Taledig Prif Gynghorau ac Awdurdodau Tân ac Achub a Phrif Swyddogion y Brif Gynghorau

11.1 Diwygiodd Adran 63 Deddf Llywodraeth Leol (Democratiaeth) (Cymru) 2013 Fesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 drwy fewnosod adran 143A. Mae hyn yn galluogi'r Panel i lunio barn ar unrhyw beth yn Natganiadau Polisi Tâl yr awdurdodau hyn sy'n ymwneud â chyflog Pennaeth y Gwasanaeth Taledig (y Prif Weithredwr neu'r Prif Swyddog Tân fel arfer). Mae Adran 39 Deddf Llywodraeth Leol (Cymru) 2015 bellach wedi diwygio'r Mesur yn ymestyn y swyddogaeth hyn i gynnwys Prif Swyddogion y Brif Gynghorau.

11.2 Cyhoeddodd Llywodraeth Cymru ganllawiau diwygiedig i'r Panel y gellir eu gweld yn Atodiad 6. Mae hyn yn gosod y sail sy'n galluogi'r Panel i gyflawni'r swyddogaeth a gynhwysir yn y ddeddfwriaeth.

11.3 Swyddogaethau'r Panel yn eu hanfod a'r gofynion ar awdurdodau a sefydlwyd gan y ddeddfwriaeth a'r canllawiau dilynol yw:

a) Os yw Prif Gyngor yn bwriadu newid cyflog Pennaeth y Gwasanaeth Taledig neu Brif Swyddog, neu os yw Awdurdod Tân ac Achub yn bwriadu newid cyflog Pennaeth y Gwasanaeth Taledig rhaid iddynt ymgynghori â'r Panel oni bai bod y newid yn cyd-fynd â newidiadau a gymhwysir at swyddogion eraill yr awdurdod (pe bai'r newid yn gynnydd neu ostyngiad). Mae cyflog yn cynnwys taliadau o dan gontract am wasanaethau, yn ogystal â thaliadau cyflog o dan gontract cyflogaeth.

b) Rhaid i'r awdurdod roi sylw i argymhelliad/ion y Panel wrth wneud ei benderfyniad.

c) Caiff y Panel ofyn am unrhyw wybodaeth y mae'n ystyried sy'n angenrheidiol i ddod i gasgliad a chyflwyno argymhelliad. Mae'n rhaid i'r awdurdod ddarparu'r wybodaeth a geisir gan y Panel.

d) Caiff y Panel gyhoeddi unrhyw argymhelliad y mae'n ei wneud. Y bwriad yw, er budd tryloywder, y bydd fel arfer yn gwneud hynny.

e) Gallai argymhelliad/argymhellion y Panel:

- gymeradwyo cynnig yr awdurdod
- mynegi pryderon am y cynnig
- argymell amrywiadau i'r cynnig

ar yr amod bod y rhain yn cydymffurfio ag unrhyw ganllawiau a gyhoeddir gan Lywodraeth Cymru.

11.4 Mae gan y Panel bŵer cyffredinol hefyd i adolygu Datganiadau ar Bolisïau Tâl Awdurdodau i'r graddau y maent yn ymwneud â thâl Penaethiaid Gwasanaeth Taledig a Phrif Swyddogion.

11.5 Mae'n bwysig nodi na fydd y Panel yn penderfynu beth fydd Pennaeth Gwasanaeth Taledig na’r Prif Swyddogion unigol yn ei dderbyn.

11.6 Mae'r Panel yn ymwybodol iawn bod y swyddogaeth ychwanegol hon yn wahanol iawn i'w cyfrifoldebau statudol mewn perthynas â chydnabyddiaeth ariannol aelodau. Ond bydd yn sicrhau ei fod yn ymgymryd â'r rôl hon drwy fod yn glir ac yn agored, gan ystyried yr holl ffactorau perthnasol mewn perthynas ag achosion unigol penodol. Annogir awdurdodau i ymgynghori â’r Panel yn gynnar yn ei broses gwneud penderfyniad ar y materion hyn. Bydd hyn yn galluogi’r Panel i ymateb mewn modd amserol.

11.7 Bydd Adroddiadau Blynyddol yn y dyfodol yn parhau i gynnwys gwybodaeth briodol am unrhyw argymhelliad/argymhellion a wnaed gan y Panel mewn perthynas â'r swyddogaeth hon yn ystod y flwyddyn flaenorol.

12. Cydymffurfiaeth â Gofynion y Panel

Cylch Gwaith y Panel dan y Mesur

12.1 Mae Adran 153 o'r Mesur yn galluogi'r Panel i'w gwneud yn ofynnol i awdurdod perthnasol[14] gydymffurfio â'r gofynion a osodir arno gan Adroddiadau Blynyddol y Panel ac yn galluogi'r Panel i fonitro sut mae awdurdodau perthnasol yn cydymffurfio â phenderfyniadau'r Panel.

12.2 Rhaid i awdurdod perthnasol weithredu penderfyniadau'r Panel yn yr adroddiad hwn o ddyddiad ei gyfarfod blynyddol.

Monitro Cydymffurfiaeth

12.3 Bydd y Panel yn monitro sut y mae awdurdodau perthnasol yn cydymffurfio â'r penderfyniadau yn yr Adroddiad Blynyddol hwn trwy ystyried y gofynion canlynol:

(i) Mae'n rhaid i awdurdod perthnasol gynnal **Rhestr flynyddol o Gydnabyddiaeth Ariannol Aelodau** (Rheoliadau 4 a 5 Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol). Mae canllawiau yn Atodiad 3 yn nodi'r hyn y mae'n rhaid ei gynnwys yn y Rhestr.

(ii) Mae'n rhaid i awdurdod perthnasol wneud trefniadau ar gyfer cyhoeddi'r Rhestr yn ardal yr awdurdod (Rheoliad 46 Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol) ac anfon y Rhestr at y Panel cyn gynted ag y bo'n ymarferol a dim hwyrach na 31 Gorffennaf o'r flwyddyn y mae'n berthnasol iddi. Mae Atodiad 4 yn cynnwys rhagor o fanylion am y gofynion cyhoeddusrwydd.

(iii) Rhaid hysbysu'r Panel am unrhyw ddiwygiadau a wneir i'r Rhestr yn ystod y flwyddyn cyn gynted â phosibl wedi i'r diwygiad cael ei wneud.

Noder: Nid yw'r gofynion uchod yn berthnasol i gynghorau cymuned a thref ar hyn o bryd. Mae'r paragraff isod yn berthnasol i bob awdurdod.

(iv) Rhaid i'r awdurdod perthnasol wneud trefniadau i gyhoeddi o fewn ardal yr awdurdod, y cyfanswm a dalwyd i bob aelod ac aelod cyfetholedig o safbwynt cyflog (sylfaenol, uwch a dinesig), lwfansau, ffioedd ac ad-daliadau (yn unol ag Atodiad 4 – sy'n nodi'r cynnwys y mae'n rhaid ei gynnwys yn y Gofynion Cyhoeddusrwydd) cyn gynted ag y bo'n ymarferol bosibl a dim hwyrach na 30 Medi ar ôl diwedd y flwyddyn y mae'n ymwneud â hi. Rhaid iddo gael ei gyflwyno i'r Panel heb fod yn hwyrach na'r dyddiad hwn.

[14] Dehongliad o "Awdurdod Perthnasol" yn ôl Rheoliadau Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol (IRPW), Rhan 1, 'Dehongliad'.

Atodiad 1: Penderfyniadau'r Panel ar gyfer 2016/17

1. Bydd y cyflog sylfaenol yn 2016/17 ar gyfer aelodau etholedig y prif gynghorau'n aros yn £13,300.

2. Mae'r Panel wedi penderfynu y bydd lefelau uwch gyflog 2016/17 ar gyfer aelodau prif gynghorau bod fel y nodir yn nhabl 2.

3. Mae'r Panel wedi penderfynu bod cyflogau dinesig (lle y'u telir) ar y lefelau canlynol yn daladwy (Tabl 3) a byddant yn cael eu cymhwyso gan awdurdodau fel yr ystyriant yn briodol, gan ystyried llwythi gwaith a chyfrifoldebau disgwyliedig.

4. Mae'r Panel wedi penderfynu y bydd yn rhaid i aelod llywyddol, os penodwyd un ac os yw'n cael cydnabyddiaeth ariannol, gael ei dalu ar lefel uwch gyflog Band 3, lefel un, sef £22,000. Bydd y swydd hon yn cyfrif tuag at y cap.

5. Mae'r Panel wedi penderfynu na fydd swydd dirprwy aelod llywyddol yn derbyn cydnabyddiaeth ariannol.

6. Mae'r Panel wedi penderfynu y dylai pob awdurdod sicrhau, drwy ei Bwyllgor Gwasanaethau Democrataidd, bod ei holl aelodau'n cael cymaint o gymorth ag sydd angen i'w galluogi i gyflawni eu dyletswyddau'n effeithiol. Dylid darparu cyfleusterau ffôn ac e-bost digonol i bob aelod etholedig, a mynediad electronig at wybodaeth briodol.

7. Mae'r Panel wedi penderfynu y dylid darparu cymorth o'r fath heb gostau i'r aelod unigol. Ni ellir gwneud didyniadau o gyflogau aelodau gan yr awdurdod priodol fel cyfraniad at y costau cymorth y mae'r awdurdod wedi eu penderfynu'n angenrheidiol ar gyfer effeithlonrwydd a/neu effeithiolrwydd aelodau.

8. Rhaid i bob awdurdod ddarparu ar gyfer ad-dalu costau angenrheidiol i ofalu am blant ac oedolion dibynnol (a ddarperir gan ofalwyr anffurfiol neu ffurfiol) hyd at uchafswm o £403 y mis. Dim ond wrth weld derbynebau y darparwr gofal y gwneir ad-daliadau.

9. Rhaid i bob awdurdod ddarparu ar gyfer ad-dalu costau angenrheidiol anghenion gofal personol (a ddarperir gan ofalwyr anffurfiol neu ffurfiol) hyd at uchafswm o £403 y mis. Dim ond wrth weld derbynebau y darparwr gofal y gwneir ad-daliadau.

10. Mae gan aelod hawl i gadw cyflog sylfaenol pan fydd yn cymryd Absenoldeb Teuluol o dan y rheoliadau, beth bynnag yw'r cofnod presenoldeb yn syth cyn cychwyn yr Absenoldeb Teuluol.

11. Pan fydd uwch ddeiliad cyflog yn gymwys i gael Absenoldeb Teuluol, bydd yn gallu parhau i dderbyn y cyflog drwy gydol yr absenoldeb.

12. Mater i'r awdurdod yw penderfynu penodi dirprwy ai peidio. Bydd yr aelod sy'n dirprwyo ar ran uwch ddeiliad cyflog sy'n cymryd Absenoldeb Teuluol yn gymwys i gael cyflog uwch os yw'r awdurdod yn penderfynu hynny.

13. Os yw talu i'r dirprwy yn golygu bod yr awdurdod yn talu mwy na'r uchafswm o uwch gyflogau sy'n ymwneud ag e, fel y nodir yn Adroddiad Blynyddol y Panel, caniateir ychwanegiad i'r uchafswm tra bydd y dirprwy yn y swydd. Ni all Cynghorau Ynys Môn na Merthyr Tudful wneud hyn, fodd bynnag, pe byddai'n golygu bod nifer yr uwch gyflogau yn fwy na hanner cant y cant o aelodaeth y Cyngor. Byddai angen cymeradwyaeth benodol gan Weinidogion Cymru yn yr achos hynny.

14. Pan fydd awdurdod cyngor yn cytuno ar ddirprwy ar gyfer Absenoldeb Teuluol, rhaid hysbysu'r Panel o'r manylion o fewn 14 diwrnod o ddyddiad y penderfyniad. Mae hyn yn cynnwys manylion y swydd benodol ac am ba hyd y penodwyd y dirprwy.

15. Rhaid diwygio'r atodlen cydnabyddiaeth ariannol y cyngor er mwyn adlewyrchu goblygiadau'r Absenoldeb Teuluol.

16. Mae cadeirydd Cyd-bwyllgor Trosolwg a Chraffu yn gymwys am gyflog sy'n gyfwerth â'r rhan o uwch gyflog Band 3 Lefel 2 sy'n rhoi cydnabyddiaeth ariannol i gadeirydd pwyllgor prif awdurdod ar (£6,700).

17. Mewn achosion lle mae'r cadeirydd eisoes yn derbyn uwch gyflog ar gyfer rôl Band 3, 4 neu 5, bydd y taliad ar £3,350.

18. Mae cadeirydd is-bwyllgor Cyd-bwyllgor Trosolwg a Chraffu yn gymwys am gyflog ar £1,675.

19. Mewn achosion lle mae cadeirydd yr is-bwyllgor eisoes yn derbyn uwch gyflog ar gyfer rôl Band 3, 4 neu 5, bydd y taliad ar £837.

20. Bydd taliadau i gadeiryddion is-bwyllgorau gorchwyl a gorffen ar sail pro rata am gyfnod y dasg.

21. Mae taliadau a wneir i gadeirydd Cyd-bwyllgor Trosolwg a Chraffu neu gadeirydd is-bwyllgor Cyd-bwyllgor Trosolwg a Chraffu yn ychwanegol at y gyfran uchaf o aelodaeth yr awdurdod sy'n gymwys am uwch gyflog. Dylid nodi fod y terfyn statudol o uchafswm o 50% o aelodaeth cyngor yn derbyn uwch gyflog yn gymwys (adran 142(5) o'r Mesur).

22. Nid yw dirprwy gadeirydd Cyd-bwyllgor Trosolwg a Chraffu yn gymwys am daliad.

23. Nid yw aelodau cyfetholedig o Gyd-bwyllgor Trosolwg a Chraffu neu is-bwyllgor yn gymwys i dderbyn ffi aelod cyfetholedig, oni bai eu bod wedi'u penodi gan awdurdod o dan Adran 144(5) y Mesur.

24. Bydd yr hawl i ymuno â Chynllun Pensiwn Llywodraeth Leol yn gymwys i holl aelodau etholedig cymwys prif gynghorau.

25. Dylai’r cyflog sylfaenol ar gyfer aelodau cyffredin awdurdod Parc Cenedlaethol fod yn £3,600 (42/156 x £13,300)

26. Gall uwch gyflog awdurdod Parc Cenedlaethol yn cael eu talu i’r gadeirydd, dirprwy gadeirydd a hyd at ddau gadeirydd pwyllgor.

27. Dylai’r uwch gyflog ar gyfer cadeirydd awdurdod Parc Cenedlaethol fod yn £12,300 (£3,600 + £8,700)

28. Gellir talu uwch gyflog ar gyfer dirprwy gadeirydd a chadeiryddion pwyllgorau awdurdodau Parciau Cenedlaethol ar un o’r lefelau canlynol, i’w pennu gan yr awdurdod i adlewyrchu’r cyfrifoldeb priodol:
£7,300 neu £6,000

29. Ni chaiff aelodau dderbyn mwy nag un uwch gyflog awdurdod Parc Cenedlaethol.

30. Telir uwch gyflog awdurdod Parc Cenedlaethol yn cynnwys cyflog sylfaenol yr awdurdod Parc Cenedlaethol.

31. Ni chaiff aelodau prif awdurdodau lleol sy’n derbyn uwch gyflog Band 1 neu Fand 2 dderbyn cyflog gan unrhyw awdurdod Parc Cenedlaethol arall y maent yn cael eu penodi iddo.

32. Dylai’r cyflog sylfaenol ar gyfer aelodau cyffredin awdurdod tân ac achub fod yn £1,700 (20/156 x £13,300)

33. Gall uwch gyflog awdurdod tân ac achub yn cael eu talu i’r gadeirydd, dirprwy gadeirydd a hyd at ddau gadeirydd pwyllgor.

34. Dylai’r uwch gyflog ar gyfer cadeirydd awdurdod tân ac achub fod yn £10,400. (£1,700 + £8,700)

35. Dylai’r uwch gyflog ar gyfer dirprwy gadeirydd awdurdod tân ac achub gyda chyfrifoldeb uwch parhaol a chadeiryddion pwyllgorau awdurdodau tân ac achub fod yn £5,400. (£1,700 + £3,700)

36. Dylai uwch gyflog cadeirydd awdurdod tân ac achub fod yn £5,400.

37. Ni chaiff aelodau dderbyn mwy nag un uwch gyflog awdurdod tân ac achub.

38. Telir uwch gyflog awdurdod tân ac achub yn cynnwys cyflog sylfaenol yr awdurdod tân ac achub.

39. Ni chaiff aelodau prif awdurdodau lleol sy’n derbyn uwch gyflog Band 1 neu Fand 2 dderbyn cyflog gan awdurdod tân ac achub arall y maent yn cael eu

penodi iddo.

40. Mae'n rhaid i brif gynghorau, APC ac ATA dalu'r ffioedd canlynol i aelodau cyfetholedig (tabl 4) (sydd â hawliau pleidleisio)

41. Mae amser rhesymol i baratoi cyn cyfarfodydd yn gymwys i'w gynnwys mewn hawliadau a wneir gan aelodau cyfetholedig – gall swyddog priodol benderfynu faint cyn y cyfarfod.

42. Gellir cynnwys amser teithio i'r cyfarfod ac oddi yno yn yr hawliadau am daliadau a wneir gan aelodau cyfetholedig (hyd at uchafswm y gyfradd ddyddiol).

43. Gall y swyddog priodol yn yr awdurdod bennu ymlaen llaw a yw cyfarfod wedi'i drefnu ar gyfer diwrnod llawn a thelir ffi ar sail y penderfyniad hwn, hyd yn oed os yw'r cyfarfod yn gorffen cyn diwedd pedair awr.

44. Mae cyfarfodydd sy'n gymwys am daliad ffi yn cynnwys pwyllgorau a gweithgorau eraill (gan gynnwys grwpiau gorchwyl a gorffen), cyfarfodydd rhagarweiniol gyda swyddogion, hyfforddiant a phresenoldeb mewn cynadleddau neu unrhyw gyfarfod ffurfiol arall y mae gofyn i aelodau cyfetholedig eu mynychu.

45. Mae'r Panel wedi penderfynu cyflwyno darpariaeth i uwch gyflogau penodol neu ychwanegol sy ddim yn cael eu cynnwys o fewn y Fframwaith Cydnabyddiaeth Ariannol presennol.

46. Mae gan gynghorau cymuned a thref yr awdurdod i dalu hyd at £100 y flwyddyn i'w haelodau am gostau a gaiff eu gwario yn sgil defnyddio'r ffôn, technoleg gwybodaeth, defnyddiau traul ac ati.

47. Mae gan gynghorau cymuned a thref yr awdurdod i wneud taliad ychwanegol o hyd at £500 y flwyddyn i hyd at 3 aelod mewn cydnabyddiaeth o cyfrifoldebau penodol.

48. Mae gan gynghorau cymuned a thref yr awdurdod i ddarparu lwfans dinesig i faer/cadeirydd a dirprwy faer/gadeirydd y cyngor, sef swm sy'n briodol yn eu tyb nhw i gyflawni swyddogaethau'r swydd honno.

49. Mae gan gynghorau cymuned a thref yr awdurdod i dalu costau teithio pob aelod ar gyfer mynychu dyletswyddau cymeradwy y tu fewn ac y tu allan i ardal y cyngor. Rhaid i daliadau o'r fath fod yn gostau gwirioneddol teithio ar gludiant cyhoeddus neu lwfansau milltiroedd Cyllid a Thollau Ei Mawrhydi fel y nodir isod:

45c y filltir - hyd at 10,000 o filltiroedd
25c y filltir - dros 10,000 o filltiroedd
5c y teithiwr y filltir – tâl atodol ar gyfer cludo teithwyr
24c y filltir – beiciau modur
20c y filltir – beiciau

50. Mae gan gynghorau cymuned a thref yr awdurdod i ad-dalu treuliau cynhaliaeth i'w haelodau ar gyfer mynychu dyletswyddau cymeradwy y tu allan i ardal y cyngor ar y cyfraddau uchaf a nodir isod, ar sail hawliadau gyda derbynebau:

Iwfans o £28 y diwrnod ar gyfer prydau bwyd, gan gynnwys brecwast pan na fydd wedi'i gynnwys.
£200 - Llundain dros nos.
£95 - rhywle arall dros nos.
£30 - aros gyda ffrindiau a/neu deulu dros nos.

51. Mae gan gynghorau cymuned a thref yr awdurdod i dalu Lwfans Mynychu i bob un o'u haelodau am fynychu dyletswyddau cymeradwy y tu allan i ardal y cyngor fel a ganlyn;

£16.23 am gyfnod o hyd at 4 awr.
£32.46 am gyfnod sy'n fwy na 4 awr ond sy'n llai na 24 awr.

52. Mae gan gynghorau cymuned a thref yr awdurdod i dalu Lwfans Colled Ariannol i bob aelod sydd wedi cael colled wirioneddol o'r fath ar gyfer mynychu dyletswyddau cymeradwy y tu allan i ardal y canlynol fel a ganlyn:

£30.05 am gyfnod o hyd at 4 awr
£60.11 am gyfnod sy'n fwy na 4 awr ond sy'n llai na 24 awr.
£60.11 ac unrhyw swm sy'n daladwy fel sy'n briodol am gyfnod o dros 24 awr.

53. Mae gan gynghorau cymuned a thref yr awdurdod i dalu costau angenrheidiol i ofalu am blant ac oedolion dibynnol (a ddarperir gan ofalwyr anffurfiol neu ffurfiol) hyd at uchafswm o £403 y mis. Dim ond wrth weld derbynebau y darparwr gofal y gwneir ad-daliadau.

54. Mae gan gynghorau cymuned a thref yr awdurdod i ad-dalu costau angenrheidiol anghenion gofal personol (a ddarperir gan ofalwyr anffurfiol neu ffurfiol) hyd at uchafswm o £403 y mis. Dim ond wrth weld derbynebau y darparwr gofal y gwneir ad-daliadau.

Atodiad 2: Rheoliadau Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol (IRPW) ar gyfer:
(a) darparu cydnabyddiaeth ariannol i aelodau ac aelodau cyfetholedig awdurdodau perthnasol
(b) ar gyfer swyddogaethau sy'n ymwneud â chyflogau penaethiaid gwasanaeth taledig yr awdurdodau lleol

Cyflwyniad

Mae Rhan 8 (adrannau 141 i 160) ac atodlen 2 a 4 o Fesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 (*y Mesur*) yn nodi'r trefniadau ar gyfer taliadau a phensiynau aelodau awdurdodau perthnasol a swyddogaethau a chyfrifoldebau Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol (y Panel).

Mae Adrannau 62-67 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2013 (Democratiaeth) (Cymru) yn diwygio adrannau 142, 143, 144, 147, 148 ac 151 y Mesur ac yn rhoi pwerau ychwanegol i'r Panel.

Mae'r pwerau a geir yn rhan 8 ac atodlenni 2 a 3 o'r Mesur (fel y diwygiedig) wedi disodli'r Offerynnau Statudol canlynol:

- Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Lwfansau i Aelodau Cynghorau Sir a Chynghorau Bwrdeistref Sirol ac Awdurdodau Parciau Cenedlaethol) (Cymru) 2002 (Rhif 1895 (Cy.196)).
- Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Lwfansau i Aelodau Awdurdodau Tân) (Cymru) 2004 (Rhif 2555 (Cy.227)).
- Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Lwfansau i Aelodau) (Cymru) 2007 (Rhif 1086 (Cy.115)).

Mae'r Mesur hefyd wedi disodli'r adrannau yn Neddf Llywodraeth Leol 1972, Deddf Llywodraeth Leol a Thai 1989 a Deddf Llywodraeth Leol 2000 sy'n ymwneud â thaliadau i gynghorwyr yng Nghymru.

Nodir y lwfansau ar gyfer aelodau cynghorau cymuned a thref yn Rhan 5 o'r Rheoliadau hyn. Dirymwyd Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Lwfansau i Aelodau Cynghorau Cymuned) (Cymru) 2003 (Rhif 895 (W. 115)) ar 1 Ebrill 2013.

Rhan 1

Cyffredinol

1. a. Teitl byr y Rheoliadau hyn yw: "Rheoliadau IRPW".
   b. Daeth Rheoliadau IRPW i rym ar 1 Ebrill 2012. Nodir y dyddiad gweithredu ar gyfer pob awdurdod perthnasol yn yr Adroddiad Blynyddol neu Adroddiad Atodol y Panel.

c. Mae'n ofynnol i Awdurdodau lunio rhestr o daliadau i aelodau ac aelodau cyfetholedig erbyn 31 Gorffennaf bob blwyddyn, er mwyn iddynt allu eu cyflwyno i'r Panel a'u cyhoeddi (gweler paragraff 46).

Dehongli

2. Yn Rheoliadau IRPW:

- Ystyr "Deddf 1972" yw Deddf Llywodraeth Leol 1972.
- Ystyr "Deddf 2000" yw Deddf Llywodraeth Leol 2000.
- Ystyr "Deddf 2013" yw Deddf Llywodraeth Leol (Democratiaeth) (Cymru) 2013.
- Ystyr "lwfans" yw'r union swm neu'r uchafswm y gellir ei ad-dalu i aelodau ac aelodau cyfetholedig awdurdod perthnasol am gostau yr aethpwyd iddynt yn anochel wrth gyflawni busnes swyddogol yr awdurdod perthnasol.
- Ystyr "adroddiad blynyddol" yw adroddiad a luniwyd gan y Panel yn unol ag adran 145 o'r Mesur.
- Mae ystyr "dyletswydd gymeradwy" mewn perthynas â chynghorau cymuned a thref fel y nodir yn Rhan 5 o'r Rheoliadau hyn.
- Mae ystyr "Lwfans Mynychu" mewn perthynas â chynghorau cymuned neu dref fel y nodir yn Rhan 5 o'r Rheoliadau hyn.
- Ystyr "awdurdod" yw awdurdod perthnasol yng Nghymru fel y'i diffinnir yn Adran 144(2) o'r Mesur ac mae'n cynnwys awdurdod lleol (cyngor sir neu gyngor bwrdeistref sirol), awdurdod Parc Cenedlaethol ac awdurdod tân ac achub yng Nghymru, cyngor cymuned neu dref.
- Mae i "Cyflog Sylfaenol" yr un ystyr ag a nodir ym mharagraff 6 o'r Rheoliadau hyn a gellir ei amodi fel "Cyflog Sylfaenol ALl" i gyfeirio at gyflog sylfaenol aelod o brif gyngor; "Cyflog Sylfaenol Parc Cenedlaethol" i gyfeirio at gyflog sylfaenol aelod o awdurdod Parc Cenedlaethol; a "Cyflog Sylfaenol awdurdod tân ac achub" i gyfeirio at Gyflog Sylfaenol aelod o awdurdod tân ac achub yng Nghymru.
- Mae i "lwfans gofal" yr un ystyr ag a nodir ym mharagraff 21 o'r Rheoliadau hyn.
- "Prif swyddog awdurdod lleol" fel y nodir yn Neddf Lleoliaeth 2011
- "Pennaeth Dinesig" yw'r sawl a etholwyd gan y cyngor i gyflawni dyletswyddau cadeirydd y cyngor hwnnw, ac mae wedi'i ddynodi'n faer neu'n gadeirydd.
- Mae "pwyllgor" yn cynnwys is-bwyllgor.
- Mae "cyngor tref neu gymuned" yn golygu mewn perthynas â Rhan 8 y Mesur, cyngor cymuned fel y'i diffinnir yn adran 33 Deddf Llywodraeth Leol 1972 neu gyngor tref yn unol ag adran 245B yr un Ddeddf

- Ystyr “drafft ymgynghori” yw drafft adroddiad Blynyddol neu Atodol a luniwyd gan y Panel o dan Adran 146 (7) neu 147(8) o'r Mesur, y mae'n rhaid i'r Panel ystyried sylwadau a gyflwynwyd arno.
- “Awdurdod cyfansoddol” – yn achos awdurdodau Parciau Cenedlaethol awdurdod lleol a leolir o fewn ardal awdurdod Parc Cenedlaethol yw hwn; yn achos awdurdodau tân ac achub yng Nghymru awdurdod lleol a leolir o fewn ardal awdurdod tân ac achub yw hwn.
- Ystyr “grŵp rheoli” yw grŵp gwleidyddol mewn awdurdod lleol lle mae unrhyw un o'i aelodau yn rhan o'r pwyllgor gweithredol.
- Mae i “aelod cyfetholedig” yr ystyr a nodir yn adran 144 (5) o'r Mesur, hynny yw'r rhai sydd â'r hawl i bleidleisio ar faterion sy'n dod o fewn maes y pwyllgor y maent yn gwasanaethu arno.
- Mae i “ffi aelod cyfetholedig” yr un ystyr ag a nodir ym mharagraff 19 o'r Rheoliadau hyn.
- Ystyr “Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd” yw'r pwyllgor awdurdod lleol a sefydlwyd o dan adran 11 o'r Mesur.
- “Dirprwy Bennaeth Dinesig” yw’r sawl a etholwyd gan y cyngor i fod yn ddirprwy i faer neu gadeirydd y cyngor hwnnw.
- Ystyr “pwyllgor gweithredol” yw pwyllgor gweithredol awdurdod ar ffurf fel y nodir yn adrannau 11(2) i (5) o Ddeddf 2000, fel y'u diwygiwyd gan adran 34 o'r Mesur.
- Mae i “trefniadau gweithredol” yr ystyr a roddir gan adran 10(1) o Ddeddf 2000;
- Mae i “absenoldeb teuluol”, fel y'i diffinnir yn Adran 142 (2)(b) o'r Mesur, yr ystyr a roddir iddo gan Ran 2 o'r Mesur ac a gynhwysir yn y Rheoliadau sy'n ymwneud â hynny.
- Mae ystyr “Lwfans Colled Ariannol” mewn perthynas â chynghorau cymuned neu dref fel y nodir yn Rhan 5 o’r Rheoliadau.
- Ystyr “awdurdod tân ac achub” yw awdurdod a sefydlwyd gan gynllun o dan adran 2 o Ddeddf Gwasanaethau Tân ac Achub 2004 neu gynllun y mae adran 4 o'r Ddeddf honno yn gymwys iddo.
- Ystyr "Pennaeth gwasanaeth taledig" yw fel y dynodwyd o dan adran 4(1) Deddf Llywodraeth Leol a Thai 1989.
- Ystyr Cydbwyllgor Trosolwg a Chraffu yw pwyllgor neu is-bwyllgor a sefydlwyd gan ddau brif gyngor neu fwy o dan Reoliadau Awdurdodau Lleol (Cyd-bwyllgorau Trosolwg a Chraffu) (Cymru) 2013.
- Ystyr “grŵp yr wrthblaid fwyaf” yw grŵp gwleidyddol ac eithrio grŵp rheoli sydd â nifer uwch o aelodau nag unrhyw grŵp gwleidyddol arall yn yr awdurdod.
- Ystyr “awdurdod lleol” yw cyngor sir neu gyngor bwrdeistref sirol
- Ystyr “aelod”, mewn perthynas ag awdurdod lleol neu gyngor cymuned neu dref, yw unigolyn sydd wedi’i ethol i wasanaethu fel cynghorydd i'r awdurdod

hwnnw; yn achos awdurdod Parc Cenedlaethol yr ystyr yw aelod a benodwyd gan awdurdod cyfansoddol a hefyd unigolyn a benodwyd gan Weinidogion Cymru; yn achos awdurdodau tân ac achub yr ystyr yw aelod a benodwyd gan awdurdod cyfansoddol.

- Ystyr "awdurdod Parc Cenedlaethol" yw awdurdod Parc Cenedlaethol a sefydlwyd o dan adran 63 o Ddeddf yr Amgylchedd 1995
- Mae i "busnes swyddogol" yr ystyr a nodir yn Adran 142 (10) o'r Mesur mewn perthynas â thalu lwfansau i ad-dalu costau gofal, teithio a chynhaliaeth yr aethpwyd iddynt yn anochel gan aelodau ac aelodau cyfetholedig awdurdod perthnasol (ac eithrio cynghorau cymuned a thref) wrth:

  a. Mynychu cyfarfod o'r awdurdod neu o unrhyw un o bwyllgorau'r awdurdod neu unrhyw gorff y mae'r awdurdod yn gwneud penodiadau neu enwebiadau iddo neu unrhyw un o bwyllgorau corff o'r fath.
  b. Mynychu cyfarfod unrhyw gymdeithas o awdurdodau y mae'r awdurdod yn aelod ohoni.
  c. Mynychu cyfarfod yr awdurdodir ei gynnal gan yr awdurdod neu gan un o bwyllgorau'r awdurdod neu gan un o gydbwyllgorau'r awdurdod ac un neu fwy o awdurdodau eraill.
  d. Mynychu unrhyw ddigwyddiad hyfforddi neu ddatblygu a gymeradwyir gan yr awdurdod neu ei bwyllgor gweithredol.
  e. Dyletswydd yr ymgymerir â hi at ddibenion cyflawni swyddogaethau gweithrediaeth neu mewn cysylltiad â'u cyflawni o fewn yr ystyr a nodir yn Rhan 2 o Ddeddf 2000, fel y'i diwygiwyd.
  f. Dyletswydd yr ymgymerir â hi yn unol â rheol sefydlog sy'n ei gwneud yn ofynnol i aelod neu aelodau fod yn bresennol pan fydd dogfennau tendro yn cael eu hagor.
  g. Dyletswydd yr ymgymerir â hi mewn cysylltiad â chyflawni unrhyw swyddogaeth sydd gan yr awdurdod i archwilio safle neu awdurdodi archwiliad o safle.
  h. Dyletswydd yr ymgymerir â hi gan aelodau prif gynghorau mewn cysylltiad â chyfrifoldebau etholaeth neu ward sy'n deillio o gyflawni swyddogaethau awdurdod lleol.
  i. Unrhyw ddyletswydd arall a gymeradwyir gan yr awdurdod, neu unrhyw ddyletswydd o ddosbarth a gymeradwyir felly, ac yr ymgymerir â hi at ddibenion cyflawni swyddogaethau'r awdurdod neu unrhyw un o'i bwyllgorau neu mewn cysylltiad â'u cyflawni.

- Ystyr "grŵp gwleidyddol arall" yw grŵp gwleidyddol ac eithrio grŵp rheoli neu grŵp yr wrthblaid fwyaf (os o gwbl) sy'n cynnwys dim llai na 10 y cant o aelodau'r awdurdod hwnnw.
- Ystyr "pwyllgor trosolwg a chraffu" yw pwyllgor yn yr awdurdod sydd â'r pwerau a nodir yn adran 21(2) a (3) o Ddeddf 2000, fel y'u diwygiwyd gan Ran 6 o'r Mesur.

- Ystyr “Panel” yw Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol fel y nodir yn adran 141(1) ac atodlen 2 o'r Mesur.
- Ystyr "datganiad polisi cyflog" yw datganiad a gynhyrchir gan awdurdod perthnasol o dan adran 38 Deddf Lleoliaeth 2011.
- Ystyr "Aelod llywyddol" yw aelod o brif gyngor sydd wedi ei ddynodi gan y cyngor hwnnw i gyflawni swyddogaethau mewn perthynas â chadeirio ei gyfarfodydd a'i drafodion
- Ystyr “prif gyngor” yw cyngor sir neu gyngor bwrdeistref sirol
- Mae i “swyddog priodol” yr un ystyr ag yn adran 270(3) o Ddeddf 1972.
- Ystyr "corff cyhoeddus" yw corff fel y'i diffinnir yn adran 67(b) o Ddeddf 2013.
- Ystyr "darpariaeth gymwys" yw darpariaeth sy'n gwneud amrywiad i benderfyniad blaenorol y Panel (adran 65 (c) o Ddeddf 2013).
- "Awdurdod cymwys perthnasol" yw awdurdod o fewn ystyr adran 63 o Ddeddf 2013, y mae'n ofynnol iddo gynhyrchu datganiad polisi cyflog.
- Diffinnir “awdurdod perthnasol” yn Adran 144(2) o'r Mesur (fel y'i diwygiwyd) ac yn adran 64 o Ddeddf 2013, ac, at ddibenion y Rheoliadau hyn, mae'n cynnwys awdurdod lleol/prif gyngor, cyngor tref neu gymuned, awdurdod Parc Cenedlaethol ac awdurdod tân ac achub yng Nghymru.
- Mae i “materion perthnasol” yr un diffiniad ag a nodir yn Adran 142(2) o'r Mesur.
- Ystyr “rhestr” yw rhestr sy'n nodi penderfyniadau'r awdurdod mewn perthynas â thaliadau sydd i'w gwneud yn ystod y flwyddyn (fel y maent yn ymwneud â'r awdurdod hwnnw) i holl aelodau ac aelodau cyfetholedig yr awdurdod hwnnw.
- Mae i “Uwch Gyflog” yr un ystyr ag a nodir ym mharagraff 11 o'r Rheoliadau hyn a gellir ei amodi fel “Uwch Gyflog Awdurdod Lleol/Prif gyngor” i gyfeirio at uwch gyflog aelod o brif gyngor; “Uwch Gyflog Parc Cenedlaethol” i gyfeirio at uwch gyflog aelod o awdurdod Parc Cenedlaethol; neu “Uwch Gyflog awdurdod Tân ac Achub” i gyfeirio at uwch gyflog aelod o awdurdod Tân ac Achub.
- Mae i “adroddiad atodol” yr ystyr a nodir yn adran 146(4 i 8) o'r Mesur.
- Mae i “lwfans teithio a chynhaliaeth” yr un ystyr ag a nodir ym mharagraff 25 o'r Rheoliadau hyn.
- Mae i “blwyddyn” yr ystyron canlynol:

  blwyddyn ariannol” – y cyfnod o 12 mis sy'n dod i ben ar 31 Mawrth;

  “blwyddyn galendr” – y cyfnod o 12 mis sy'n dod i ben ar 31 Rhagfyr;

  “blwyddyn ddinesig” – y flwyddyn sy'n dechrau ar ddyddiad cyfarfod blynyddol yr awdurdod lleol ac yn dod i ben ar y diwrnod cyn y cyfarfod blynyddol y flwyddyn ganlynol; yn achos awdurdodau Parciau Cenedlaethol ac awdurdodau Tân ac Achub dyma'r cyfnod o 12 mis sy'n dilyn cyfarfod blynyddol yr awdurdod.

Rhan 2: Rhestr Cydnabyddiaeth Ariannol i Aelodau/ Aelodau Cyfetholedig

Dechrau Cyfnod Swydd

3. Mae cyfnod swydd:

- Aelod o awdurdod lleol yn dechrau ar y dyddiad y mae'r aelod hwnnw yn gwneud datganiad ei fod yn derbyn y swydd honno o dan adran 83(1) o Ddeddf 1972.
- Aelod o awdurdod Parc Cenedlaethol sy'n gynghorydd yn dechrau ar y dyddiad y penodir yr aelod hwnnw fel y cyfryw gan awdurdod cyfansoddol ac mae cyfnod swydd aelod a benodwyd gan Lywodraeth Cymru yn dechrau ar ddyddiad y penodiad hwnnw. Mae cyfnod swydd Cadeirydd a Dirprwy Gadeirydd yr awdurdod Parc Cenedlaethol yn dechrau ar y dyddiad y'u hetholir gan yr awdurdod hwnnw i'r swydd honno.
- Aelod o awdurdod Tân ac Achub yng Nghymru sy'n gynghorydd yn dechrau ar y dyddiad y penodir yr aelod hwnnw fel y cyfryw gan awdurdod cyfansoddiadol ac mae cyfnod swydd Cadeirydd a Dirprwy Gadeirydd yr awdurdod tân ac achub yn dechrau ar y dyddiad y'u hetholir gan yr awdurdod hwnnw i'r swydd honno.
- Aelod cyfetholedig o awdurdod perthnasol yn dechrau ar y dyddiad y'i penodir gan yr awdurdod perthnasol.

Rhestr o Gydnabyddiaeth Ariannol Aelodau (y Rhestr) (Nid yw’n berthnasol i gynghorau cymuned neu dref – gweler Rhan 5)

4. Mae'n rhaid i awdurdod lunio rhestr o'r taliadau y mae'n bwriadu eu gwneud i'w aelodau a'i aelodau cyfetholedig bob blwyddyn. Mae'n rhaid i swm y taliadau hynny gyd-fynd â’r penderfyniadau a wnaeth y Panel ar gyfer y flwyddyn honno yn ei Adroddiad Blynyddol Cyntaf neu mewn Adroddiadau Blynyddol neu Atodol dilynol. Mae'n rhaid llunio'r rhestr cyn pen pedair wythnos yn dilyn cyfarfod blynyddol yr awdurdod.

Diwygio’r Rhestr

5. Gall awdurdod ddiwygio'r Rhestr unrhyw bryd yn ystod y flwyddyn (fel y mae'n ymwneud â'r awdurdod) ar yr amod bod y cyfrwy ddiwygiadau yn cyd-fynd â phenderfyniadau’r Panel ar gyfer y flwyddyn honno.

Cyflog Sylfaenol

6. Mae'n rhaid i awdurdod ddarparu ar gyfer talu cyflog sylfaenol, fel y'i pennwyd gan y Panel yn ei Adroddiad Blynyddol Cyntaf ac mewn Adroddiadau Blynyddol neu Atodol dilynol, i bob un o'i aelodau. Mae'n rhaid talu'r un cyflog i bob aelod. Yn achos prif gynghorau yn unig, mae'r cyflog hwn yn parhau'n daladwy yn ystod cyfnod o absenoldeb teuluol.

7. Ni all aelod dderbyn mwy nag un Cyflog Sylfaenol gan awdurdod perthnasol, ond gall aelod o un awdurdod perthnasol dderbyn cyflog sylfaenol pellach drwy

gael ei benodi'n aelod o awdurdod perthnasol arall (ac eithrio yn yr achos a nodir ym mharagraff 16).

8. Pennir y Cyflog Sylfaenol yn unol ag adran 142(3) o'r Mesur a bydd yn un o'r canlynol:

- Y swm y mae'n rhaid i'r awdurdod ei dalu i aelod o'r awdurdod;
- Yr uchafswm y gall yr awdurdod ei dalu i aelod o'r awdurdod.

9. Os bydd cyfnod swydd aelod yn dechrau neu'n dod i ben rywbryd heblaw ar ddechrau neu ar ddiwedd blwyddyn (fel y mae'n ymwneud â'r awdurdod), bydd gan yr aelod hwnnw hawl i gael cyflawni'r gyfran o'r cyflog sylfaenol sy'n cyfateb i nifer y dyddiau y mae'r aelod yn cyflawni'r swydd yn ystod y flwyddyn honno fel cyfran o nifer y dyddiau yn y flwyddyn honno.

10. Os caiff aelod ei atal dros dro neu ei atal dros dro yn rhannol rhag bod yn aelod o awdurdod (cyfeiria Rhan 3 o Ddeddf 2000 at hyn) mae'n rhaid i'r awdurdod wrthod talu'r rhan o'r cyflog sylfaenol sy'n daladwy i'r aelod hwnnw mewn perthynas â'r cyfrifoldebau neu'r dyletswyddau y mae'r aelod hwnnw wedi'i atal dros dro neu ei atal dros dro yn rhannol rhag eu cyflawni (Adran 155(1) o'r Mesur).

Uwch Gyflog

11. Yn ddarostyngedig i baragraffau 12 i 18 gall awdurdod dalu uwch gyflog i aelodau y mae wedi rhoi cyfrifoldebau penodol iddynt. Mae'n rhaid i'r cyfryw daliadau gyd-fynd â phenderfyniad y Panel ar gyfer y flwyddyn honno (fel y mae'n ymwneud â'r awdurdod) y gwneir y taliadau ac mae'n rhaid eu nodi yn Rhestr yr awdurdod hwnnw. Yn achos prif gynghorau yn unig, bydd uwch gyflog yn parhau'n daladwy yn ystod absenoldeb teuluol deiliad y swydd.

12**.** Bydd y Panel yn pennu'r canlynol yn ei Adroddiadau Blynyddol neu Atodol:

- Y categorïau o aelodau sy'n gymwys i gael uwch gyflog na fyddant, o bosibl, yr un fath ar gyfer pob awdurdod neu gategori o awdurdod.
- Y disgresiwn sydd ar gael i awdurdodau o ran talu uwch gyflogau na fyddant, o bosibl, yr un fath ar gyfer pob awdurdod neu gategori o awdurdod.

13. Bydd yr uwch gyflogau sy'n daladwy yn cydymffurfio ag adran 142(3) o'r Mesur a byddant yn nodi.

- Y swm y mae'n rhaid i awdurdod perthnasol ei dalu i aelod o'r awdurdod.
- Yr uchafswm y gall awdurdod perthnasol ei dalu i aelod o'r awdurdod.

14. Bydd yr uwch gyflog yn gyfuniad o'r cyflog sylfaenol a swm ychwanegol ar gyfer y cyfrifoldeb penodol perthnasol a bennwyd gan y Panel yn ei Adroddiadau

Blynyddol neu Atodol. Mae'n bosibl na fydd y swm hwn yr un fath ar gyfer pob awdurdod neu gategori o awdurdod.

15. Bydd y Panel, yn ei Adroddiadau Blynyddol neu Atodol, yn pennu'r gyfran uchaf o'i aelodaeth y gall awdurdod dalu uwch gyflogau iddynt. Mynegir hyn fel canran o gyfanswm aelodau'r awdurdod. Gall y ganran amrywio rhwng awdurdodau neu gategorïau o awdurdodau ond ni fydd yn fwy na 50 y cant heb ganiatâd penodol Gweinidogion Cymru (Adran 142(5) o'r Mesur). Yn achos prif gynghorau yn unig gellir mynd dros y gyfran uchaf i gynnwys talu uwch gyflog i aelod ychwanegol a benodir dros dro i gymryd lle deiliaid swydd ag uwch gyflog sy'n absennol am resymau teuluol. Ar gyfer awdurdodau Parciau Cenedlaethol ac awdurdodau tân ac achub yng Nghymru, cyfyngir ar daliadau uwch gyflogau i ddeiliaid swyddi penodol yn unol â phenderfyniad y Panel yn ei Adroddiad Blynyddol neu Atodol.

15(a). Mae taliadau i gadeiryddion Cyd-bwyllgorau neu Is-bwyllgorau Trosolwg a Chraffu yn ychwanegol i gyfran uchaf ei aelodaeth y gall awdurdod dalu uwch gyflogau iddynt yn amodol ar yr uchafswm cyffredinol o bum deg y cant sydd wedi'i gynnwys yn Adran 142(5) o'r Mesur. Bydd y Panel yn pennu symiau taliadau o'r fath mewn Adroddiad Blynyddol neu Atodol.

16. Ni ddylai awdurdod dalu mwy nag un uwch gyflog i unrhyw aelod. Ni all aelod o brif gyngor sy'n cael uwch gyflog fel arweinydd awdurdod lleol neu aelod gweithredol o awdurdod lleol (y nododd y Panel ei fod yn llawn amser) gael ail gyflog fel aelod a benodir i wasanaethu ar awdurdod Parc Cenedlaethol neu awdurdod tân ac achub yng Nghymru.

16(a). Nid yw paragraff 16 yn gymwys i daliadau a wneir i gadeirydd Pwyllgor neu Is-bwyllgor Trosolwg a Chraffu sy'n derbyn uwch gyflog am rôl nad yw'n cael ei dosbarthu fel cyfwerth â llawn amser. Mae'n parhau i fod yn gymwys i arweinwyr neu aelodau'r pwyllgor gweithredol.

17. Os nad oes gan aelod, drwy gydol y flwyddyn, gyfrifoldebau penodol sy'n rhoi hawl iddo gael uwch gyflog, telir i'r aelod hwnnw 'r gyfran o'r cyflog sy'n cynrychioli nifer y dyddiau y mae gan yr aelod y cyfryw gyfrifoldeb fel cyfran o nifer y dyddiau yn y flwyddyn honno.

18. Os caiff aelod ei atal dros dro neu ei atal dros dro yn rhannol rhag bod yn aelod o'r awdurdod (cyfeiria Rhan 3 o Ddeddf 2000 at hyn) ni ddylai'r awdurdod dalu uwch gyflog yr aelod tra bydd wedi'i atal dros dro (Adran 155(1) o'r Mesur). Os bydd y penderfyniad i'w atal dros dro yn ymwneud ag elfen cyfrifoldeb penodol y taliad yn unig, gall yr aelod gadw'r cyflog sylfaenol.

Talu Aelodau Cyfetholedig

19. Mae'n rhaid i awdurdod perthnasol ddarparu ar gyfer talu ffi i aelod cyfetholedig fel y'i pennwyd gan y Panel yn ei Adroddiadau Blynyddol neu Atodol. Mewn perthynas â'r rheoliad hwn ystyr aelod cyfetholedig yw aelod fel y'i diffinnir yn Adran 144(5) o'r Mesur ac y'i nodir ym mharagraff 2 o'r Rheoliadau hyn.

20. Os caiff aelod cyfetholedig ei atal dros dro neu ei atal dros dro yn rhannol rhag bod yn aelod o awdurdod (cyfeiria Rhan 3 o Ddeddf 2000 at hyn) ni ddylai'r awdurdod dalu ffi aelod cyfetholedig tra bydd wedi'i atal dros dro (Adran 155(1) o'r Mesur).

Lwfansau

Lwfansau Gofal

21. Mae'n rhaid i awdurdodau ddarparu ar gyfer talu lwfans ("lwfans gofal") i aelodau ac aelodau cyfetholedig awdurdod mewn perthynas â'r cyfrwy gostau sy'n gysylltiedig â gofalu am blant neu ddibynyddion neu ynglŷn ag anghenion gofal personol aelod ag yr aethpwyd iddynt yn anochel wrth gyflawni busnes swyddogol fel aelod neu aelod cyfetholedig o'r awdurdod hwnnw. Ni ddylid gwneud taliadau o dan y paragraff hwn:

- Mewn perthynas ag unrhyw blentyn neu ddibynnydd dros 15 oed oni bai fod yr aelod/aelod cyfetholedig yn bodloni'r awdurdod bod angen goruchwyliaeth ar y plentyn neu ddibynnydd a achosodd i'r aelod fynd i gostau angenrheidiol ar gyfer gofal y plentyn neu'r dibynnydd hwnnw wrth gyflawni dyletswyddau aelod neu aelod cyfetholedig.
- I fwy nag un aelod/aelod cyfetholedig o'r awdurdod ar gyfer gofal yr un plentyn neu ddibynnydd.
- O fwy nag un lwfans gofal i aelod neu aelod cyfetholedig o'r awdurdod na all ddangos i foddhad yr awdurdod bod yn rhaid i'r aelod/aelod cyfetholedig wneud trefniadau ar wahân ar gyfer gofalu am wahanol blant neu ddibynyddion.

22. Pennir uchafswm y lwfans gofal sy'n daladwy gan awdurdod gan y Panel yn ei Adroddiadau Blynyddol neu Atodol.

23. Os caiff aelod/aelod cyfetholedig ei atal dros dro neu ei atal dros dro yn rhannol rhag bod yn aelod neu'n aelod cyfetholedig o'r awdurdod (cyfeiria Rhan 3 o Ddeddf 2000 at hyn) mae'n rhaid i'r awdurdod beidio talu'r rhan o'r lwfans gofal sy'n daladwy i'r aelod/aelod cyfetholedig hwnnw mewn perthynas â'r cyfrifoldebau neu'r dyletswyddau y mae'r aelod/aelod cyfetholedig wedi'i atal dros dro neu wedi'i atal dros dro yn rhannol rhag eu cyflawni (Adran 155(1) o'r Mesur).

24. Mae'n rhaid i Restr awdurdod nodi uchafswm y lwfans gofal sy'n daladwy bob mis a'i drefniadau ar gyfer cyflwyno hawliau, gan roi sylw llawn i benderfyniadau'r Panel yn hyn o beth.

Lwfansau Teithio a Chynhaliaeth

25. Yn ddarostyngedig i baragraffau 26 a 27 isod mae gan aelod neu aelod cyfetholedig hawl i gael taliadau gan yr awdurdod ar ffurf lwfansau teithio a chynhaliaeth yn ôl cyfraddau a bennwyd gan y Panel yn ei Adroddiadau Blynyddol neu Atodol dilynol. Bwriedir i'r cyfryw lwfansau dalu costau yr aed

iddynt gan aelod neu aelod cyfetholedig wrth gyflawni busnes swyddogol yr awdurdod.

(Dim ond i Brif Gynghorau mae paragraffau 26 a 27 yn gymwys)

26. Dim ond os yw'r awdurdod yn fodlon y gellir cyfiawnhau hynny am resymau economaidd y dylid talu lwfans cynhaliaeth i aelod o awdurdod lleol am gyflawni busnes swyddogol o fewn ffiniau sir neu fwrdeistref sirol lle mae'n aelod. Nid yw hyn yn gymwys mewn perthynas ag aelodau cyfetholedig awdurdod lleol sy'n byw y tu allan i'r awdurdod hwnnw.

27. **Gall** awdurdod lleol wneud darpariaeth, yn ddarostyngedig i unrhyw gyfyngiadau **yr ystyria'n briodol**, i aelodau hawlio costau milltiredd ar gyfer busnes swyddogol mewn cysylltiad â chyfrifoldebau etholaeth neu ward lle maent yn deillio o gyflawni swyddogaethau'r sir neu'r fwrdeistref sirol.

28. Os caiff aelod neu aelod cyfetholedig ei atal dros dro neu ei atal dros dro yn rhannol rhag bod yn aelod neu'n aelod cyfetholedig o'r awdurdod (cyfeiria Rhan 3 o Ddeddf 2000 at hyn) mae'n rhaid i'r awdurdod wrthod talu'r lwfans teithio a chynhaliaeth sy'n daladwy i'r aelod/aelod cyfetholedig hwnnw mewn perthynas â'r cyfrifoldebau neu'r dyletswyddau y mae'r aelod wedi'i atal dros dro neu wedi'i atal dros dro yn rhannol rhag eu cyflawni (Adran 155(1) o'r Mesur).

Rhan 3: Darpariaethau Pellach

Pensiynau

29. O dan Adran 143 o'r Mesur, gall y Panel wneud penderfyniadau o ran y trefniadau pensiwn ar gyfer aelodau awdurdodau lleol yn ei Adroddiadau Blynyddol neu Atodol. Gall y penderfyniadau:

- Disgrifio'r disgrifiad o aelodau y bydd yn ofynnol i awdurdod lleol dalu pensiwn iddynt.
- Disgrifio'r materion perthnasol y bydd yn ofynnol i awdurdod lleol dalu pensiwn mewn cysylltiad â hwy.
- Gwneud penderfyniadau gwahanol ar gyfer prif gynghorau gwahanol.

Lwfansau i Gynorthwyo Gwaith Aelodau Awdurdod Lleol

30. Mae'n rhaid i awdurdod lleol ddarparu ar gyfer gofynion aelod i gyflawni ei rôl a'i gyfrifoldebau yn fwy effeithiol. Y Panel fydd yn pennu sut y dylid darparu'r cymorth hwn yn ei Adroddiadau Blynyddol neu Atodol.

Talu Costau Ymweliadau Swyddogol ac Ymweliadau Cwrteisi

31. Bydd y trefniadau sydd wedi'u cynnwys yn Adran 76 o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972 yn parhau i fod yn gymwys, ond ni ellir gwneud unrhyw daliad i unigolyn o dan y trefniant hwnnw pan fo taliad wedi'i wneud i'r unigolyn hwnnw yn unol ag unrhyw daliad o wneir o dan y Rheoliadau hyn.

Y Trefniadau o Ran Absenoldeb Teuluol

32. Mae Rhan 2 o'r Mesur yn nodi hawliau aelodau awdurdodau lleol o ran absenoldeb teuluol. Bydd y Panel yn nodi ei benderfyniadau a'r trefniadau gweinyddol ar gyfer talu cyflogau a lwfansau gan brif gynghorau yn hyn o beth yn ei Adroddiadau Blynyddol neu Atodol.

Rhan 4: Cyflogau, Lwfansau neu Ffioedd

Ad-dalu Cyflogau, Lwfansau neu Ffioedd

33. Mae'n rhaid i awdurdod fynnu bod y cyfryw ran o gyflog, lwfans neu ffi yn cael ei had-dalu pan fydd taliad eisoes wedi'i wneud ar gyfer unrhyw gyfnod pan fydd yr aelod neu'r aelod cyflogedig dan sylw:

- Wedi'i atal dros dro neu wedi'i atal dros dro yn rhannol rhag cyflawni dyletswyddau neu gyfrifoldebau'r aelod/aelod cyfetholedig hwnnw yn unol â Rhan 3 o Ddeddf 2000 neu Reoliadau a wnaed o dan y Ddeddf honno.
- Yn peidio â bod yn aelod neu'n aelod cyfetholedig o'r awdurdod.
- Neu heb fod â hawl, mewn unrhyw ffordd, i gael cyflog, lwfans neu ffi mewn perthynas â'r cyfnod hwnnw.

Peidio â Derbyn Cyflogau, Lwfansau neu Ffioedd

34. O dan Adran 154 o'r Mesur gall unrhyw aelod neu aelod cyfetholedig, ddewis drwy hysbysu swyddfa briodol yr awdurdod yn ysgrifenedig, peidio â derbyn unrhyw ran o'i hawl i gael cyflog, lwfans neu ffi a bennwyd gan y Panel ar gyfer y flwyddyn benodol honno (fel y mae'n ymwneud â'r awdurdod).

Rhan 5: Darpariaethau Penodol sy’n ymwneud â Chynghorau Tref a Chymuned (“y cyngor”)

Dehongliad

35. At ddibenion y Rhan hon, ystyr aelod yw aelod etholedig ac aelod cyfetholedig.

Lwfansau

36. Lwfansau:

a) Gall y cyngor, os yw’n dewis, wneud taliad blynyddol i aelodau mewn perthynas â’r costau a gaiff eu gwario wrth gyflawni rôl aelod. Nodir yr uchafswm sy’n daladwy yn Adroddiad Blynyddol neu Atodol y Panel.

b) Gall y cyngor, os yw’n dewis, wneud taliadau i aelodau mewn perthynas â chostau teithio i fynychu dyletswyddau cymeradwy y tu allan i ardal y cyngor. Nodir y swm y gellir ei hawlio yn Adroddiad Blynyddol neu Atodol y Panel.

c) Gall y cyngor, os yw’n dewis, ad-dalu treuliau cynhaliaeth i’w aelodau pan fyddant yn mynychu dyletswyddau cymeradwy y tu allan i ardal y cyngor. Nodir y trefniadau ar gyfer ad-dalu yn Adroddiad Blynyddol neu Atodol y Panel.

d) Gall y cyngor, os yw’n dewis, dalu Lwfans Mynychu i’w aelodau am fynychu dyletswyddau cymeradwy y tu allan i ardal y cyngor. Nodir y Lwfans yn Adroddiad Blynyddol neu Atodol y Panel.

e) Gall y cyngor, os yw’n dewis, dalu Lwfans Colled Ariannol i’w aelodau lle mae colled o’r fath wedi digwydd trwy fynychu dyletswyddau cymeradwy y tu allan i ardal y cyngor. Nodir y Lwfansau yn Adroddiad Blynyddol neu Atodol y Panel.

f) Gall y cyngor, os yw’n dewis, dalu lwfans i gadeirydd neu faer y cyngor at ddibenion cyflawni swyddogaethau’r swydd honno. Nodir y lwfans yn Adroddiad Blynyddol neu Atodol y Panel.

g) Gall y cyngor, os yw’n dewis, dalu taliad cyfrifoldeb i aelodau fel y nodir yn adroddiad blynyddol y Panel.

h) Gall y cyngor, os yw’n dewis, dalu lwfans gofal fel y nodir yn adroddiad blynyddol y Panel.

37. Ni chaiff aelod dderbyn mwy nag un Lwfans Mynychu ar gyfer unrhyw gyfnod o 24 awr os yw’r aelod hwnnw ‘n hawlio Lwfans Colled Ariannol ar gyfer yr un cyfnod.

38. Gall aelod ddewis peidio â derbyn unrhyw ran o’i hawl i gael lwfans dan y Rheoliadau hyn trwy hysbysu swyddog priodol y cyngor yn ysgrifenedig.

39. Rhaid i aelod sy’n gwneud cais am Lwfans Mynychu neu Lwfans Colled Ariannol lofnodi datganiad nad yw’r aelod wedi gwneud, nac yn bwriadu gwneud, unrhyw gais arall mewn perthynas â’r mater y mae’r cais yn ymwneud ag ef.

40 “Ystyr “Dyletswydd Gymeradwy” dan y Rhan hon yw:

i. Mynychu cyfarfod o’r cyngor neu unrhyw un o bwyllgorau neu is-bwyllgorau’r cyngor neu unrhyw gorff arall y mae’r cyngor yn penodi neu enwebu pobl iddo neu unrhyw un o bwyllgorau neu is-bwyllgorau corff o’r fath.

ii. Mynychu unrhyw gyfarfod arall a awdurdodir gan y cyngor neu gan un o bwyllgorau neu is-bwyllgorau’r cyngor, neu un o gydbwyllgorau’r cyngor ac un neu ragor o gynghorau neu is-bwyllgorau cydbwyllgor o’r fath, ar yr amod bod o leiaf dau aelod o’r cyngor wedi cael eu gwahodd a, lle caiff y cyngor ei rannu’n grwpiau gwleidyddol, bod o leiaf dau grŵp o’r fath wedi’u gwahodd.

iii. Mynychu cyfarfod unrhyw gymdeithas ar gyfer cynghorau y mae’r cyngor yn aelod ohoni.

iv. Mynychu unrhyw ddigwyddiad hyfforddi neu ddatblygu a gymeradwyir gan y cyngor.

v. Unrhyw ddyletswydd arall a gymeradwyir gan y cyngor neu ddyletswydd o fath a gymeradwyir gan y cyngor i gyflawni ei swyddogaethau neu unrhyw un o’i bwyllgorau neu is-bwyllgorau.

Rhan 6: Amrywiol

Trefniadau ar gyfer Taliadau

41. Mae'n rhaid i Restr awdurdod nodi'r trefniadau ar gyfer talu cyflogau, lwfansau a ffioedd i holl aelodau ac aelodau cyfetholedig yr awdurdod hwnnw. Gellir gwneud y taliadau hynny ar yr adegau a bennir gan yr awdurdod.

Hawliadau

42. Mae'n rhaid i awdurdod nodi terfyn amser rhwng y dyddiad y mae hawl i lwfans teithio neu gynhaliaeth yn digwydd a phan fydd yn rhaid i gais am y lwfansau hynny gael ei wneud gan y sawl y maent yn daladwy iddo. Fodd bynnag, nid yw hyn yn rhwystro awdurdod rhag gwneud taliad os na hawlir y lwfans o fewn y cyfnod a nodwyd.

43. Mae'n rhaid cyflwyno derbynebau priodol sy'n profi costau gwirioneddol gydag unrhyw gais am lwfans teithio neu lwfans cynhaliaeth yn unol â'r Rheoliadau hyn (ac eithrio ceisiadau am gostau teithio mewn cerbyd modur preifat).

Osgoi Dyblygu

44. Mae'n rhaid i gais am lwfans teithio neu lwfans cynhaliaeth gynnwys datganiad wedi'i lofnodi gan yr aelod neu'r aelod cyfetholedig yn nodi nad yw'r aelod/aelod cyfetholedig wedi gwneud ac na fydd yn gwneud unrhyw gais arall mewn perthynas â'r mater y mae'r cais yn ymwneud ag ef neu mae'n rhaid anfon y cyfryw ddatganiad gyda'r cais.

Cofnod o Gyflogau, Lwfansau a Ffioedd

45. Mae'n rhaid i awdurdod gadw cofnod o'r taliadau a wnaed yn unol â'r Rheoliadau hyn. Mae'n rhaid i'r cofnod:

- Nodi enw'r derbynnydd a swm a natur pob taliad.
- Bod ar gael, ar bob adeg resymol, i'w archwilio (am ddim) gan unrhyw etholwr llywodraeth leol (o fewn ystyr adran 270(1) o Ddeddf 1972) yn ardal yr awdurdod.
- Caniatáu i unigolyn sydd â hawl i archwilio'r cofnod wneud copi o unrhyw ran ohono ar ôl talu unrhyw ffi resymol y gall yr awdurdod ofyn amdani

Gofyniad Cyhoeddusrwydd
(Mae cynnwys gofynnol Gofynion Cyhoeddusrwydd yn Atodiad 4.)

46. Mae'n rhaid i awdurdod, cyn gynted ag y bo'n ymarferol ar ôl penderfynu ar ei Restr o daliadau ar gyfer y flwyddyn o dan y Rheoliadau hyn ac unrhyw Adroddiad gan y Panel, a heb fod yn hwyrach na 31 Gorffennaf yn y flwyddyn y

mae'r Rhestr yn cyfeirio ati, wneud trefniadau ar gyfer cyhoeddi'r Rhestr yn ardal yr awdurdod. **(Nid yw’r adran hon yn berthnasol i gynghorau cymuned a thref).**

47. Cyn gynted ag y bo'n ymarferol, a heb fod yn hwyrach na 30 Medi ar ôl diwedd blwyddyn, mae'n rhaid i awdurdod wneud trefniadau ar gyfer cyhoeddi, yn ardal yr awdurdod, y cyfanswm a dalwyd ganddo i bob aelod/aelod cyfetholedig mewn perthynas â chyflog sylfaenol, uwch gyflog, cyflog dinesig, ffi aelod cyfetholedig, lwfansau gofal, teithio a chynhaliaeth. **(Mae’r adran hon yn berthnasol i bob awdurdod perthnasol.)**

48. O fewn yr un terfyn amser ac yn yr un modd, mae'n rhaid i awdurdod lleol wneud trefniadau ar gyfer cyhoeddi unrhyw gydnabyddiaeth ariannol ychwanegol a dderbyniodd aelod a enwebwyd neu a benodwyd i awdurdod perthnasol arall. **(Mae’r adran hon yn berthnasol i’r prif cynghorau yn unig)**

Cyhoeddusrwydd i Adroddiadau’r Panel

49. O dan Adran 146(7) (a) a (b) o'r Mesur, bydd y Panel yn anfon drafft ymgynghori o'i Adroddiad Blynyddol neu Adroddiad Atodol i bob awdurdod perthnasol i'w ddosbarthu i aelodau ac aelodau cyfetholedig yr awdurdod, er mwyn i aelodau/aelodau cyfetholedig gyflwyno sylwadau arno i'r Panel, o fewn cyfnod o wyth wythnos.

50. Yn Adroddiadau Blynyddol ac Atodol dilynol bydd y Panel yn nodi'r trefniadau ar gyfer cyhoeddi ei Adroddiadau yn unol ag Adran 151 ac Adran 152 o'r Mesur.

Monitro Cydymffurfiaeth â Phenderfyniadau'r Panel

51. Mae Adran 153 o'r Mesur yn nodi bod yn rhaid i awdurdodau perthnasol gydymffurfio â'r gofynion a osodir gan y Panel yn ei Adroddiadau Blynyddol. Mae hefyd yn rhoi pŵer i'r Panel fonitro'r taliadau a wneir gan awdurdodau perthnasol a’i gwneud yn ofynnol i’r wybodaeth a nodir gan y Panel gael ei darparu. Nodir y gofynion o dan yr adran hon ym mhob Adroddiad Blynyddol gan y Panel.

Atodiad 3: Rhestr Cydnabyddiaeth Ariannol Aelodau

1. Mae'n rhaid i brif gynghorau, awdurdodau Parciau Cenedlaethol ac awdurdodau tân ac achub yng Nghymru (ond nid cynghorau cymuned a thref) gynnal Rhestr flynyddol o Gydnabyddiaeth Ariannol Aelodau (y 'Rhestr') sy'n cydymffurfio â phenderfyniadau'r Panel ynghylch cyflogau aelodau a thaliadau i aelodau cyfetholedig. Rhaid iddi gynnwys y wybodaeth ganlynol:

   Mewn perthynas â phrif gyngor:

   a. Enwau'r aelodau a fydd yn cael y cyflog sylfaenol yn unig a'r swm i'w dalu.
   b. Enwau'r aelodau a fydd yn cael uwch gyflog Band 1 a Band 2, y swydd a'r portffolio sydd ganddynt a'r swm i'w dalu.
   c. Enwau'r aelodau a fydd yn cael uwch gyflog Band 3, Band 4 a Band 5, y swydd a'r portffolio sydd ganddynt a'r swm i'w dalu.
   d. Enwau'r aelodau a fydd yn cael cyflog dinesig a'r swm i'w dalu.
   e. Enwau'r aelodau a fydd yn cael ffi aelod cyfetholedig a ph'un a ydynt yn gadeirydd neu'n aelod cyffredin a'r swm i'w dalu.
   f. Enwau'r aelodau a fydd yn derbyn uwch gyflog fel cadeirydd cydbwyllgor neu is-bwyllgor trosolwg a chraffu a'r swm i'w dalu.
   g. Enwau'r aelodau a fydd yn derbyn cyflog penodol neu ychwanegol a gymeradwywyd gan y Panel a'r swm i'w dalu.

Mewn perthynas ag Awdurdodau Tân ac Achub:

   a. Enwau'r aelodau a fydd yn cael y cyflog sylfaenol yn unig a'r swm i'w dalu.
   b. Enw'r Aelod a fydd yn cael uwch gyflog fel cadeirydd yr awdurdod a'r swm i'w dalu
   c. Enwau'r aelodau a fydd yn cael uwch gyflog fel is-gadeirydd pwyllgor a'r swm i'w dalu.
   d. Enwau'r aelodau a fydd yn cael ffi aelod cyfetholedig a ph'un a ydynt yn gadeirydd neu'n aelod cyffredin a'r swm i'w dalu.

2. Mae'n rhaid hysbysu'r Panel ynghylch diwygiadau a wneir i'r Rhestr yn ystod blwyddyn y cyngor cyn gynted ag y bo'n ymarferol.

3. Mae'n rhaid i brif gynghorau gadarnhau yn eu Rhestr flynyddol nad ydynt wedi mynd dros uchafswm yr uwch gyflogau a bennwyd ar gyfer y cyngor.

4. Mae'n rhaid i brif gynghorau, awdurdodau Parciau Cenedlaethol ac awdurdodau tân ac achub gynnwys datganiad o gostau y gellir eu caniatáu a'r dyletswyddau y gellir hawlio lwfansau gofal, teithio a chynhaliaeth amdanynt yn eu Rhestr flynyddol sy'n cydymffurfio â phenderfyniadau'r Panel.

5. Mae'n rhaid i'r Rhestr nodi'r trefniadau ar gyfer talu cyflogau, lwfansau a ffioedd i holl aelodau ac aelodau cyfetholedig yr awdurdod perthnasol (Rheoliad 35 Pwyllgor Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol); y trefniadau ar gyfer hawlio costau gofal, teithio a chynhaliaeth (Rheoliadau 24 a 36-37 Pwyllgor Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol); y trefniadau ar gyfer osgoi dyblygu (Rheoliad 38 Pwyllgor Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol)**;** a'r trefniadau ar gyfer ad-dalu cyflogau, lwfansau a ffioedd (Rheoliad 33 Pwyllgor Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol)**.** Mae'n rhaid i'r rhestr hon hefyd gynnwys y dyletswyddau y gall aelodau ac aelodau cyfetholedig hawlio lwfansau teithio, cynhaliaeth a gofal amdanynt.

6. Mae'n rhaid i brif gynghorau ddatgan y canlynol yn y Rhestr:

- A oes datganiad o gyfrifoldeb sylfaenol cynghorydd wedi'i wneud.
- A oes disgrifiadau o rôl deiliaid swyddi ag uwch gyflog wedi'u llunio.
- A gedwir cofnodion o bresenoldeb cynghorwyr.
- A gaiff adroddiadau blynyddol eu llunio gan gynghorwyr a'u cyhoeddi ar wefan y cyngor.

7. Mae'n rhaid i brif gynghorau, awdurdodau Parciau Cenedlaethol ac awdurdodau tân ac achub yng Nghymru wneud trefniadau ar gyfer cyhoeddi'r Rhestr Cydnabyddiaeth Ariannol cyn gynted ag y bo'n ymarferol a heb fod yn hwyrach na 31 Gorffennaf yn y flwyddyn y mae'n gymwys ynddi. Dylid anfon hon at y Panel heb fod yn hwyrach na'r dyddiad hwn. Dylai cyhoeddi'r Rhestr mewn modd sy'n rhoi mynediad hawdd i aelodau'r cyhoedd.

8. Mae'n rhaid anfon y Rhestr at ysgrifenyddiaeth y Panel erbyn 31 Gorffennaf bob blwyddyn.

Atodiad 4: Gofynion Cyhoeddusrwydd

Yn unol ag Adran 151 o’r Mesur, mae’n ofynnol gan y Panel i:

Awdurdodau perthnasol wneud trefniadau ar gyfer cyhoeddi yn ardal yr awdurdod y gydnabyddiaeth ariannol a dderbyniodd eu haelodau a'u haelodau cyfetholedig (gan gynnwys cadeiryddion JOSCs neu is-bwyllgorau o JOSCs). Rhaid cyhoeddi'r wybodaeth hon a’i hanfon i’r Panel erbyn 30 Medi fan bellaf yn dilyn diwedd y flwyddyn y mae'r taliadau yn ymwneud â hi. Mae'n rhaid rhoi'r wybodaeth ganlynol:

a. Y cyflog sylfaenol, yr uwch gyflog, y cyflog dinesig a’r ffi aelod cyfetholedig a dalwyd i bob aelod/aelod cyfetholedig o’r awdurdod perthnasol a enwir, gan gynnwys pan oedd yr aelod wedi dewis peidio â derbyn y cyfan neu ran o’r cyflog neu ffi ar gyfer blwyddyn y cyngor dan sylw. Pan fydd uwch gyflog wedi’i dalu, mae’n rhaid rhoi teitl yr uwch swydd dan sylw.

b. Y taliadau a wneir gan gynghorau cymuned a thref i aelodau a enwir fel:

- Taliadau ar gyfer costau mewn perthynas â defnyddio ffôn, technoleg gwybodaeth, defnyddiau traul, ac ati.
- Taliadau cyfrifoldeb
- Lwfansau i faer/cadeirydd a dirprwy faer/gadeirydd.
- Lwfans Presenoldeb
- Lwfans Colled Ariannol
- Taliadau ar gyfer costau mewn perthynas â theithio a chynhaliaeth
- Lwfans gofal

Rhaid darparu’r wybodaeth hon i’r Panel, neu roi cadarnhad nad ydych yn talu unrhyw gydnabyddiaeth ariannol, erbyn 30 Medi.

c. Yr holl gostau gofal, teithio a chynhaliaeth a thaliadau eraill a dderbyniodd pob aelod ac aelod cyfetholedig o’r awdurdod perthnasol, gan nodi pob categori ar wahân.

ch. Swm unrhyw daliadau pellach a dderbyniwyd gan unrhyw aelod a enwyd a gafodd ei enwebu i, neu ei benodi gan, awdurdod perthnasol arall neu gorff cyhoeddus arall fel y'u diffinnir gan Adran 67 Deddf Llywodraeth Leol (Democratiaeth) (Cymru) 2013, sef:

- bwrdd iechyd lleol
- panel yr heddlu a throsedd
- awdurdod perthnasol
- corff a ddynodwyd fel corff cyhoeddus mewn gorchymyn a wneir gan Weinidogion Cymru.

d. Enwau’r aelodau na chafodd y cyflog sylfaenol na'r uwch gyflog am eu bod wedi'u hatal dros dro am y cyfan neu ran o'r cyfnod blynyddol y mae'r Rhestr yn gymwys iddo.

Atodiad 5: Llythyr Cylch Gwaith Gweinidogol i Banel Annibynol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol (Saesneg yn Unig)

Leighton Andrews AC / AM
Y Gweinidog Gwasanaethau Cyhoeddus
Minister for Public Services

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Ein cyf/Our ref SF/LA/0859/15

Richard Penn
Chair
Independent Remuneration Panel for Wales

irpmailbox@wales.gsi.gov.uk

25 March 2015

Dear Richard,

I was pleased to receive a copy of your Annual Report for 2015. It is clear from your determinations that you are taking account of the ongoing pressures on finances and the need to be mindful of public expectations in relation to the remuneration of elected members and public sector pay more generally.

With this in mind, your recent recommendations in relation to the salaries of the Head of Paid Services at Pembrokeshire and Anglesey councils indicate a readiness to take into account realistic comparisons with salary levels across England and Wales, which I welcome.

I recognise also the efforts of the Panel to address the need to improve diversity in local government, most particularly through the care allowance and the message to local authorities that they should encourage qualified members to take it up.

I am aware that you recently gave evidence to the Assembly Committee considering the Local Government (Wales) Bill 2015. The Bill contains provisions which would enable the Welsh Ministers to direct the Panel to consider the appropriate remuneration for members of shadow authorities and new principal councils. I would expect the Panel to be giving consideration as to how it might approach this new responsibility over the next year.

You will note also the proposed extension of the Panel's responsibilities in relation to the salaries of Heads of Paid Service to additionally encompass chief officers for the period from the enactment of the Bill until 2020, a year after new councils would be expected to have become fully operational. I would welcome the Panel's opinion as to how you might approach this.

The Bill will also increase the size of the Panel from 5 to 6, in recognition of your increased workload. I very much hope that the creation of this additional position, together with the

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

English Enquiry Line 0845 010 3300
Llinell Ymholiadau Cymraeg 0845 010 4400
Correspondence.Leighton.Andrews@wales.gsi.gov.uk

Wedi'i argraffu ar bapur wedi'i ailgylchu (100%)
Printed on 100% recycled paper

recruitment exercise which will take place over this year and next to refresh the Panel's membership, will result in a more equitable gender representation than is currently the case.

Finally, you will be aware of the proposals in the White Paper, *Reforming Local Government: Power to Local People*, which is the subject of consultation at present. I would draw your attention to the desire of Welsh Government to reduce the cost of politics to the public purse and, in particular, for consideration to be given as to whether all local authority cabinet posts should be treated as full-time commitments, whether all cabinet members in an authority should be paid the same and that rates of payment of leaders and cabinet members should be justifiable when compared with those paid in similarly-sized councils in other parts of the UK.

The White Paper also includes proposals for Area Boards, which would see elected members in leadership positions within their communities. This has implications for the way they would work and their relationship with their council. I would ask the Panel to give early consideration to this.

I shall look forward to your next draft report to see the extent to which these matters have been taken into account.

Yours sincerely,

Leighton Andrews AC / AM
Y Gweinidog Gwasanaethau Cyhoeddus
Minister for Public Services

Atodiad 6: Canllaw Llywodraeth Cymru i Banel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol mewn Cysylltiad â Chyflogau Prif Weithredwyr a Phrif Swyddogion Awdurdodau Lleol

1. Cefndir

1.1. Cafodd Deddf Llywodraeth Leol (Democratiaeth) (Cymru) 2013 ("Deddf 2013") ei Chydsyniad Brenhinol ar 30 Gorffennaf y llynedd. Ei phrif ddiben oedd diwygio strwythur a swyddogaethau'r hyn a elwir bellach yn Gomisiwn Ffiniau a Democratiaeth Leol Cymru. Fodd bynnag, roedd darpariaethau eraill yn ymwneud â llywodraeth leol a materion cysylltiedig, gan gynnwys:

- Caniatáu i brif gynghorau benodi Aelodau Llywyddu i gadeirio eu cyfarfodydd, yn hytrach na'r cadeirydd dinesig neu faer traddodiadol;
- Galluogi awdurdodau lleol i gefnogi neu wrthwynebu Biliau preifat yn y Cynulliad Cenedlaethol, yn hytrach na Senedd y DU, os mai dyna'r ddeddfwrfa briodol;
- Gofyn i gynghorau tref a chymuned gyhoeddi gwybodaeth ar y Rhyngrwyd;
- Diwygio darpariaethau o fewn Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 ("Mesur 2011") sy'n ymwneud â phresenoldeb o bell yng nghyfarfodydd y cyngor a chyfansoddiad pwyllgorau archwilio a gwasanaethau democrataidd, a
- Galluogi awdurdodau lleol i sefydlu pwyllgorau safonau ar y cyd.

1.2. Yn ogystal, cafodd cyfrifoldebau Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol, o fewn Mesur 2011, eu diwygio gan Ddeddf 2013 mewn nifer o ffyrdd, ond yn enwedig o ran cyflog Penaethiaid Gwasanaeth Cyflogedig rhai awdurdodau lleol.

1.3. Mae Penaethiaid Gwasanaeth Cyflogedig yn swyddi statudol a gyflwynwyd o dan Ddeddf Llywodraeth Leol a Thai 1989. Mae gofyn i brif gynghorau a rhai awdurdodau lleol eraill ddynodi un o'u swyddogion yn Bennaeth Gwasanaeth Cyflogedig – a phrif weithredwr y cyngor yw hwn fel arfer. Mae gofyn i'r swyddog hwn gynghori'r cyngor ynghylch cyflawni ei swyddogaethau ac o ran nifer a threfniadaeth ei staff. At ddiben y canllaw hwn, ystyrir y term Prif Weithredwr fel y Pennaeth Gwasanaeth Cyflogedig a/neu Brif Swyddog Tân.

1.4. Mae Deddf Llywodraeth Leol (Cymru) 2015 ("y Ddeddf") yn cynnwys darpariaethau a luniwyd i baratoi ar gyfer ailstrwythuro llywodraeth leol yng Nghymru dros y blynyddoedd nesaf. Mae'n cynnwys darpariaethau sy'n:

- Caniatáu i brif awdurdodau uno'n wirfoddol;
- Darparu ar gyfer sefydlu pwyllgorau pontio i baratoi ar gyfer awdurdodau newydd;

- Galluogi Comisiwn Ffiniau a Democratiaeth Leol Cymru i adolygu'r trefniadau etholiadol ar gyfer yr ardaloedd newydd arfaethedig;
- Galluogi'r Panel i bennu cydnabyddiaeth ariannol aelodau'r cynghorau arfaethedig;
- Gosod cyfyngiadau ar awdurdodau presennol rhag iddynt wneud trafodion penodol cyn uno a'i gwneud yn ofynnol iddynt ddarparu gwybodaeth benodol i Weinidogion Cymru ac awdurdodau eraill.

1.5. Mae adran 29 *et seq* o'r Ddeddf yn cynnwys darpariaethau sy'n caniatáu i Weinidogion Cymru roi cyfarwyddiadau i osod cyfyngiadau ar, ymhlith pethau eraill, trafodion penodol a recriwtio gan "awdurdodau sy'n uno". Mae "awdurdod sy'n uno" yn golygu prif awdurdod sydd i gael ei uno i brif ardal newydd, naill ai drwy reoliadau uno (uno gwirfoddol) neu yn rhinwedd Bil a gyflwynir yn y Cynulliad gan Weinidogion Cymru neu un o Ddeddfau'r Cynulliad.

1.6. O ran recriwtio, gall cyfarwyddiadau osod cyfyngiadau ar recriwtio arfaethedig i swyddi penodol, gan gynnwys prif swyddogion. Pe byddai Gweinidogion Cymru'n penderfynu rhoi cyfarwyddiadau o dan is-adran (1), ni cheir recriwtio prif swyddog heb gydsyniad unigolyn a enwir yn y cyfarwyddyd. Pe byddai Gweinidogion Cymru'n rhoi cyfarwyddyd o dan is-adran (3), byddai'n rhaid i'r awdurdod gydymffurfio â gofynion penodedig. Gall cyfarwyddiadau – ac felly'r cydsyniad neu'r gofynion – gynnwys materion sy'n gysylltiedig â chyfnod unrhyw benodiad a'r gydnabyddiaeth ariannol ar ei gyfer.

1.7. Mewn penodiad a wneir yn ddarostyngedig i'r cyfarwyddiadau Gweinidogol a ddisgrifir, nid yw cyfrifoldeb y Panel o dan adran 143A o Fesur 2011 i wneud argymhellion ynghylch y tâl sy'n gysylltiedig â'r swyddi hyn yn berthnasol os rhoddir y cyfarwyddyd mewn perthynas â chynnig i dalu i'r person gyflog sy'n wahanol i gyflog rhagflaenydd y person.

1.8. Mae adran 39(1) o'r Ddeddf hefyd yn darparu bod adran 143A o Fesur 2011 yn cael yr effaith a ganlyn: caiff swyddogaethau'r Panel o ran Prif Swyddogion Gweithredol eu hymestyn i gynnwys holl "brif swyddogion" y prif awdurdodau. Mae cyfyngiad amser ar y ddarpariaeth hon, sy'n para o'r adeg y daeth y ddarpariaeth hon i rym y diwrnod ar ôl Cydsyniad Brenhinol tan 31 Mawrth 2020. Hwn yw'r diwrnod cyn y "diwrnod breinio" arfaethedig, pan fyddai'r awdurdodau cysgodol ar gyfer y prif ardaloedd newydd yn cymryd drosodd gyfrifoldebau gan y prif awdurdodau sy'n bodoli ar hyn o bryd.

1.9. Mae’r diffiniad o “brif swyddog” yn adran 39 wedi cael ei gymryd o Ddeddf Lleoliaeth 2011:

(a) pennaeth ei wasanaeth cyflogedig a ddynodir o dan adran 4(1) o Ddeddf Llywodraeth Leol a Thai 1989;
(b) ei swyddog monitro a ddynodir o dan adran 5(1) o’r Ddeddf honno;
(c) prif swyddog statudol a ddynodir yn adran 2(6) o'r Ddeddf honno;
(d) prif swyddog anstatudol a grybwyllir yn adran 2(7) o’r Ddeddf honno;
(e) dirprwy brif swyddog a grybwyllir yn adran 2(8) o’r Ddeddf honno.

Mae’r disgrifiadau ar gyfer (c)-(e) a ddefnyddir yn Neddf 1989 fel a ganlyn (yn gryno):Mae “prif swyddogion statudol” yn cynnwys—

(a)y prif swyddog addysg neu’r cyfarwyddwr addysg
(b)prif swyddog brigâd dân
(c)cyfarwyddwr gwasanaethau cymdeithasol neu’r prif weithiwr cymdeithasol
(d)y swyddog adran 151 neu’r prif swyddog cyllid

Ystyr “prif swyddog anstatudol” yw -

(a)person y mae pennaeth gwasanaeth cyflogedig yr awdurdod yn gyfrifol yn uniongyrchol amdano;

(b)person y mae’n ofynnol iddo adrodd yn uniongyrchol, neu berson sy’n atebol yn uniongyrchol, i bennaeth gwasanaeth cyflogedig yr awdurdod yng nghyswllt pob un neu’r rhan fwyaf o ddyletswyddau ei swydd; ac

(c) unrhyw berson y mae’n ofynnol iddo adrodd yn uniongyrchol, neu berson sy’n atebol yn uniongyrchol, i’r awdurdod lleol ei hun neu unrhyw un o bwyllgorau neu is-bwyllgorau’r awdurdod, yng nghyswllt pob un neu’r rhan fwyaf o ddyletswyddau ei swydd.

Ystyr “dirprwy brif swyddog” yw, person y mae’n ofynnol iddo adrodd yn uniongyrchol, neu berson sy’n atebol yn uniongyrchol, i un neu ragor o’r prif swyddogion statudol neu anstatudol, yng nghyswllt pob un neu'r rhan fwyaf o ddyletswyddau ei swydd.

1.10. Mae adran 39(3) o’r Ddeddf yn darparu y caiff Gweinidogion Cymru roi canllawiau ir Panel mewn perthynas ag ymestyn dros dro ei swyddogaethau sy’n ymwneud â thâl prif swyddogion a ddisgrifir uchod.

Ymhellach, mae adran 40 yn diwygio adran 143A o Fesur 2011 i ganiatáu i awdurdod sydd wedi ymgynghori â’r Panel ynghylch gostyngiad arfaethedig mewn cyflog ostwng (ond nid cynyddu) y cyflog sy’n daladwy i bennaeth gwasanaeth cyflogedig (neu’r prif swyddog am gyfnod y ddarpariaeth honno) tra bo’n aros am argymhelliad y Panel. Mae hynny ar yr amod bod y contract y mae’r cyflog yn

daladwy oddi tano yn caniatáu iddo gael ei newid wedi i argymhelliad y Panel gael ei ystyried.

Mae adran 40 hefyd yn darparu bod rhaid i'r Panel hysbysu Gweinidogion Cymru am unrhyw argymhelliad y mae'n ei wneud ynghylch cydnabyddiaeth ariannol swyddogion.

2. Cyfrifoldebau'r Panel o ran cyflog Prif Weithredwyr

2.1. Roedd adran 63 o Ddeddf 2013 yn diwygio Mesur 2011 drwy fewnosod adran 143A newydd. Mae adrannau 141 i 160 o Fesur 2011 yn delio â thaliadau a phensiynau aelodau o awdurdod lleol a phwerau'r Panel mewn cysylltiad â nhw. Mae adran 143A yn galluogi'r Panel i gymryd golwg, mewn perthynas â phrif gynghorau ac awdurdodau tân ac achub, ar unrhyw beth yn eu Datganiad Polisi Cyflog sy'n ymwneud â chyflog eu Prif Weithredwr. Fel y nodir uchod, mae Deddf 2015 yn ymestyn y pŵer hwn am gyfnod i bob prif swyddog mewn prif awdurdod. At ddiben y canllaw hwn, mae cyflogau'n cynnwys taliadau a wneir gan awdurdod perthnasol i swyddog nad yw'n cael ei gyflogi gan yr awdurdod dan gontract am wasanaethau, yn ogystal â thaliadau cyflog a wneir i swyddog sy'n cael ei gyflogi gan wasanaeth cyflogedig o dan gontract cyflogaeth. Mae pŵer y Panel i wneud argymhellion, serch hynny, yn berthnasol yn unig i'r awdurdodau sy'n gorfod cyflwyno Datganiadau Polisi Cyflog (prif gynghorau ac awdurdodau tân ac achub)[15].

2.2. Mae Datganiadau Polisi Cyflog yn ofyniad o dan Ddeddf Lleoliaeth 2011 (adrannau 38 i 43), i'w cyhoeddi yn flynyddol. Diben y datganiad yw darparu tryloywder o ran dull awdurdod lleol i osod cyflog ei gyflogeion drwy nodi'r dulliau y pennir eu cyflogau. Yn benodol, mae'n rhaid iddo gynnwys:

a) Polisïau ar bob agwedd ac elfen cydnabyddiaeth ariannol Prif Swyddogion;

b) Dull cyhoeddi, a mynediad at wybodaeth yn ymwneud â phob agwedd ar gydnabyddiaeth ariannol Prif Swyddogion;

c) Polisi'r cyngor ar gydnabyddiaeth ariannol y cyflogeion sydd ar y cyflogau isaf;

d) Y berthynas rhwng cydnabyddiaeth ariannol ei Brif Swyddogion a chyflogeion eraill.

2.3. Mae Llywodraeth Cymru wedi cyhoeddi canllawiau i awdurdodau lleol ar y mater hwn. [http://cymru.gov.uk/topics/localgovernment/finandfunding/publications/payaccount/?lang=cy]

[15] Dylid nodi nad yw adran 64 o Ddeddf 2013, sy'n galluogi Gweinidogion Cymru i nodi corff cyhoeddus y gellid ei ychwanegu at y rhai y mae gan y Panel gyfrifoldebau amdanynt, yn berthnasol yng nghyswllt cyfrifoldebau'r Panel am dâl Prif Weithredwyr neu Brif Swyddogion.

2.4. Cynllunnir Datganiadau Polisi Cyflog er mwyn gwneud penderfyniadau mewn perthynas â, yn benodol, cyflogau prif weithredwyr a staff ar y cyflogau isaf. Mynegir safbwynt Llywodraeth Cymru yng nghanllawiau Datganiadau Polisi Cyflog, gan nodi bod y broses o wneud penderfyniadau ar Ddatganiadau Polisi Cyflog yn cael ei gwneud yn gyhoeddus, yn agored i graffu ac yn amodol ar bleidlais pob aelod o'r cyngor. Atgyfnerthir hyn gan Reoliadau Awdurdodau Lleol (Rheolau Sefydlog) (Cymru) (Diwygio) 2014, sy'n ei gwneud yn ofynnol i brif gyngor hysbysebu yn gyhoeddus pan fo'n cynnig penodi prif swyddog a phan fo'r gydnabyddiaeth ariannol y mae'n bwriadu ei thalu o ran y rôl honno yn £100,000 y flwyddyn neu fwy.

2.5. Yn ogystal â gwneud argymhellion ynghylch unrhyw bolisi yn Natganiadau Polisi Cyflog yr awdurdod sy'n ymwneud â chyflog y prif weithredwr, mae adran 143A63 o Fesur 2011 hefyd yn darparu y gallai'r Panel wneud argymhellion o ran unrhyw gynnig i newid cyflog prif weithredwr. Mae'n rhaid i brif gynghorau ac awdurdodau tân ac achub ystyried unrhyw argymhellion a wneir gan y Panel mewn perthynas â'r hyn a ddywedant yn eu Datganiadau Polisi Cyflog sy'n ymwneud â chyflog prif weithredwyr. Fel y nodir uchod, mae hyn bellach yn berthnasol hefyd i brif swyddogion prif awdurdodau.

2.6. Os yw prif gyngor neu awdurdod tân ac achub yn dymuno newid cyflog eu prif weithredwr, neu os yw prif gyngor yn dymuno newid cyflog prif swyddog, bydd rhaid iddo ymgynghori â'r Panel, oni bai bod y newid a ystyrir yn gymesur â chodiad neu ostyngiad cyflog cyffredinol i "aelodau eraill o staff yr awdurdod"[16]. Mae'n rhaid i'r cyngor neu'r awdurdod tân ac achub ystyried argymhelliad y Panel wrth wneud ei benderfyniad.

2.7. Gallai'r Panel ofyn am unrhyw wybodaeth sydd ei hangen arno i'w helpu i ddod i gasgliad ar y mater a bydd yn rhaid i'r cyngor/awdurdod tân ac achub ddarparu'r wybodaeth honno. Gallai'r Panel gyhoeddi unrhyw argymhelliad y mae'n penderfynu ei gymryd.

2.8. Gallai argymhelliad y Panel gymeradwyo cynnig yr awdurdod lleol, gall fynegi beirniadaeth neu bryderon am y cynnig, neu gall argymell amrywiadau ar y cynigion, ond mae'n rhaid iddo roi ystyriaeth i'r canllawiau hyn a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru.

3. Ystyriaeth y Panel

3.1. Wrth ystyried cyflogau swyddogion, mae'n bwysig bod y Panel yn llwyr sylweddoli ei fod mewn sefyllfa wahanol yn ei hanfod mewn perthynas â chydnabyddiaeth ariannol aelodau yr awdurdodau lleol. Yn y sefyllfa ddiwethaf, y Panel yw'r canolwr

[16] At ddibenion y canllaw hwn, gellir dehongli "staff" fel "swyddogion". Felly, nid yw'n cynnwys, er enghraifft, athrawon neu gyflogeion rheng flaen sy'n darparu gwasanaethau.

terfynol yn y mater. Mae gan y Panel y pŵer i nodi'n union beth ddylai aelod o awdurdod lleol ei dderbyn, oni bai ei fod yn cyfyngu ei hun i nodi macsima yn lle hynny. Hyd yn oed yn y sefyllfa hon, y Panel, nid yr awdurdod lleol na Llywodraeth Cymru, sydd â'r pŵer i wneud y penderfyniadau.

3.2. I'r gwrthwyneb, mewn perthynas â phrif weithredwyr neu brif swyddogion, mae rôl y Panel yn gyfyngedig i gymryd golwg a gwneud argymhelliad. Er bod yn rhaid i'r awdurdod/awdurdodau lleol dan sylw ystyried yr argymhelliad hwn, nid oes rhaid iddynt ei ddilyn. Mae Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Rheolau Sefydlog) (Cymru) 2006 (fel y'u diwygiwyd gan Reoliadau Awdurdodau Lleol (Rheolau Sefydlog) (Cymru) (Diwygio) 2014) yn ei gwneud yn ofynnol i benderfyniad o'r fath gael ei wneud drwy bleidlais o'r cyngor llawn. Fodd bynnag, mae'n rhaid i'r awdurdod, o dan adran 143A hysbysu Gweinidogion Cymru a'r Panel am ei ymateb i argymhelliad gan y Panel ynghylch newid i gyflog ei brif swyddog gweithredol. Os yw Gweinidogion Cymru o'r farn nad yw ymateb awdurdod yn gyson ag argymhelliad y Panel, gallai Gweinidogion Cymru roi cyfarwyddyd i'r awdurdod ailystyried y cyflog.

3.3. Serch hynny, nid yw'r Panel yn penderfynu faint y mae prif weithredwr neu brif swyddog unigol yn cael ei dalu. Dylai hyn osgoi unrhyw angen i'r Panel gael ei dynnu i drafodaethau ag undebau llafur neu gymdeithasau proffesiynol, er enghraifft. Er na all rhywun ddiystyru'r posibilrwydd o her gyfreithiol i argymhelliad gan y Panel, mae'n llai tebygol oherwydd natur anuniongyrchol perthynas y Panel â'r penderfyniad terfynol. Fodd bynnag, yn achos prif swyddogion, efallai ei bod yn fwy tebygol y gallai'r Panel ddod o dan bwysau gan undebau llafur neu gymdeithasau proffesiynol, a allai fod o'r farn bod swyddogaeth y Panel yn ymyrryd â'u proses negodi.

3.4. Gofynnir i'r Panel ddefnyddio ei brofiad ac arbenigedd ei hun i benderfynu ar argymhelliad priodol ym mhob achos sy'n codi. Gofynnir i awdurdodau lleol ddarparu unrhyw wybodaeth i'r Panel y gallai ofyn amdani yn rhesymol wrth ddod i gasgliad ac mae hynny'n rhoi pŵer sylweddol i'r Panel gasglu gwybodaeth angenrheidiol. Gallai'r math o wybodaeth y gallai'r Panel ofyn amdani gynnwys y canlynol:

- Papurau neu adroddiadau a baratowyd gan yr awdurdod mewn cysylltiad â'r mater;
- Adroddiadau neu wybodaeth arall a ddarparwyd i'r awdurdod gan unrhyw ymgynghoriaeth, undeb llafur neu gymdeithas broffesiynol;
- Manylion am y pecyn cyfan sydd ar gael – neu sy'n cael ei ystyried – ar gyfer y prif weithredwr neu brif swyddog. Gallai hyn gynnwys hyd y contract sydd ar gynnig, trefniadau pensiwn, pecyn diswyddo, ffioedd swyddogion canlyniadau, bonysau perfformio, darpariaeth ar gyfer gwyliau blynyddol neu absenoldeb arall, taliad mewn nwyddau (ceir, er enghraifft) a chostau adleoli. Efallai y bydd y Panel hefyd yn dymuno ystyried unrhyw gyd-ddibyniaeth sydd gan gyflogau unigol o fewn strwythurau cyflog;

- Gwybodaeth yn ymwneud â'r gydnabyddiaeth ariannol sydd ar gynnig i brif weithredwyr neu brif swyddogion awdurdodau lleol eraill. (*Noder: nid yw'r Panel yn gyfyngedig i ofyn am wybodaeth gan yr awdurdod lleol sy'n ystyried amrywiad mewn cyflog yn unig).*
- Manylion cytundebau a wneir ar lefel y Cyd-gyngor Cenedlaethol.

3.5. Pe cyfyd sefyllfa lle gwneir dyfarniad cyflog i brif swyddogion ar draws yr awdurdodau lleol sy'n wahanol i'r hyn a ddyfernir i aelodau eraill o'r staff, o ganlyniad i negodi cenedlaethol yn ôl pob tebyg, caiff y Panel ystyried cynigion ar y cyd gan awdurdodau, yn hytrach na bod angen i bob awdurdod drafod â'r Panel ar wahân. Fodd bynnag, nid yw hyn yn cyfyngu ar allu'r Panel i wneud gwahanol argymhellion i wahanol awdurdodau, os ydynt yn teimlo y gellir cyfiawnhau hynny.

3.6. Mae hefyd yn debygol y byddai'r Panel yn dymuno ystyried data mwy cyffredinol yn ymwneud â phrisiau ac incwm, y gall eu cael drwy berthnasedd â chydnabyddiaeth ariannol aelodau o awdurdod lleol.

3.7. Nid yw'r ddeddfwriaeth yn cyfyngu'r Panel i rôl ymatebol yn unig. Pe bai'n dymuno, gallai'r Panel ddefnyddio ei bŵer i wneud argymhellion yn ymwneud â darpariaethau o fewn Datganiad Polisi Cyflog awdurdodau lleol ar wahân i unrhyw gynnig i amrywio tâl prif weithredwr neu brif swyddog ar yr amod bod yr argymhelliad "yn ymwneud â" chyflog y prif weithredwr neu'r prif swyddog. Fodd bynnag, byddai angen i'r Panel ystyried a oes ganddo'r amser a'r adnoddau i gynnal ymarfer o'r fath gan gofio bod yr ysgogydd polisi y tu ôl i'r darpariaethau yn Neddf 2013 yn ymwneud â rheolaeth dros yr hyn a gâi eu hystyried yn benderfyniadau annerbyniol mewn perthynas â chodiad cyflog. Gallai defnyddio'r pŵer mewn ffordd sy'n anghyson â'i ddiben olygu her gyfreithiol. Serch hynny, mae'n golygu y gall unrhyw un gyfeirio mater sy'n ymwneud â thâl y prif weithredwr neu'r prif swyddog i'r Panel ei ystyried a gallai'r Panel benderfynu gweithredu ar y cyfeiriad hwnnw pe byddai'n teimlo bod angen gwneud hynny.

3.8. Mae angen ymgynghori â'r Panel os oes amrywiad am i lawr yn cael ei gynnig ar gyfer cyflog prif weithredwr neu brif swyddog (oni bai, fel yn achos codiad cyflog, ei fod yn gymesur â dull cyffredinol i gyflogau swyddogion yn yr awdurdod hwnnw). Mae'r Panel yn debygol o ystyried yr un math o ofynion tystiolaeth.

3.9. I gloi, pa ffactorau ddylai'r Panel eu hystyried wrth wneud argymhelliad? Y Panel sydd i wneud ei asesiad ei hun o ba ffactorau sy'n berthnasol wrth ddefnyddio ei ddisgresiwn mewn unrhyw achos penodol a faint o bwys a roddir iddynt. Fodd bynnag, mae'r paragraffau dilynol yn cynnwys yr hyn y mae Gweinidogion yn ei ystyried yn ffactorau allweddol i'w hystyried gan y Panel.

3.10. Wth recriwtio prif weithredwyr, mae'n rhaid i gyrff y sector cyhoeddus ystyried pa gydnabyddiaeth ariannol sydd ei hangen er mwyn recriwtio a chadw'r bobl sy'n fwyaf cymwys. Dyna pam bod gwahaniaeth mawr yn aml rhwng y swyddog unigol

sydd â'r cyflog uchaf ar lefel y prif weithredwr a'r lefel nesaf mewn awdurdod. Yn benodol mewn perthynas â Phrif Swyddogion Tân, mae angen i'r Panel gydnabod yr arbenigedd proffesiynol sy'n ofynnol ar gyfer y swydd a bydd angen cyfeirio at y Cyd-gyngor Cenedlaethol ar gyfer Rheolwyr Brigâd Gwasanaethau Tân ac Achub yr Awdurdodau Lleol ("y Llyfr Aur").

3.11. Bydd angen i'r Panel fod yn sensitif i hyn ond hefyd dylai fynd ati mewn modd cytbwys. Mae'r hyn sy'n dderbyniol i'r cyhoedd yn ffactor dilys i'r Panel ei ystyried, ymysg eraill, ond ni ddylid rhoi pwys gormodol arno. Er bod y canfyddiad fod gwleidyddion a swyddogion cyhoeddus yn cael gormod o gydnabyddiaeth ariannol yn gallu bod yn bwnc llosg ymysg y cyhoedd, mae'n ddealladwy y gallai codiad cyflog sylweddol mewn swydd sydd eisoes â chyflog uchel gael ei feirniadu ar adeg pan fo amgylchiadau economaidd yn anodd i nifer o deuluoedd cyffredin. Mae angen i'r Panel fod yn ymwybodol hefyd mai un o'r rhesymau am y ddyletswydd newydd sy'n cael ei chyflwyno mewn perthynas â phrif swyddogion yw cyflwyno elfen o reolaeth dros unrhyw bosibilrwydd o wneud codiadau cyflog afresymol ychydig cyn i'r uno ddigwydd. Gallai codiadau hael gael effaith sylweddol ar hawl i becynnau pensiwn neu ddileu swydd.

3.12. Mae angen ystyried lefelau cyflog prif swyddogion gweithredol o fewn awdurdodau lleol tebyg. Yn ogystal, mae tueddiad i osod cyfyngiadau rhifyddeg ar y gwahaniaeth rhwng y staff ar y cyflog uchaf ac isaf mewn sefydliad, yn ogystal â'r gwahaniaeth rhwng y cyflog uchaf a'r ail gyflog uchaf. Y Panel fydd yn penderfynu p'un a ddylid rhoi sylw i hyn, a faint o bwys i roi iddo

3.13 Bydd y Panel hefyd yn gallu ystyried a yw'r cyflog sy'n cael ei ystyried yn rhesymol ar gyfer yr ardal dan sylw.

3.14 Fel canlyniad, bydd y Panel am fodloni ei hun bod yr awdurdod lleol dan sylw wedi gwneud achos busnes clir dros newid arfaethedig ac wedi ystyried yr opsiynau. Dylid cymryd safbwynt y Panel ar ddiwedd, nid dechrau, y broses, fel y gall y Panel weld yr holl dystiolaeth y mae'r awdurdod wedi'i gymryd wrth wneud ei gynnig. Bydd hyn yn bwysig iawn wrth ystyried penodiad brys. Os bydd angen safbwynt y Panel yn gyflym, bydd angen iddo gael yr wybodaeth gefndirol yn barod.

Ysgrifenyddiaeth Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol
Ystafell M.05
Llawr Cyntaf
Parc Cathays
Caerdydd
CF10 3NQ

Ffôn: 02920 82 69 13
E-bost: irpmailbox@cymru.gsi.gov.uk

Mae'r Adroddiad a gwybodaeth arall ynglŷn a gwaith y Panel ar gael ar ein gwefan yn:
www.panelcymrugydnabyddiaethariannol.org.uk

Adroddiad i'r:	**Cyngor**
Dyddiad y Cyfarfod:	**12 Ebrill 2016**
Swyddog Arweiniol:	**Rheolwr Gwasanaethau Democrataidd**
Awdur yr Adroddiad:	**Rheolwr Gwasanaethau Democrataidd**
Teitl:	**Amserlen Pwyllgor 2015/16, Adolygiad Blynyddol o Gydbwysedd Gwleidyddol, a Phenodi Cadeiryddion Archwilio**

---

1. Am beth mae’r adroddiad yn sôn?

Mae'r adroddiad hwn yn cynnwys gwybodaeth ac yn gofyn am benderfyniadau ar faterion yn ymwneud â phwyllgor.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio’r adroddiad hwn?

Mae'n ofynnol i'r Cyngor gymeradwyo amserlen ar gyfer 2017 yn unol â phenderfyniad y Cyngor i gynnal amserlen 18 mis er mwyn galluogi cadarnhau mannau cyfarfod ac adnoddau, cyhoeddi’r amserlen a llenwi dyddiaduron yr Aelodau. Gan fod y flwyddyn ddinesig newydd yn dechrau ym mis Mai, mae hefyd yn briodol i'r Cyngor ystyried newidiadau mewn cydbwysedd gwleidyddol a bod yn ymwybodol o sut mae trefniadau cadeirio Archwilio yn gweithio.

3. Beth yw'r Argymhellion?

(i) Bod y Cyngor yn cymeradwyo'r amserlen ddrafft.
(ii) Bod y Cyngor yn ailbenodi cadeirydd ac aelodaeth presennol y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd ar gyfer blwyddyn ddinesig 2016/17, yn amodol ar unrhyw newidiadau a hysbyswyd gan y Grwpiau.
(iii) Bod y Cyngor yn penodi 1 cynghorydd i’r Pwyllgor Safonau.

4. Manylion yr adroddiad.

4.1 <u>Amserlen y Pwyllgor</u>

Mae’r flwyddyn ddinesig newydd yn dechrau gyda Chyfarfod Blynyddol y Cyngor ym mis Mai. Mae'r amserlen bresennol o gyfarfodydd pwyllgor yn parhau tan ddiwedd 2016 ac yn cael ei ymestyn tan ddiwedd 2017 yn unol â chais y Cyngor i gynnal amserlen 18 mis. Mae'r amserlen ddrafft ar gyfer 2017 ynghlwm fel atodiad 1 a hefyd yn cynnwys esboniad pwyllgor-wrth-bwyllgor o'r ffactorau y tu ôl i adnabod dyddiadau addas ar gyfer pob cyfarfod.

4.2 <u>Adolygiad Blynyddol o Gydbwysedd Gwleidyddol</u>

Mae'n ofynnol i'r Cyngor o leiaf yn flynyddol i ystyried sut mae aelodaeth ei bwyllgorau yn ymwneud â chydbwysedd gwleidyddol y Grwpiau. Mae newidiadau i

aelodaeth pwyllgorau a chryfder y grwpiau gwleidyddol yn golygu nad yw pob pwyllgor yn wleidyddol gytbwys ar hyn o bryd, ac mae'r rhain yn cael eu dangos yn atodiad 2.

Ar adeg ysgrifennu'r adroddiad hwn, mae'r argymhellion yn atodiad 2 yn berthnasol. Gweler aelodaeth gwirioneddol pob un o'r pwyllgorau yn atodiad 3 er gwybodaeth.

Mae marwolaethau diweddar y Cynghorwyr Peter Owen a Richard Davies wedi lleihau maint y Grŵp Ceidwadol o 8 aelod i 7 a'r Grŵp Annibynnol o 13 i 12. Nid yw'r gostyngiad hwn yn effeithio ar gyfrifiadau cydbwysedd gwleidyddol ar gyfer y rhan fwyaf o'r pwyllgorau heblaw'r Pwyllgor Iechyd, Lles a Diogelwch Corfforaethol a CYSAG lle byddai gan y Grŵp Ceidwadol yr hawl i 1 sedd ar bob un yn hytrach na naill ai 1 neu 2 (gynt gyda 8 aelod, gyda Grwpiau Ceidwadwyr a Phlaid Cymru bob un gyda'r un pwysiad cydbwysedd gwleidyddol felly gall y naill (ond dim ond un ohonynt) gymryd ail sedd ar y pwyllgorau hynny). Byddai'r ail sedd yn awr yn cael ei ddyrannu i Grŵp Plaid Cymru.

Bydd cydbwysedd gwleidyddol y Cyngor yn newid ychydig unwaith eto yn dilyn isetholiadau ym mis Mehefin ar gyfer y seddi gwag.

4.3 Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd

Mae Adran 11 o Fesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn mynnu bod y Cyngor yn penodi pwyllgor i adolygu pa mor ddigonol yw darpariaeth gan yr awdurdod o ran staff, llety ac adnoddau eraill i gyflawni swyddogaethau gwasanaethau democrataidd, ac i lunio adroddiadau a gwneud argymhellion i'r awdurdod mewn perthynas â'r ddarpariaeth honno.

Rhaid i aelodau'r Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd gael eu penodi gan y Cyngor Llawn. Ni fydd unrhyw aelodau cyfetholedig. O dan y Mesur ni fydd mwy nag un aelod o'r Cabinet ar y Pwyllgor (sydd methu bod yr Arweinydd), ond penderfynodd y Cyngor ym mis Mai 2012 y byddai'r aelodaeth yn 11 o gynghorwyr ac ni fyddai'n cynnwys aelodau o'r Cabinet.

Rhaid i'r Pwyllgor fod yn wleidyddol gytbwys a rhaid i'r Cyngor benodi cadeirydd sydd ddim yn aelod o unrhyw un o'r grwpiau gwleidyddol a gynrychiolir ar y Cabinet. Yn Sir Ddinbych, mae hyn yn golygu y bydd y cadeirydd yn aelod o'r grŵp Llafur. Mae'r grŵp Llafur wedi enwebu y cadeirydd presennol, y Cynghorydd Barry Mellor.

Mae aelodau presennol y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd yn cael eu dangos yn atodiad 3.

4.4 Penodi Cadeiryddion y Pwyllgorau Archwilio

Yn ôl egwyddorion ar gyfer dyrannu cadeiryddion Archwilio ym Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 bydd gan y Grwpiau a gynrychiolir yn y Cabinet (Annibynnol, y Ceidwadwyr a Phlaid Cymru) yr hawl i gadeirio 1 o'r 3 pwyllgor archwilio, a bydd y grwpiau hynny'n penderfynu ymysg eu gilydd pa un o'u haelodau cymwys fydd yn gadeirydd. Mae gan y Grŵp Llafur, fel yr unig grŵp sydd heb aelodau yn y Cabinet, yr hawl i benodi 2 o gadeiryddion archwilio.

Nid yw'r Mesur na'r canllawiau statudol cysylltiedig yn gwneud darpariaethau ar gyfer newid neu ail-benodi cadeiryddion archwilio, ac eithrio pan fo'r cyfansoddiad gwleidyddol yn newid yn y Cabinet neu lle mae swydd cadeirydd archwilio yn wag am ryw reswm. Felly mae penodi cadeiryddion am y flwyddyn ddinesig newydd yn fater i'r grwpiau gwleidyddol i'w ystyried ac i roi gwybod am unrhyw newidiadau.

4.5 Pwyllgor Safonau

Mae aelodau Pwyllgor Safonau y Cyngor yn cynnwys 2 gynghorydd sir. Ar hyn o bryd mae'r Cynghorydd Barry Mellor wedi'i benodi i'r pwyllgor hwn a gofynnir i'r Cyngor benodi 1 cynghorydd sir arall i'r pwyllgor. Nid oes unrhyw ofyniad am gydbwysedd gwleidyddol mewn perthynas â'r penodiad hwn.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

Mae'r penderfyniadau a gwybodaeth yn deillio o'r adroddiad hwn yn ganolog i weithrediad y systemau democrataidd a phwyllgor sydd yn elfennau hanfodol o drefniadau llywodraethu'r Cyngor ac yn cyfrannu at flaenoriaethau corfforaethol y Cyngor.

6. Faint fydd hyn yn ei gostio a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

Mae costau cynnal system pwyllgorau yn cael eu cynnwys o fewn y cyllidebau presennol ond fe wnaeth y Cyngor ymrwymiad yn 2015 drwy ei broses *Rhyddid a Hyblygrwydd* i leihau nifer y cyfarfodydd pwyllgor a gynhelir i arbed costau cysylltiedig. Gall gwasanaethau ar draws y Cyngor gyfrannu at y cyfarfodydd a gynhwysir yn yr amserlen, fel arfer trwy gyfrannu gwybodaeth, adroddiadau ac amser swyddogion.

7. Pa ymgynghori a wnaed â'r Pwyllgorau Archwilio ac eraill, ac a gynhaliwyd Sgriniad i Asesu Effaith ar Gydraddoldeb?

Mae'r amserlen flynyddol o gyfarfodydd yn broses sefydledig ac yn cwrdd ag amcanion y Ddeddf Cydraddoldeb. Y prif 'ddefnyddwyr gwasanaethau' yw aelodau'r pwyllgorau a swyddogion cefnogi, er bod y wasg a'r cyhoedd hefyd yn gallu mynychu rhan fwyaf o gyfarfodydd lle mae budd unigolion neu grwpiau yn debygol o ddibynnu ar y pwnc dan sylw.

Cafodd arolwg o gynghorwyr ei gynnal yn 2012 ar amseriad a lleoliad cyfarfodydd ac mae'r canlyniadau wedi eu cymryd i ystyriaeth. Mae'r Cyngor yn defnyddio'r ystafelloedd cyfarfod mwyaf addas pryd bynnag y bo modd (o ran mynediad, parcio, cyfleusterau toiled, cludiant cyhoeddus).

8. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

Ni does unrhyw gostau ychwanegol yn deillio o'r argymhellion yn yr adroddiad hwn.

9. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

Byddai methiant i gadarnhau amserlen cyfarfodydd newydd a materion eraill sy'n gysylltiedig â phwyllgorau yn yr adroddiad hwn yn niweidiol i drefniadau llywodraethu'r Cyngor.

10. Pŵer i wneud y Penderfyniad

Atodlen 12 o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972; Deddf Tai a Llywodraeth Leol 1989; Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011.

Appendix 1

2017

	M	T	W	T	F		M	T	W	T	F		M	T	W	T	F		M	T	W	T	F		M	T	W	T	F		M	T
Jan							2	3	4	5	6		9 Cabinet Briefing	10	11 Planning	12	13		16	17 Council	18	19 Partnerships	20		23	24 Cabinet	25 Corporate Governance	26 Performance	27		30	31
Feb			1	2 Communities	3 Corporate H&S		6	7 LJCC	8 Planning	9	10		13 SACRE	14 Council	15	16	17 Poss AONB JC		20 Cabinet Briefing	21	22	23	24		27	28 Cabinet						
Mar			1	2 Partnerships	3 Poss. AONB JC		6 Council Briefing	7	8 Licensing	9	10 Standards		13 Cabinet Briefing	14	15 Planning	16 Performance	17		20	21	22 Corporate Governance	23 Communities	24		27	28 Cabinet	29	30	31 Dem Servs			
Apr							3 Cabinet Briefing	4 Council	5	6 Partnerships	7		10	11	12 Planning	13	14		17	18	19	20	21 Corporate H&S		24	25 Cabinet	26 Corporate Governance	27 Performance	28			
May	1	2	3	4Election	5		8	9	10	11	12		15	16	17	18	19		22	23 Annual Council	24	25	26		29	30	31					
June				1	2		5	6 Cabinet	7	8 Performance	9		12 Council Briefing	13	14 Planning	15 Communities	16 Poss. AONB JC		19	20	21 Corporate Governance	22 Partnerships	23 Poss. AONB JC		26 LJCC	27	28 Licensing	29	30 Standards			
July							3 Cabinet Briefing	4 Council	5 SACRE	6	7		10	11	12 Planning	13 Performance	14		17	18 Cabinet	19 Corporate Governance	20 Communities	21		24 25 26 27 Royal Welsh				28 Corporate H&S		31	
Aug		1	2	3	4		7	8	9	10	11		14	15	16	17	18		21	22	23	24	25		28	29	30	31				

Sept					1		4 Cabinet Briefing	5 Council	6	7 Communities	8		11	12	13 Planning	14 Partnerships	15		18	19	20 Licensing	21	22 Standards		25	26 Cabinet	27 Corporate Governance	28 Performance	29			
Oct							2 Cabinet Briefing	3	4 LJCC	5	6		9	10	11 Planning	12	13 SACRE		16	17 Council	18	19 Communities	20 Dem Servs		23	24 Cabinet	25	26	27		30	31
Nov			1	2 Partnerships	3 Corporate H&S		6 Cabinet Briefing	7	8	9	10 Poss. AONB JC		13 Council Briefing	14	15 Planning	16	17 Poss. AONB JC		20	21 Cabinet	22	23	24 Standards		27 28Royal Welsh		29 Corporate Governance	30 Communities				
Dec					1		4 Cabinet Briefing	5 Council	6 Licensing	7 Performance	8		11	12 Cabinet	13 Planning	14 Partnerships	15		18	19	20	21	22		25	26	27	28	29			

Key

	Weekend or Bank Holiday
	School Holiday (holidays from September 2017 have not been confirmed)

APPENDIX 1

COMMITTEE TIMETABLE 2017

Committee	Jan	Feb	Mar	Apr	May	Jun	Jul	Aug	Sep	Oct	Nov	Dec
COUNTY COUNCIL 10 a.m.	17	14		4	23 Annual Meeting		4	SUMMER RECESS	5	17		5
COUNCIL BRIEFING 2 p.m.			6			12					13	
CABINET 10 a.m.	24	28	28	25		6	18		26	24	21	12
CABINET BRIEFING 2 p.m.	9	20	13	3			3		4	2	6	4
PLANNING 9.30 a.m.	11	8	15	12		14	12		13	11	15	13
PERFORMANCE SCRUTINY 9.30 a.m.	26		16	27		8	13		28			7
COMMUNITIES SCRUTINY 9.30 a.m.		2	23			15	20		7	19	30	
PARTNERSHIPS SCRUTINY 9.30 a.m.	19		2	6		22			14		2	14
CORPORATE GOVERNANCE 9.30 a.m.	25		22	26		21	19		27		29	
LICENSING 9.30 a.m.			8			28			20			6

Committee	Jan	Feb	Mar	Apr	May	Jun	Jul	Aug	Sep	Oct	Nov	Dec
LJCC 2.p.m.		7				26				4		
SACRE 10 a.m.		13					5			13		
STANDARDS 10 a.m.			10			30			22		24	
DEMOCRATIC SERVICES COMMITTEE 10 a.m.			31							20		
CORPORATE HEALTH, S&W 10 a.m.		3		21			28				3	
AONB JOINT COMMITTEE 10a.m.		17 (or 3/3)	3 (or 17/2)			16 or 23					10 or 17	

OTHER MEETINGS IN 2017

Committee	Jan	Feb	Mar	Apr	May	Jun	Jul	Aug	Sep	Oct	Nov	Dec
Conwy & Denbighshire Joint Adoption Panel							4					
Fostering Panel												
MEMBER AREA GROUPS												
Denbigh 2 p.m.	9		6		8							
Rhyl 2 p.m.	11		8		10							

Committee	Jan	Feb	Mar	Apr	May	Jun	Jul	Aug	Sep	Oct	Nov	Dec
Prestatyn & Meliden 6 p.m.	25		22		24							
Elwy 1 p.m.	6		3		28							
Ruthin 10 a.m.	23		20		24							
Dee Valley 2 p.m.	16		13		15							

Timetabling Information

Elections to Denbighshire County Council will be held on the 4 May 2017 with the period immediately following being used to induct new members, for the new political groups to form, for membership of the various committees to be agreed and for essential member training and support to be given.

The proposed timetable is where possible based on current patterns and avoids dates that are known to be unsuitable, including most school holidays. It should be noted that, at the time this report was written, the school holidays for the 2017-18 academic year i.e. from September 2017, had not been formally agreed so the pattern of recent years has been used.

The first meeting would be the Annual Meeting of Council on the 23 May 2017 followed by the first meetings of the committees from the start of June.

Council / Council Briefings

The 2017 timetable continues the current pattern of having either a full Council or Council Briefing each month.

There is a Council meeting scheduled in January for the Council to approve its Council Tax Reduction Scheme (required to be approved before the end of January each year) and this can be taken alongside the approval of the budget for the next financial year. A Council meeting will be held in February to set the council tax levels. In total the 2017 timetable has 8 Council meetings.

Council meetings consider business that requires formal approval by full Council with other issues of interest to all members being directed towards Council Briefing sessions. There are 3 Council Briefing sessions scheduled to take place during those months without a formal Council meeting. If required, those Briefing session dates could be utilised for a formal Council meeting after the requisite notice having been given.

Cabinet

Dates for Cabinet meetings have again been scheduled for the end of a month where possible. The reason for this is that Cabinet considers an important budget monitoring report at each meeting, which covers the previous month. Collection of the budget information, report preparation, and publication can result in these reports being ‘late’. Holding the Cabinet meetings at the end of a month will allow these reports to be circulated on time. Only the October 2017 Cabinet meeting falls during a school holiday.

The newly elected Cabinet will have its first meeting on the 6 June 2017 and then mid-month Cabinet meetings have been included for July 2017 (avoids school

holidays and the Royal Welsh Show which a number of members attend) and December 2017 to avoid the Christmas period.

Scrutiny Committees

The timetable for the scrutiny committee meetings has been developed to include meetings at times when information for known business of the committee in question will be available, and otherwise to ensure a reasonable spread of meetings throughout the year.

Recently, the Scrutiny Committees have made increased use of task and finish groups.

Performance Scrutiny Committee

Meetings of the Partnerships Scrutiny Committee have been scheduled for school term time only as this committee will normally consider matters relating to education and schools to which the 5 co-opted voting members would be invited to attend as education scrutiny members. Certain meetings of the Performance Scrutiny Committee have been scheduled to attend to the following business:

- January (verified school examination results); June (Director of Social Services' Annual Report, Corporate Risk Register and the quarter 4 Corporate Plan performance report); September (provisional school examination results); December (quarter 2 Corporate Plan performance report and the Corporate Risk Register)

Communities and Partnerships Scrutiny Committees

In line with current arrangements and those for the Performance Scrutiny Committee 7 meetings each have been scheduled for the Communities and Partnerships Scrutiny Committees.

The Scrutiny Co-ordinator has reviewed and agreed the draft timetable.

Planning Committee

Planning officers have agreed the proposed schedule for Planning Committee meetings which is designed to ensure that the committee meetings and associated post-committee work (issuing decision certificated, etc.) are complementary.

Corporate Governance Committee

The Corporate Governance Committee is also the Council's Audit Committee and the proposed schedule takes into account when the committee will be required to consider treasury management performance, Internal Audit annual reports and assurance plans, the annual governance statement and to approve the statement of accounts.

The July 2017 (19th July) meeting is scheduled earlier than usual – it would normally be later to allow members more time to consider the draft Statement of Accounts before the Committee meets. The July meeting could be moved to the later date of 26 July if required though this is both a school holiday and during the royal Welsh Show.

Standards Committee

The Standards Committee dates are similar to the current schedule with quarterly meetings but if issues arise that require extra meetings they will be arranged accordingly.

Licensing Committee

Four Wednesday meetings have been scheduled for 2017 in accordance with existing timetabling arrangements.

Licensing sub-committee meetings are arranged as and when required.

Corporate Health, Safety and Welfare Committee

Meetings of this internal committee have been scheduled for approximately 1 month after the end of the previous quarter to allow the committee to review quarterly health and safety reports. Two of the meetings will be held during school holidays (in April 2017 and July 2017) but this does allow the committee to meet before the current Council ends and before the August recess respectively.

Local Joint Consultative Committee (LJCC)

The LJCC is a consultative committee bringing together elected members with trade union representatives and meets 3 times a year though special meetings might have to be arranged if issues arise that require negotiation at the LJCC level.

The LJCC meetings have been scheduled to be held before meetings of Council to allow formal feedback from the LJCC to be taken to full Council. The previous pattern of holding meetings on a Wednesday has been changed for 2017 with meetings proposed for a Monday (June), Tuesday (February) and Wednesday (October). The reasons for this are to assist attendance by trade union members and for the LJCC to meet at appropriate times in terms of the busy overall schedule.

This timetable has been discussed with the unions.

Standing Advisory Council for Religious Education (SACRE)

The membership of this statutory committee includes representatives from Denbighshire County Council, religious denominations and teacher associations. As with the current year, the new schedule proposes to hold their 3 termly meetings on different days of the week (a Monday, Wednesday and Friday) to lessen the impact

on teacher representatives caused by taking time out of school on the same week-day for each meeting.

SACRE has requested that meetings be held in either Rhyl or Prestatyn as the majority of members live in the north of the county. The draft timetable has been agreed with SACRE's adviser.

Democratic Services Committee

This committee must meet at least once every calendar year and is able to review the level of support for democratic services, committees and associated matters. Two Friday meetings have been scheduled for March and October 2017 although extra meetings could be added if necessary.

Cabinet Briefing

This is an informal but important meeting for Cabinet members and meetings are proposed for Mondays leading up to a Cabinet meeting to complement the cycle of Cabinet meetings.

The meeting on the 20 February 2017 will during a school holiday (it could be moved to the 6 February) and there is a gap in meetings during May and June 2017 to allow time for the formation of the new Council following the elections in May 2017.

Political Balance Position

Updated 23 March 2016

The tables below summarise the position for each of the committees. The third column headed *Political Balance* shows the actual number of seats each Group is entitled to have on the committee.

Changes to committee memberships can occur at any time and the Groups are encouraged to ensure that each committee has a full contingent of members throughout the year. A general review of the political balance of the committees is undertaken annually to re-balance committees for the start of the new municipal year in May.

Cabinet	Current Membership	Political Balance
Labour	0	3
Independent	4	2
Conservative	2	1
Plaid Cymru	2	2
Comments: The political balance requirements have been achieved for the groups participating in the executive. In the event of a political group with 5 or more members declining to take up their seats on the Cabinet the Leader may appoint councillors to fill the vacancies and the rules of political balance do not apply to the filling of those vacancies. No further actions required.		

Corporate Governance Committee	Current Membership	Political Balance
Labour	1	2
Independent	2	2
Conservative	1	1
Plaid Cymru	1	1
Comments: The membership of the Corporate Governance Committee is 6 councillors of whom one shall be the Vice Chair of the Council, politically balanced. **Action: Labour to appoint 1 member**		

Communities Scrutiny Committee	Current Membership	Political Balance
Labour	4	4
Independent	3	3
Conservative	2	2
Plaid Cymru	2	2
Comments: This committee is politically balanced. **Actions: None required.**		

Partnerships Scrutiny Committee	Current Membership	Political Balance
Labour	4	4
Independent	1	3
Conservative	2	2
Plaid Cymru	2	2
Comments: The Independents have 2 vacant seats. **Actions: The Independents to nominate 2 members.**		

Performance Scrutiny Committee	Current Membership	Political Balance
Labour	4	4
Independent	2	3
Conservative	1	2
Plaid Cymru	2	2
Comments: **Action: Conservative Group to appoint 1 member. Independent Group to appoint 1 member.**		

Planning Committee	Current Membership	Political Balance
Labour	12	12
Independent	7	8
Conservative	4	5
Plaid Cymru	5	5
Comments: **Actions: Conservative Group to appoint 1 member. Independent Group to appoint 1 member.**		

Licensing Committee	Current Membership	Political Balance
Labour	4	4
Independent	2	3
Conservative	2	2
Plaid Cymru	2	2
Comments: **Actions: Independent Group to appoint 1 member.**		

Democratic Services Committee	Current Membership	Political Balance
Labour	4	4
Independent	3	3
Conservative	1	2
Plaid Cymru	2	2
Comments: The Chair and members of this committee are appointed by Council based on a politically balanced allocation. **Actions: Conservative Group to nominate 1 member for appointment by Council.**		

Local Joint Consultative Committee (LJCC)	Current Membership	Political Balance
Labour	2	2
Independent	2	2
Conservative	1	1
Plaid Cymru	1	1
Comments: This committee is politically balanced. **Actions: None required.**		

Corporate Health, Safety and Welfare Committee	Current Membership	Political Balance
Labour	2	3
Independent	0	2
Conservative	1	1
Plaid Cymru	2	2
Comments: Labour and the Independents are currently below their entitlements on the committee. **Actions: Independent Group to appoint 2 members. Labour Group to appoint 1 member.** .		

Standing Advisory Council for Religious Education (SACRE)	Current Membership	Political Balance
Labour	1	3
Independent	1	2
Conservative	2	1
Plaid Cymru	1	2

Comments: The Independents are entitled to 1 extra seat whilst Labour have 2 vacant seats. The recent change in political balance would entitle Plaid Cymru to take 2 seats and the Conservative Group 1 seat (previously both were entitled to 1 seat and equally entitled to the remaining seat available)

Action: Labour Group to appoint 2 members and the Independent Group to appoint 1 member. Conservative Group to vacate 1 seat if the Plaid Cymru Group appoint a second representative.

Appeals and complaints Committee	Current Membership	Political Balance
Labour	4	4
Independent	2	3
Conservative	1	2
Plaid Cymru	2	2

Comments: This ‘committee’ provides a pool of members for appeals and complaints work.

Actions: Independent Group and Conservative Group each to nominate 1 member.

SourceFile-PoliticalBalancePosition.docx/BalansGwleidyddol2016

COMMITTEES/PANELS				
	SCRUTINY COMMITTEES			
CABINET (8)	**PARTNERSHIPS (11)**	**COMMUNITIES (11)**	**PERFORMANCE (11)**	**CORPORATE GOVERNANCE (6)**
Evans, Hugh (Leader)	Bartley, Raymond (vice chair)	Blakeley, Brian	Bartley, Raymond	Davies, Ann
Feeley, Bobby	Chamberlain-Jones, Jeanette (Chair)	Cowie, Bill	Davies, Meirick Lloyd	Davies, Stuart
Irving, Hugh	Davies, Meirick Lloyd	Evans, Peter	Hughes, Colin	Duffy, Peter
Jones, Huw Ll.	Holland, Martyn	Hilditch-Roberts, Huw (Chair)	Lloyd-Williams, Geraint	Jones, Alice
Smith, Barbara	Jones, Pat	Holland, Martyn	Mellor, Barry (Chair)	McLellan, Jason (Chair)
Smith, David	Owens, Dewi	Hughes, Rhys (vice chair)	Owens, Dewi	
Thompson-Hill, Julian	Prendergast, Pete	Mullen-James, Win	Roberts, Arwel	Whitham, Paul (lay member)
Williams, Eryl (Deputy Leader)	Roberts, Arwel	Murray, Bob	Sandilands, Gareth	
	Tasker, Bill	Sampson, Anton	Welch, Joe	
		Williams, Cefyn		
		Williams, Cheryl		

COMMITTEES/PANELS				
CORPORATE HEALTH & SAFETY (8)	**L.J.C.C. (6)**	**SACRE (8)**	**PLANNING (30)**	
Jones, Alice	Butterfield, Joan	Davies, Ann	Armstrong, Ian	
Jones, Huw	Davies, Meirick Lloyd	Owens, Dewi	Bartley, Raymond (chair)	
Lloyd-Williams, Geraint	Hilditch-Roberts, Huw	Roberts, Arwel (vice chair)	Blakeley, Brian	
Mullen-James, Win	Holland, Martyn	Tasker, Bill	Butterfield, Joan	
Thompson-Hill, Julian (Chair)	Hughes, Colin	Welch, Joe	Chamberlain-Jones, Jeanette	
	Smith, Barbara (LM for HR)		Cowie, Bill	
			Davies, Meirick Lloyd	
			Davies, Stuart	
			Evans, Peter	
			Hilditch-Roberts, Huw	
			Hughes, Rhys	
			Jones, Alice	
			Jones, Pat	
			Mellor, Barry	
			Mullen-James, Win (vice chair)	
			Murray, Bob	
			Owens, Dewi	
			Parry, Merfyn	
			Prendergast, Pete	
			Roberts, Arwel	
			Sampson, Anton	
			Simmons, David	
			Tasker, Bill	
			Thompson-Hill - Julian	
			Welch, Joe	
			Williams, Cefyn	
			Williams, Cheryl	
			Williams, Huw	

COMMITTEES/PANELS				
LICENSING COMMITTEE (11)	**APPEALS AND COMPLAINTS COMMITTEE (11)**	**DEMOCRATIC SERVICES COMMITTEE (11)**	**STANDARDS COMMITTEE (2)**	**GROUP LEADERS**
Butterfield, Joan	Chamberlain-Jones, Jeanette	Butterfield, Joan		Butterfield, Joan - Labour
Cowie, Bill	Cowie, Bill	Cowie, Bill	Mellor, Barry	Holland, Martyn - Conservative
Davies, Stuart	Irving, Hugh	Davies, Stuart		Roberts, Arwel - Plaid Cymru
Irving, Hugh	Jones, Alice	Holland, Martyn		Welch, Joe - Independent
Mellor, Barry (vice chair)	McClellan, Jason	Mellor, Barry (Chair)		
Mullen-James, Win	Murray, Bob	Mullen-James, Win		
Prendergast, Pete	Parry, Merfyn	Murray, Bob		
Roberts, Arwel	Penlington, Paul	Parry, Merfyn		
Williams, Cefyn (chair)	Williams, Cefyn	Roberts, Arwel		
Williams, Huw		Williams, Cefyn		

POLITICAL GROUPS AND GROUP LEADERS - JUNE 2012

Labour (17)	Independent (12)	Conservative (7)	Plaid Cymru (8)	Non-aligned (0)
Armstrong, Ian	Bartley, Ray	Davies, Ann	Davies, Meirick Lloyd	
Blakekey, Brian	Cowie, Bill	Holland, Martyn (Leader)	Hughes, Rhys	
Butterfield, Joan (Leader)	Davies, Stuart	Irving, Hugh	Jones, Alice	
Chamberlain-Jones, Jeanette	Duffy, Peter	Owens, Dewi	Jones, Huw	
Guy-Davies, Carys	Evans, Hugh	Sampson, Anton	Kensler, Gwyneth	
Hughes, Colin	Evans, Peter	Thompson-Hill - Julian	Roberts, Arwel (Leader)	
Jones, Pat	Feeley, Bobby	Williams, Huw	Williams, Cefyn	
Lloyd-Williams, Geraint	Hilditch-Roberts, Huw		Williams, Eryl	
McLellan, Jason	Parry, Merfyn			
Mellor, Barry	Smith, Barbara			
Mullen-James, Win	Smith, David			
Murray, Bob	Welch, Joe (Leader)			
Penlington, Paul				
Sandilands, Gareth				
Simmons, David				
Tasker, Bill				
Williams, Cheryl				

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

Cyfarfod	Eitem (disgrifiad / teitl)		Pwrpas yr Adroddiad	Angen penderfyniad gan y Cyngor (oes/nac oes)	Aelod Arweiniol a Swyddog Cyswllt
Cyfarfod Blynyddol 10 Mai 2016	1	Penodi Cadeirydd ac Is-Gadeirydd y Cyngor	Y Cyngor i benodi arweinwyr dinesig y Cyngor ar gyfer blwyddyn y cyngor 2016/17	Oes	Gary Williams
	2	Adroddiad Blynyddol Pwyllgorau Archwilio 2015/2016	Adolygu gweithgareddau'r Pwyllgorau Archwilio	Nac oes	Rhian Evans/Steve Price
	3	Adroddiad Blynyddol Swyddfa Archwilio Cymru	Rhoi gwybod i'r Cyngor am gasgliad a chynigion Gwella SAC a sicrhau cymeradwyaeth y Cyngor o ymateb i'r adroddiad.	Oes	Y Cyng. Julian Thompson-Hill/Alan Smith/Liz Grieve
	4	Dogfen Gyflenwi Flynyddol ar gyfer y Cynllun Corfforaethol	Aelodau i gymeradwyo fersiwn derfynol o'r Ddogfen Gyflenwi.	Oes	Y Cyng. Barbara Smith / Alan Smith / Liz Grieve
	5	Achos Busnes Hawl i Brynu		Oes	Geoff Davies
	6	Gweddarlledu		Oes	Steve Price
	7	Polisi Tâl / Adolygiad Cyflog yr Uwch Dîm Arweinyddiaeth		Oes	Y Cng Julian Thompson-Hill / Catrin Roberts (AD)
BRIFFIO'R CYNGOR 6 Mehefin 2016	1	Dysgu o Rotherham - Panel Diogelu Corfforaethol		Amh.	Y Cyng. Bobby Feeley / Nicola Stubbins
	2	Pobl Ifanc nad ydynt mewn Addysg, Cyflogaeth na Hyfforddiant (NEET)	Ystyried sut mae'r Cyngor yn gweithio i wella bywydau a rhagolygon pobl ifanc sy'n 'NEET'	Amh.	Y Cyng. Eryl Williams / John Gambles
	3	Cyflwyniad gan Brif Weithredwr Bwrdd Cynghorau Iechyd Cymuned Cymru	Rhoi cyflwyniad i'r aelodau ar rôl y CICau yng Nghymru.	Amh.	Y Cyng. Bobby Feeley/Nicola Stubbins

5 Gorff 2016	1	Cyfansoddiad o'r Model Newydd	Mabwysiadu Cyfansoddiad newydd y Cyngor	Amh.	Y Cyng. Barbara Smith/Gary Williams/Lisa Jones
6 Medi 2016					
18 Hydref 2016	1	Adroddiad Gwella Blynyddol		Oes	Y Cyng. Julian Thompson-Hill / Alan Smith
BRIFFIO'R CYNGOR 14 Tachwedd 2016					
6 Rhagfyr 2016					

Nodyn i Swyddogion – Dyddiad cau Adroddiadau'r Cyngor Llawn

Cyfarfod	***Dyddiad cau***	*Cyfarfod*	***Dyddiad cau***	*Cyfarfod*	***Dyddiad cau***
Mis Mai 2016	***26 Ebrill 2016***	*Gorffennaf 2016*	***21 Mehefin 2016***	*Medi 2016*	***23 Awst 2016***

Mis Hydref 2016	***4 Hydref 2016***	*Rhagfyr 2016*	***22 Tachwedd 2016***		

Diweddarwyd 23/03/2016 SLW

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag